

**Міністерство освіти і науки України
Київський національний лінгвістичний університет**

Ніколаєва С. Ю., Бориско Н. Ф., Майєр Н. В.

**МЕТОДИКА НАВЧАННЯ
ІНОЗЕМНИХ МОВ І КУЛЬТУР
В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ КОНТЕКСТІ
У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

*Навчально-методичний посібник
для студентів магістратури*

**Київ
Вид. центр КНЛУ
2019**

УДК 378.147:811.11:811.13

Н 63

Рецензенти:

- Зеня Л. Я.** – доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри німецької філології та перекладу і прикладної лінгвістики Київського національного лінгвістичного університету;
- Черниш В. В.** – доктор педагогічних наук, професор кафедри методики викладання іноземних мов й інформаційно-комунікаційних технологій Київського національного лінгвістичного університету.

*Друкується за рішенням вченої ради
Київського національного лінгвістичного університету
(протокол № 1 від 27 серпня 2019 року).*

Н 63

Ніколаєва С. Ю., Бориско Н. Ф., Майєр Н. В.

Методика навчання іноземних мов і культур в європейському контексті у закладах вищої освіти: Навч.-метод. посібник для студентів магістратури. Київ : Видавничий центр КНЛУ, 2019. 100 с.

Навчально-методичний посібник покликаний допомогти студентам магістратури у самостійному оволодінні дисципліною «Методика навчання іноземних мов і культур в європейському контексті у закладах вищої освіти» в позааудиторний час.

У навчально-методичному посібнику визначено мету, завдання і зміст дисципліни «Методика навчання іноземних мов і культур в європейському контексті у закладах вищої освіти», подано рекомендації щодо підготовки до лекцій та їх конспектування і до практичних занять. Представлено зміст лекцій, плани практичних занять, сформульовано професійно-орієнтовані творчі завдання, основну літературу для опрацювання та додаткову, зокрема іноземними мовами, посилання на Інтернет-ресурси, завдання для самоконтролю та індивідуальні завдання. Розкрито особливості контролю, наведено зразок модульної контрольної роботи та орієнтовні питання і завдання до заліку.

Посібник призначений студентам магістратури, які навчаються за спеціальністю 014 Середня освіта, спеціалізації «Мова і література (англійська / німецька / французька / іспанська)», освітньо-професійних програм «Англійська / Німецька / Французька / Іспанська мова і друга західноєвропейська мова, зарубіжна література, методика навчання іноземних мов і культур у вищих навчальних закладах»; майбутнім докторам філософії; викладачам закладів вищої освіти. Посібник може бути також використаний у викладанні дисциплін «Теорія і практика навчання іноземних мов і культур у закладах вищої освіти» та «Методика навчання іноземних мов у закладах вищої освіти».

© С. Ю. Ніколаєва, Н. Ф. Бориско, Н. В. Майєр, 2019
© Вид. центр КНЛУ, 2019

Зміст

1.	Передмова	4
2.	Глосарій термінів з вищої освіти	5
3.	Мета, завдання і зміст навчальної дисципліни.....	9
4.	Підготовка до лекцій та їх конспектування.....	19
5.	Основний зміст лекцій.....	21
6.	Публікації Ради Європи з проблем навчання іноземних мов і культур.....	28
7.	Підготовка до практичних занять.....	39
	7.1. Загальні поради.....	39
	7.2. Розроблення плану-конспекту фрагменту практичного заняття з іноземної мови.....	40
8.	Плани практичних занять.....	47
	8.1. Практичне заняття 1 «Методика формування професійно орієнтованих іншомовних лексичної і фонетичної компетентностей у студентів мовних спеціальностей».....	48
	8.2. Практичне заняття 2 «Методика формування професійно орієнтованої іншомовної граматичної компетентності у студентів мовних спеціальностей».....	60
	8.3. Практичне заняття 3 «Методика формування професійно орієнтованих іншомовних компетентностей в читанні та аудіюванні у студентів мовних спеціальностей».....	66
	8.4. Практичне заняття 4 «Методика формування професійно орієнтованих іншомовних компетентностей в говорінні та письмі у студентів мовних спеціальностей».....	74
9.	Підготовка до модульної контрольної роботи.....	84
	9.1. Зразок модульної контрольної роботи.....	84
	9.2. Загальні поради	86
10.	Підсумковий контроль.....	87
	10.1. Загальна характеристика	87
	10.2. Орієнтовні питання і завдання до заліку	87
11.	Рекомендована література.....	92
12.	Рекомендовані Інтернет-ресурси.....	96
13.	Рекомендовані репозитарії закладів вищої освіти України.....	98

1. ПЕРЕДМОВА

Освіта – скарб; праця – ключ до нього.
П'єр Буаст (французький лексикограф)

Шановні студенти магістратури!

Цей посібник допоможе вам правильно обрати і спланувати Вашу особисту програму підготовки до лекцій і практичних занять з методики навчання іноземних мов і культур (ІМіК) у закладах вищої освіти (ЗВО). Це – нова для вас дисципліна. Успішне оволодіння нею дасть вам право після закінчення університету працювати викладачем іноземних мов (ІМ) на мовних факультетах ЗВО.

Стати викладачем іноземної мови-професіоналом важко, для цього потрібно докласти багато зусиль, але це вкрай відповідально, адже, за словами відомого французького письменника і філософа Мішеля де Монтеня, для того, щоб навчати іншого, потрібно більше розуму, ніж для того, щоб навчатися самому. А видатний німецький драматург і режисер Бертольд Брехт сказав, що той, хто не хоче навчатися, не має права і навчати.

У будь-якій професії існує чотири рівні професіоналізму: грамотності, ремесла, майстерності і мистецтва. Відповідно до цих рівнів вам необхідно оволодіти спочатку системою знань про всі компоненти освітнього процесу з ІМіК, потім системою навичок реалізації методичних дій і, нарешті, системою вмінь, які забезпечують використання професійних функцій викладача ІМіК. Рівень мистецтва – це вищий прояв майстерності. У сукупності набуття знань з методики навчання ІМіК, оволодіння методичними навичками та вміннями, усвідомлення необхідності навчатися впродовж життя сприяє оволодінню професійно-методичною компетентністю викладача ІМіК.

2. ГЛОСАРІЙ ТЕРМІНІВ З ВИЩОЇ ОСВІТИ

Для кращого розуміння матеріалу дисципліни пригадайте **сучасну термінологію**, пов'язану з реалізацією освітнього процесу у закладах вищої освіти:

- *академічна відповідальність* – повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньо-професійної програми; відрахування із закладу освіти (крім осіб, які здобувають загальну середню освіту); позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання;

- *академічна доброчесність* – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та проведення наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень;

- *академічна мобільність* – можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому закладі вищої освіти (науковій установі) на території України чи поза її межами;

- *академічний плагіат* – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

- *автономія закладу вищої освіти* – самостійність, незалежність і відповідальність закладу вищої освіти у прийнятті рішень стосовно розвитку академічних свобод, організації освітнього процесу, наукових досліджень, внутрішнього управління, економічної та іншої діяльності, самостійного добору і розстановки кадрів у межах, встановлених Законом про вищу освіту;

- *академічна свобода* – самостійність і незалежність учасників освітнього процесу під час проведення педагогічної, науково-педагогічної, наукової та/або інноваційної діяльності, що здійснюється на принципах свободи слова, думки і творчості, поширення знань та інформації, вільного оприлюднення і використання результатів наукових досліджень з урахуванням обмежень, установлених законом;

- *акредитація* – процедура надання вищому закладу вищої освіти певного типу провадити освітню діяльність, пов'язану із здобуттям вищої

освіти відповідного освітньо-професійного (освітньо-наукового) рівня відповідно до вимог стандартів вищої освіти, а також до державних вимог щодо кадрового, науково-методичного та матеріально-технічного забезпечення;

- *акредитація освітньо-професійної програми* – оцінювання програми на предмет її відповідності стандарту освіти, а також спроможності закладу освіти забезпечити досягнення здобувачами освіти передбачених в освітній програмі результатів навчання;

- *акредитація інституційна* – це оцінювання якості освітньої діяльності закладу вищої освіти;

- *атестація* – це встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, компетентностей вимогам стандартів вищої освіти;

- *атестація педагогічних працівників* – це система заходів, спрямованих на всебічне та комплексне оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників;

- *викладацька діяльність* – діяльність, яка спрямована на формування компетентностей, світогляду, розвиток інтелектуальних і творчих здібностей, емоційно-вольових та/або фізичних якостей здобувачів освіти (лекція, семінар, практичне заняття, тренінг, курси, майстер-клас, вебінар тощо), та яка проводиться педагогічним (науково-педагогічним) працівником.

- *галузь знань* – основна предметна область освіти і науки, що включає групу споріднених спеціальностей, за якими здійснюється професійна підготовка;

- *державний стандарт освіти* – це сукупність норм, які визначають вимоги до освітньо-професійного рівня;

- *здобувачі вищої освіти* – особи, які навчаються у закладі вищої освіти на певному рівні вищої освіти з метою здобуття відповідного ступеня і кваліфікації;

- *індивідуальна освітня траєкторія* – персональний шлях реалізації особистісного потенціалу здобувача освіти, що формується з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду, ґрунтується на виборі здобувачем освіти видів, форм і темпу здобуття освіти, суб'єктів освітньої діяльності та запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін і рівня їх складності, методів і засобів навчання; індивідуальна освітня траєкторія в закладі освіти може бути реалізована через індивідуальний навчальний план;

- *індивідуальна програма розвитку* – документ, що забезпечує індивідуалізацію навчання особи з особливими освітніми потребами, закріплює перелік необхідних психолого-педагогічних, корекційних потреб/послуг для розвитку здобувача освіти та розробляється групою фахівців з обов'язковим залученням його/її батьків з метою визначення конкретних навчальних стратегій і підходів до навчання;

- *індивідуальний навчальний план* – документ, що визначає послідовність, форму і темп засвоєння здобувачем освіти освітніх компонентів освітньої-

професійної програми з метою реалізації його індивідуальної освітньої траєкторії та розробляється закладом освіти у взаємодії із здобувачем освіти за наявності необхідних для цього ресурсів;

- *кваліфікація* – визнана уповноваженим суб'єктом та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей (результатів навчання);

- *кваліфікація освітня* – це визнана закладом освіти чи іншим уповноваженим суб'єктом освітньої діяльності та засвідчена відповідним документом про освіту сукупність встановлених стандартом освіти та здобутих особою результатів навчання (компетентностей);

- *кваліфікація професійна* – це визнана кваліфікаційним центром, суб'єктом освітньої діяльності, іншим уповноваженим суб'єктом та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей (результатів навчання), що дозволяють здійснювати професійну діяльність;

- *компетентність* – динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти;

- *магістр* – це освітній ступінь, що здобувається на другому рівні вищої освіти та присуджується закладом вищої освіти у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньо-професійної програми; ступінь магістра здобувається за освітньо-професійною або за освітньо-науковою програмою;

- *магістерський (другий) рівень* вищої освіти відповідає восьмому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою поглиблених теоретичних та/або практичних знань, умінь, навичок за обраною спеціальністю (чи спеціалізацією), загальних засад методології наукової та/або професійної діяльності, інших компетентностей, достатніх для ефективного виконання завдань інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності;

- *моніторинг якості освіти* – це система послідовних і систематичних заходів, що здійснюються з метою виявлення та відстеження тенденцій у розвитку якості освіти в країні, на окремих територіях, у закладах освіти (інших суб'єктах освітньої діяльності), встановлення відповідності фактичних результатів освітньої діяльності її заявленим цілям, а також оцінювання ступеня, напряму і причин відхилень від цілей;

- *Національна рамка кваліфікацій* – це системний і структурований за компетентностями опис її рівнів.

- *освітній процес* – це інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти і науки, що провадиться у закладі вищої освіти (науковій установі) через систему науково-методичних і педагогічних заходів та спрямована на передачу, засвоєння, примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей

у осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвиненої особистості;

- *освітня діяльність* – діяльність закладів вищої освіти, що проводиться з метою забезпечення здобуття вищої, післядипломної освіти і задоволення інших освітніх потреб здобувачів вищої освіти та інших осіб;

- *освітня (освітньо-професійна чи освітньо-наукова) програма* – система освітніх компонентів на відповідному рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти;

- *педагогічна діяльність* – інтелектуальна, творча діяльність педагогічного (науково-педагогічного) працівника або самозайнятої особи у формальній та/або неформальній освіті, спрямована на навчання, виховання та розвиток особистості, її загальнокультурних, громадянських та/або професійних компетентностей;

- *програма навчання* – узгоджений набір розділів курсів або модулів, засвоєння яких необхідне для отримання того або іншого ступеня; визначається в термінах підсумків навчання, досягнення яких обумовлюється накопиченням встановленої кількості кредитів.

- *результати навчання* – сукупність знань, умінь, навичок, компетентностей, набутих особою у процесі навчання за певною освітньо-професійною, освітньо-науковою програмою, які можна ідентифікувати, кількісно оцінити та виміряти;

- *рівень освіти* – завершений етап освіти, що характеризується рівнем складності освітньої програми, сукупністю компетентностей, які визначені, як правило, стандартом освіти та відповідають певному рівню Національної рамки кваліфікацій;

- *робоча програма навчальної дисципліни* – це нормативний документ, який визначає місце і значення навчальної дисципліни в реалізації освітньо-професійної програми підготовки, її зміст, послідовність і організаційні форми вивчення навчальної дисципліни, вимогами до знань і вмінь студентів;

- *самоплагіат* - оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

- *сертифікація педагогічних працівників* - це зовнішнє оцінювання професійних компетентностей педагогічного працівника (у тому числі з педагогіки, психології та методики навчання, практичних вмінь застосування сучасних методів і технологій навчання), що здійснюється шляхом незалежного тестування, самооцінювання та вивчення практичного досвіду роботи;

- *спеціалізація* – складова спеціальності, що визначається закладом вищої освіти та передбачає профільну спеціалізовану освітньо-професійну чи освітньо-наукову програму підготовки здобувачів вищої та післядипломної освіти;

- *спеціальність* – складова галузі знань, за якою здійснюється професійна підготовка;

- *стандарт вищої освіти* - це сукупність вимог до змісту та результатів освітньої діяльності закладів вищої освіти і наукових установ за кожним рівнем вищої освіти в межах кожної спеціальності;

- *фабрикація* – вигадання даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

- *фальсифікація* – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

- *якість вищої освіти* – рівень здобутих особою знань, умінь, навичок, інших компетентностей, що відображає її компетентність відповідно до стандартів вищої освіти;

- *якість освітньої діяльності* – рівень організації освітнього процесу у закладі вищої освіти, що відповідає стандартам вищої освіти, забезпечує здобуття особами якісної вищої освіти та сприяє створенню нових знань.

Глосарій укладено за Законами України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII та «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII.

3. МЕТА, ЗАВДАННЯ І ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання дисципліни «Методика навчання іноземних мов і культур в європейському контексті у закладах вищої освіти» є формування у студентів магістратури професійно-методичної компетентності викладача ІМіК з урахуванням загальноєвропейських рекомендацій. Вона сприяє формуванню інтегральної компетентності фахівця, здатності розв’язувати складні завдання і проблеми в галузі методики навчання ІМіК та зарубіжної літератури в процесі професійної діяльності або навчання; формувати/вдосконалювати загальні та фахові компетентності, зазначені в освітньо-професійній програмі «Англійська /німецька / французька / іспанська мова і друга західноєвропейська мова, зарубіжна література, методика навчання іноземних мов і культур у закладах вищої освіти». Професійним акцентом цієї освітньої програми є формування здатності здійснювати інноваційну діяльність, розв’язувати складні задачі і проблеми у професійно-методичній діяльності або навчанні. В результаті оволодіння цією програмою ви маєте володіти певними загальними та фаховими компетентностями (див.табл. 1) та продемонструвати програмні результати навчання (див. табл. 2.).

Таблиця 1

Перелік загальних і фахових компетентностей,
якими випускник магістратури має володіти в межах освітньо-професійної програми «Англійська /німецька / французька / іспанська мова і друга західноєвропейська мова, зарубіжна література, методика навчання іноземних мов і культур у закладах вищої освіти»

Загальні компетентності (ЗК)	
ЗК 1.	Здатність спілкуватися державною мовою в усній і письмовій формах.
ЗК 2.	Здатність спілкуватися іноземними мовами в усній і письмовій формах.
ЗК 3.	Здатність мислити абстрактно, аналізувати, синтезувати, узагальнювати, оцінювати для розуміння проблем, процесів і явищ у галузі методики навчання іноземних мов і культур та зарубіжної літератури.
ЗК 4.	Здатність до пошуку, аналізу й опрацювання професійно орієнтованої інформації із різних джерел.
ЗК 5.	Здатність використовувати інформаційно-комунікаційні технології у професійній діяльності.
ЗК 6.	Здатність до критики, самокритики, професійного саморозвитку й самовдосконалення.
ЗК 7.	Здатність працювати в команді.
ЗК 8.	Здатність виявляти професійні проблеми, знаходити рішення і брати на себе відповідальність за їх реалізацію.
ЗК 9.	Здатність дотримуватися етичних норм, цінувати та поважати різноманітність й мультикультурність.
ЗК 10.	Здатність дотримуватися вимог академічної доброчесності.
ЗК 11.	Здатність дотримуватися вимог безпеки в процесі професійної діяльності.
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	
ФК 1.	Здатність виконувати типові професійні завдання, пов'язані з діяльністю викладача іноземних мов і культур та зарубіжної літератури.
ФК 2.	Здатність орієнтуватися в сучасних тенденціях реалізації міжкультурної іншомовної освіти у закладах вищої освіти.
ФК 3.	Здатність планувати й організовувати освітній процес з іноземних мов і культур та зарубіжної літератури, проектувати власну професійно-методичну діяльність.
ФК 4.	Здатність аналізувати й відбирати сучасні методи, технології і засоби навчання, контролю й оцінювання та ефективно використовувати їх для забезпечення

ФК 5.	освітнього процесу з іноземних мов і культур та зарубіжної літератури. Здатність здійснювати виховання засобами англійської мови і другої західноєвропейської (французької / німецької / іспанської) мови.
ФК 6.	Здатність аналізувати власну професійно-методичну діяльність, здійснювати методичну рефлексію, узагальнювати позитивний досвід колег.
ФК 7.	Здатність організувати самостійну навчально-пізнавальну діяльність і самостійну роботу студентів з іноземних мов і культур та зарубіжної літератури, створювати умови для реалізації індивідуальних траєкторій їхнього учіння з використанням сучасних засобів і технологій навчання.
ФК 8.	Здатність розвивати інтелектуальну й емоційну сфери студентів, індивідуальний стиль навчально-пізнавальної діяльності, професійно орієнтовані інтереси, здібності, вміння самонавчання шляхом ознайомлення з навчальними стратегіями, готовність до професійної самоосвіти, самовдосконалення й саморозвитку, вміння цілепокладання.
ФК 9.	Здатність використовувати англійську мову і другу західноєвропейську мову як мету і засіб навчання.
ФК 10.	Здатність виконувати наукові дослідження у галузі методики навчання іноземних мов і культур.
ФК 11.	Здатність реалізовувати міжпредметні зв'язки.
ФК 12.	Здатність застосовувати інноваційні підходи до навчання іноземних мов і культур та зарубіжної літератури.
ФК 13.	Здатність усвідомлювати єдність успішної професійної діяльності з обов'язковим дотриманням усіх вимог безпеки праці у професійній галузі.

Таблиця 2

Перелік програмних результатів навчання (ПРН),

які мають демонструвати студенти магістратури, що завершують навчання за освітньо-професійною програмою «Англійська /німецька / французька / іспанська мова і друга західноєвропейська мова, зарубіжна література, методика навчання іноземних мов і культур у закладах вищої освіти»

ПРН 1.	Здатність застосовувати знання і розуміння в галузі методики навчання іноземних мов і культур та зарубіжної літератури.
ПРН 2.	Здатність інтегрувати знання з методики навчання іноземних мов і культур та зарубіжної літератури, формулювати судження на їх основі.

ПРН 3.	Здатність робити власні висновки і використовувати їх для формулювання знань і обґрунтувань під час спілкування з фахівцями у галузі методики навчання іноземних мов і культур та зарубіжної літератури, а також з не фахівцями у цих галузях.
ПРН 4.	Здатність вирішувати складні професійно-методичні завдання у нових і нестандартних ситуаціях.
ПРН 5.	Здатність відбирати зміст навчання для формування іншомовної комунікативної компетентності на різних етапах оволодіння студентами іноземною мовою.
ПРН 6.	Здатність формувати мовні компетентності в аудиторній і самостійній роботі студентів.
ПРН 7.	Здатність формувати міжкультурну компетентність інтегровано з мовними компетентностями.
ПРН 8.	Здатність формувати мовленнєві компетентності в аудиторній і самостійній роботі студентів.
ПРН 9.	Здатність формувати міжкультурну компетентність інтегровано з мовленнєвими компетентностями.
ПРН 10.	Здатність формувати навчально-стратегічну компетентність студентів.
ПРН 11.	Здатність оцінювати рівень сформованості іншомовної комунікативної компетентності студентів.
ПРН 12.	Здатність застосовувати сучасні методики і технології навчання для успішного й ефективного формування у студентів іншомовної комунікативної компетентності.
ПРН 13.	Здатність відбирати із різних джерел сучасні навчальні матеріали для формування іншомовної комунікативної компетентності і контролю за рівнем її сформованості.
ПРН 14.	Здатність самостійно розробляти сучасні засоби для формування іншомовної комунікативної компетентності і контролю за рівнем її сформованості, зокрема з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.
ПРН 15.	Здатність визначати цілі і результати формування іншомовної комунікативної компетентності студентів на різних етапах навчання.
ПРН 16.	Здатність оцінювати рівень розвитку власної професійно орієнтованої іншомовної комунікативної компетентності.
ПРН 17.	Здатність оцінювати власну професійно-методичну діяльність.
ПРН 18.	Здатність проектувати і втілювати ефективну стратегію професійно-методичного саморозвитку та самовдосконалення.
ПРН 19.	Здатність до самонавчання.
ПРН 20.	Здатність до автономного навчання.
ПРН 21.	Здатність вирішувати професійні завдання з урахуванням вимог охорони праці.

Провідними завданнями викладання зазначеної дисципліни згідно вищезазначеної освітньо-професійної програми є такі:

Формування загальних компетентностей:

- Здатність пошуку, аналізу й опрацювання професійно орієнтованої інформації з методики навчання іноземних мов і культур із різних джерел.
- Здатність виявляти професійні проблеми в галузі методики навчання іноземних мов, знаходити рішення і брати на себе відповідальність за їх реалізацію.

Формування фахових компетентностей:

- Здатність застосовувати знання і розуміння в галузі методики навчання іноземних мов і культур та зарубіжної літератури.
- Здатність інтегрувати знання з методики навчання іноземних мов і культур та зарубіжної літератури, формулювати судження на їх основі.
- Здатність робити власні висновки і використовувати їх для формулювання знань і обґрунтувань під час спілкування з фахівцями у галузі методики навчання іноземних мов і культур та зарубіжної літератури, а також з не фахівцями у цих галузях.
- Здатність вирішувати складні професійно-методичні завдання у нових і нестандартних ситуаціях.
- Здатність відбирати зміст навчання для формування іншомовної комунікативної компетентності на різних етапах оволодіння студентами іноземною мовою.
- Здатність формувати мовні компетентності в аудиторній і самостійній роботі студентів.
- Здатність формувати міжкультурну компетентність інтегровано з мовними компетентностями.
- Здатність формувати мовленнєві компетентності в аудиторній і самостійній роботі студентів.
- Здатність формувати міжкультурну компетентність інтегровано з мовленнєвими компетентностями.
- Здатність формувати навчально-стратегічну компетентність студентів.
- Здатність оцінювати рівень сформованості іншомовної комунікативної компетентності студентів.
- Здатність визначати цілі і результати формування іншомовної комунікативної компетентності студентів на різних етапах навчання.
- Здатність оцінювати рівень розвитку власної професійно орієнтованої іншомовної комунікативної компетентності.

(Детальніше дивись: Майєр Н. В. Освітньо-професійна програма «Французька мова і друга західноєвропейська мова, зарубіжна література, методика навчання іноземних мов і культур у закладах вищої освіти» . *Іноземні мови* . 2018. №1. С. 36 – 41.

Для оволодіння вищепереліченими здатностями насамперед треба набути певних знань та оволодіти необхідними вміннями (див. табл. 3).

Таблиця 3

**Очікувані знання та вміння з дисципліни
«Методика навчання іноземних мов і культур в європейському
контексті у закладах вищої освіти»**

Результат навчання (1. знати; 2. уміти; 3. комунікація; 4. автономність і відповідальність)		Форми (та / або методи і технології навчання)	Методи оцінювання
Код	Результат навчання		
1.	Знати		
1.1	Знати і розуміти теоретичні засади методики навчання іноземних мов і культур в європейському контексті у ЗВО.	Лекція. Методи: проблемний, груповий, проектний, інтерактивний.	Усна співбесіда. Усне опитування. Тестування письмове.
1.2	Знати і розуміти методику формування професійно орієнтованої іншомовної комунікативної компетентності у ЗВО в аспекті Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти (2001 р., 2018 р.)	Лекції. Методи: проблемний, груповий, проектний, інтерактивний.	Усна співбесіда. Усне опитування. Тестування письмове.
1.3.	Знати і розуміти особливості організації навчання іноземних мов і культур у ЗВО в аспекті Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти (2001р., 2018 р.)	Лекції. Методи: проблемний, груповий, проектний, інтерактивний.	Усна співбесіда. Усне опитування. Тестування письмове.
2.	Уміти		
2.1.	Уміти реалізувати на практиці теоретичні засади методики навчання іноземних мов	Практичні / семінарські заняття. Методи: проблемний,	Тестування письмове. Демонстрація виконаних завдань

	і культур у ЗВО.	груповий, проектний, інтерактивний, ігровий, комп'ютерний, кейсовий.	трьох рівнів складності. Демонстрація фрагментів практичних занять з ІМ. Демонстрація електронної презентації.
2.2.	Уміти реалізувати методику формування професійно орієнтованої іншомовної комунікативної компетентності у ЗВО в аспекті Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти (2001 р., 2018 р.)	Практичні / семінарські заняття. Методи: проблемний, груповий, проектний, інтерактивний, ігровий, комп'ютерний , кейсовий.	Тестування письмове. Демонстрація виконаних завдань трьох рівнів складності. Демонстрація фрагментів практичних занять з ІМ. Демонстрація електронної презентації.
2.3.	Уміти організувати навчання іноземних мов і культур у ЗВО в аспекті Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти (2001 р., 2018 р.)	Практичні / семінарські заняття. Методи: проблемний, груповий, проектний, інтерактивний, ігровий, комп'ютерний, кейсовий.	Тестування письмове. Демонстрація виконаних завдань трьох рівнів складності. Демонстрація електронної презентації. Захист планів- конспектів практичних занять з ІМ.
3.	Комунікація		
3.1.	Уміти спілкуватися з зарубіжними колегами іноземними мовами в усній і письмовій формах на професійні теми.	Лекції інтерактивні. Практичні / семінарські заняття. Самостійна робота. Методи: проблемний, груповий, проектний,	«Професійні дебати». Професійно орієнтовані колоквиуми.

		інтерактивний, ігровий, комп'ютерний, кейсовий, самонавчання,	
4.	Автономність і відповідальність		
4.1.	Уміти планувати свою професійну самоосвіту, самовдосконалення й саморозвиток, нести персональну відповідальність.	Самостійна робота. Методи: самонавчання, комп'ютерний.	Презентація та захист індивідуальної траєкторії професійного розвитку.

Основними **формами** організації навчального процесу з цієї дисципліни є:

- лекції,
- практичні / семінарські заняття,
- самостійна позааудиторна робота,
- консультації,
- модульна контрольна робота,
- залік,
- педагогічна практика з ІМ1 та ІМ2.

У **лекційному курсі** та на практичних заняттях ви познайомитеся як із загально визнаними теоретичними положеннями методики навчання ІМіК, що викладаються у певній системі, так і з новими, дискусійними ідеями.

На **практичних заняттях** і під час педагогічної практики ви зможете оволодіти **професійно-методичними вміннями викладача ІМ**:

- здійснювати *комунікативно-навчальну функцію*, яка охоплює інформаційний, мотиваційно-стимулюючий і контроль-коригуючий компоненти, тобто вмело застосовувати різноманітні методи, форми, прийоми навчання та сучасні технічні й інформаційні засоби навчання в різних умовах для формування у студентів професійно орієнтованої іншомовної комунікативної компетентності;
- здійснювати *розвивальну функцію*, а саме накреслювати шляхи формування та розвитку інтелектуальної та емоційної сфер особистості студента, його пізнавальних і розумових сил на матеріалі ІМ як навчальної дисципліни;
- здійснювати *виховну функцію*, вирішувати завдання морального, культурно-естетичного, гуманістичного виховання студентів засобами ІМ;
- здійснювати *гностичну функцію*, аналізувати навчальний матеріал, виділяти в ньому об'єкти навчання, прогнозувати труднощі його засвоєння з урахуванням рівня сформованості професійно орієнтованої

іншомовної комунікативної компетентності студентів конкретного курсу навчання;

- об'єктивно оцінювати зміст, засоби навчання ІМ в різних умовах; вивчати та узагальнювати досвід навчання ІМ;
- здійснювати *конструктивно-планувальну функцію*, планувати і творчо конструювати навчальний процес в цілому, а також процес навчання студентів мовних спеціальностей конкретного навчального матеріалу (лексичного, граматичного, фонетичного, лінгвокраїнознавчого тощо);
- планувати навчально-комунікативну діяльність студентів на заняттях та в позааудиторній роботі, в тому числі з метою індивідуалізації та диференціації навчання;
- здійснювати *організаторську функцію* (в органічному зв'язку з гностичною та конструктивно-планувальною функціями), тобто реалізовувати плани (окремих практичних занять, циклу практичних занять, позааудиторних заходів), творчо вирішувати педагогічні і методичні завдання у процесі навчання і виховання студентів, вносити до них методично правильні корективи з метою досягнення бажаного результату.

Метою вашої позааудиторної самостійної роботи є поглиблення знань, набутих на лекціях, під час самостійного опрацювання рекомендованої літератури, використання набутих знань для вирішення професійно орієнтованих творчих завдань. Ця робота допоможе вам чітко уявити особливості професійно-методичної діяльності викладача ІМ, оволодіти основами теорії методики, усвідомити сутність методичних явищ і набути практичних методичних умінь навчання ІМіК.

У посібнику ви знайдете розробки з кожної *теми*. Кожна тема містить: мету і завдання щодо її опрацювання; скорочений зміст лекцій; питання для опрацювання з рекомендованою літературою до них; професійно орієнтовані творчі завдання; додаткову літературу і завдання для самоконтролю з тестами.

Пропонуємо вам ознайомитися зі змістом дисципліни «Методика навчання іноземних мов і культур в європейському контексті в закладах вищої освіти», який зафіксовано у Програмі навчальної дисципліни. Згідно чинної Програми зміст дисципліни складається з таких **змістових модулів (тем)** (див. табл.4).

Таблиця 4

Зміст дисципліни «Методика навчання іноземних мов і культур в європейському контексті в закладах вищої освіти»

Змістовий модуль 1.	
Теоретичні основи методики навчання іноземних мов і культур в європейському контексті у ЗВО	
Тема 1.	Цілі і зміст навчання іноземних мов і культур в європейському контексті.

Тема 2.	Принципи формування професійно орієнтованої іншомовної комунікативної компетентності (ІКК) і система вправ в європейському контексті.
Тема 3.	Формування професійно орієнтованої лінгвосоціокультурної і навчально-стратегічної компетентностей в європейському контексті.
Тема 4.	Засоби навчання іноземних мов і культур в європейському контексті. Підручник/ Навчально-методичний комплекс з ІМ для студентів мовних спеціальностей.
Змістовий модуль 2. Методика формування професійно орієнтованої іншомовної комунікативної компетентності в європейському контексті	
Тема 1.	Методика формування професійно орієнтованої іншомовної лексичної компетентності в європейському контексті.
Тема 2.	Методика формування професійно орієнтованої іншомовної фонетичної компетентності в європейському контексті.
Тема 3.	Методика формування професійно орієнтованої іншомовної граматичної компетентності в європейському контексті.
Тема 4.	Методика формування іншомовних компетентностей в аудіюванні й читанні в європейському контексті.
Тема 5.	Методика формування професійно орієнтованої іншомовної компетентності в говорінні в європейському контексті.
Тема 6.	Методика формування професійно орієнтованої іншомовної компетентності в письмі в європейському контексті.
Змістовий модуль 3. Організація навчання іноземних мов і культур на мовних факультетах ЗВО	
Тема 1.	Особливості навчання іноземних мов і культур на різних ступенях освітнього процесу.
Тема 2.	Типи і види практичних занять та їх планування.
Тема 3.	Контроль і оцінювання рівня сформованості у студентів професійно орієнтованої іншомовної комунікативної компетентності в європейському контексті.

На першій лекції лектор надасть вам графік викладання дисципліни «Методика навчання іноземних мов і культур в європейському контексті у закладах вищої освіти». Відтак, ви ознайомитесь з тематикою, кількістю і послідовністю лекцій і практичних занять.

4. ПІДГОТОВКА ДО ЛЕКЦІЙ ТА ЇХ КОНСПЕКТУВАННЯ

Ви вже звісно вмiєте конспектувати лекцiї. Але процес удосконалення вмiнь i здiбностей не має межi. Як отримати максимальну користь вiд лекцiй з методики? У кабiнетi методики (аудиторiя 122) або на освiтньому сайтi КНЛУ чи в репозитарiї КНЛУ є матерiали лекцiй для студентiв магiстратури. Спробуйте працювати за таким алгоритмом:

- Перед кожною лекцiєю проглядайте «Орiєнтовний графiк викладання дисциплiни» i визначайте, яка тема буде опрацьовуватися i як вона спiввiдноситья з уже опанованими вами (цим ви полегшите собi засвоєння матерiалу).
- Ознайомтеся зi вiдповiдною лекцiєю.
- Зробiть копiї слайдiв лекцiї i роздрукуйте їх, тодi пiд час лекцiї ви не будете витрачати час на переписування вiдповiдної матерiалу, а будете поряд зi слайдом дописувати iнформацiю, яка вам здається нею i потрібною.
- Ознайомтеся з основними питаннями лекцiї (планом лекцiї – це зазвичай один з перших слайдiв), щоб орiєнтуватися у структурi лекцiї i, якщо дозволяє ваш час, з вiдповiдним роздiлом пiдручника.
- Прочитайте кiлька джерел iз списку додаткової лiтератури.
- Занотуйте вашi запитання, якi ви зможете поставити лектору (та/або викладачевi на практичному заняттi), адже ви вже маєте досвiд вивчення двох-трьох iм i свiй погляд на методику вивчення iм. Пiд час лекцiї пишiть її конспект або складайте власну коротку анотацiю прослуханого (наприклад, поряд iз вiдповiдним слайдом).
- Свої думки, коментарi i запитання, якi виникли пiд час лекцiї, доцiльно записувати поряд на полях, чи маркувати ручкою або фломастером iншого кольору.
- Пiд час конспектування користуйтеся загально прийнятими, або власними скороченнями, якi ви можете розробити самостiйно, що значно прискорить i полегшить конспектування (див. табл. 5).

Таблиця 5

Перелік загальноприйнятих скорочень

А	аудіювання	ІКТ	інформаційно-комунікаційні технології
АГМ	активний граматичний мінімум	ІнМ	інтонаційні моделі
АЛМ	активний лексичний мінімум	КЗ	комунікативне завдання
Г	говоріння	КС	комунікативна ситуація
ГК	граматична компетентність	Л	лекція
ГС	граматична структура	ЛК	лексична компетентність
ДЄ	діалогічна єдність	ЛО	лексична одиниця
ДМ	діалогічне мовлення	МД	мовленнєва діяльність
	заклади вищої освіти	ММ	монологічне мовлення
ЗМ	зразок мовлення	НМК	навчально-методичний комплекс
ІМ	іноземна мова	ПЗ	практичне заняття
ІМіК	іноземна мова і культура	ПГМ	пасивний граматичний мінімум
ІКК	іншомовна комунікативна компетентність	ПЛМ	пасивний лексичний мінімум
ІКА	іншомовна компетентність в аудіюванні	ПМ	писемне мовлення
ІКГ	іншомовна компетентність у говорінні	ПФЄ	понадфразова єдність
ІКДМ	іншомовна компетентність в діалогічному мовленні	СР	самостійна робота
ІКММ	іншомовна компетентність в монологічному	ТЗ	тестове завдання

	мовленні		
ІКП	іншомовна компетентність у письмі	ФК	фонетична компетентність
ІКЧ	іншомовна компетентність у читанні	Ч	читання

5. ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ЛЕКЦІЙ

ЛЕКЦІЯ 1

Цілі і зміст навчання іноземних мов і культур в європейському контексті у закладах вищої освіти

1. Значення і еволюція категорії «цілі навчання».

Значення і фактори визначення цілей навчання іноземних мов (ІМ) у ЗВО. Види цілей. Еволюція категорії «цілі навчання ІМ». Цілі навчання ІМіК у контексті Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти.

2. Професійно орієнтована іншомовна комунікативна компетентність (ІКК) як практична мета навчання і вивчення ІМ у ЗВО.

Характеристика сучасної практичної мети навчання і вивчення ІМ у ЗВО. Визначення професійно орієнтованої ІКК. Професійна спрямованість навчання і вивчення ІМ у ЗВО.

3. Компоненти професійно орієнтованої ІКК та рівні її сформованості.

Компоненти професійно орієнтованої ІКК та їх взаємозалежність і взаємозв'язок. Визначення професійно орієнтованих мовних і мовленнєвих компетентностей. Лінгвосоціокультурна компетентність (ЛСК) і навчально-стратегічна компетентність (НСК). Рівні сформованості професійно орієнтованої ІКК на різних ступенях навчання відповідно до ЗЄР.

4. Зміст професійно орієнтованого навчання і вивчення ІМіК у ЗВО.

Значення категорії «зміст навчання». Зміст предмету і процесу навчання. Характеристика компонентів змісту навчання у предметному і процесуальному

аспектах. Моделювання змісту навчання ІМіК у навчальних матеріалах і в навчальному процесі.

ЛЕКЦІЯ 2

Принципи формування професійно орієнтованої іншомовної комунікативної компетентності і система вправ в європейському контексті

1. Принципи навчання і вивчення ІМ (формування професійно орієнтованої ІКК).

Значення та ієрархія принципів навчання. Специфіка дидактичних принципів навчання і вивчення ІМ у ЗВО. Реалізація загальних методичних принципів навчання і вивчення ІМ у ЗВО. Принципи навчання ІМіК у контексті Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти.

2. Вимоги до вправ.

Залежність вимог до вправ для формування професійно орієнтованої ІКК від методичних принципів навчання. Визначення основних вимог до вправ.

3. Типологія вправ.

Значення типології вправ. Визначення вправи. Поняття «завдання» у вітчизняній і зарубіжній методиках. Характеристика навички, уміння та їх якостей. Основні і допоміжні критерії виокремлення типів вправ. Види вправ.

4. Система вправ.

Роль систем об'єктів у науці. Одиниці систем. Характеристика загальної системи вправ для навчання ІМіК у ЗВО.

ЛЕКЦІЯ 3

Методика формування професійно орієнтованих лінгвосоціокультурної та навчально-стратегічної компетентностей (ЛСК та НСК) в європейському контексті

1. Професійно орієнтована ЛСК: її роль у навчанні ІМіК та компоненти.

Співвідношення культури і мови, мови і мислення. Класифікації культур. Проблеми визначення ЛСК у різних методичних школах. Склад ЛСК. Характеристика компонентів ЛСК: соціолінгвістичної, соціальної і соціокультурної компетентностей. Формування ЛСК у контексті Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти.

2. Вправи для формування професійно орієнтованої ЛСК.

Інтегроване формування ЛСК з мовними і мовленнєвими компетентностями. Групи вправ для формування ЛСК.

3. Професійно орієнтована НСК: її роль у навчанні ІМіК та компоненти.

Навчальна автономія студента. Роль НСК у сучасному освітньому процесі ЗВО. Склад НСК. Типи і види стратегій. Характеристика типів осіб, які вивчають ІМіК.

4. Вправи / завдання для формування НСК.

Інтегроване формування НСК з мовними і мовленнєвими компетентностями. Групи вправ / завдань для формування НСК. Прийоми формування НСК.

ЛЕКЦІЯ 4

Методика формування професійно орієнтованої іншомовної лексичної компетентності в європейському контексті

1. Загальні характеристики і закономірності формування професійно орієнтованих мовних компетентностей.

Визначення мовних компетентностей. Їх роль, функції та компоненти. Загальні якості навичок. Допоміжна роль мовних знань. Загальний мовний і мовленнєвий матеріал. Загальні етапи, типи і види вправ для формування мовних компетентностей. Фазова структура вправ.

2. Склад професійно орієнтованої іншомовної лексичної компетентності (ЛК).

Визначення ЛК. Її склад. Роль і характеристика лексичних знань, навичок і лексичної усвідомленості студента ЗВО. Види лексичних навичок. Формування ЛК у контексті Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти.

3. Лексичні мінімуми.

Виокремлення і характеристика лексичних мінімумів для ЗВО. Наявний і потенційний словники студента ЗВО.

4. Етапи формування професійно орієнтованої іншомовної ЛК.

Проблема виокремлення етапів для формування лексичних навичок. Види прийомів подачі та семантизації нових лексичних одиниць. Автоматизація мовленнєвих дій з новими лексичними одиницями.

5. Вправи для формування професійно орієнтованої іншомовної ЛК.

Типи і види вправ для формування ЛК. Особливості формування іншомовної ЛК у студентів мовних ЗВО.

6. Контроль рівня сформованості професійно орієнтованої іншомовної ЛК.

Об'єкти контролю. Сучасні форми і засоби контролю рівня сформованості професійно орієнтованої іншомовної ЛК. Види тестів. Структура тестового завдання.

ЛЕКЦІЯ 5

Методика формування професійно орієнтованої іншомовної фонетичної компетентності в європейському контексті

1. Труднощі формування професійно орієнтованої іншомовної фонетичної компетентності (ФК).

Цілі і завдання навчання фонетики у мовних ЗВО. Характеристика фонетичної і фонологічної підсистеми ІМ. Лінгвістична і «педагогічна» фонетики.

Класифікація труднощів формування ФК. Формування ФК у контексті Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти.

2. *Складники професійно орієнтованої іншомовної ФК.*

Визначення іншомовної ФК. Складники іншомовної ФК.

3. *Види фонетичних навичок.*

Роль і місце слухо-вимовних інтонаційних і артикуляційних навичок у формуванні іншомовної комунікативної компетентності. Характеристика рецептивних і репродуктивних слухо-вимовних інтонаційних та артикуляційних навичок.

4. *Фонетичні знання та їх роль. Фонетична усвідомленість.*

Роль фонетичних знань і фонетичної усвідомленості у процесі формування іншомовної ФК. Виведені знання.

5. *Етапи і вправи для формування професійно орієнтованої іншомовної ФК.*

Вправи для формування (ре-)продуктивної ФК, їх цілі, типи і види та режими виконання. Вправи для формування рецептивної ФК, їх цілі, типи і види та режими виконання. Особливості формування професійно орієнтованої іншомовної ФК у студентів мовних ЗВО.

ЛЕКЦІЯ 6

Методика формування професійно орієнтованої іншомовної граматичної компетентності в європейському контексті

1. *Граматична компетентність (ГК) як мета і як засіб формування професійно орієнтованої іншомовної ІКК.*

Цілі і завдання навчання граматики студентів мовних спеціальностей. Характеристика граматичної підсистеми іноземної мови. Визначення іншомовної ГК. Формування ГК у контексті Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти.

2. *Склад професійно орієнтованої іншомовної ГК.*

Складники іншомовної ГК. Типи навчальної інформації для формування ГК. Граматичні мінімуми для рецепції і репродукції.

3. *Граматичні знання і граматична усвідомленість .*

Допоміжна роль граматичних знань. Роль граматичних знань у професійно-спрямованому навчання ІМ. Лінгвістична і «педагогічна» граматики. Індуктивний і дедуктивний шляхи надбання граматичних знань, їх переваги і недоліки. Виведені граматичні знання.

4. *Етапи формування граматичних навичок і вправи.*

Характеристика репродуктивних і рецептивних граматичних навичок, етапи їх формування. Вправи для формування репродуктивної ГК, їх цілі, типи і види та режими виконання. Вправи для формування рецептивної ГК, їх цілі, типи і види та режими виконання. Особливості формування іншомовної ГК у студентів мовних спеціальностей.

5. Контроль рівня сформованості професійно орієнтованої іншомовної ГК.

Об'єкти контролю. Сучасні форми і засоби контролю рівня сформованості ЛК. Види тестів. Структура тестового завдання.

ЛЕКЦІЯ 7

Методика формування професійно орієнтованих іншомовних компетентностей в аудіюванні та читанні в європейському контексті

1. Загальні характеристики і закономірності формування професійно орієнтованих іншомовних рецептивних компетентностей.

Цілі і завдання формування компетентностей в аудіюванні і читанні. Загальна характеристика аудіювання і читання як видів мовленнєвої діяльності та вміння. Психофізіологічні механізми аудіювання та читання. Формування ІКА та ІКЧ у контексті Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти.

2. Складники іншомовних професійно орієнтованих компетентностей в аудіюванні та читанні.

Складники іншомовних рецептивних компетентностей. Мовленнєва здатність. Класифікація видів аудіювання і типи аудіотекстів. Класифікація видів (стилів) читання і типи текстів за критерієм автентичності і жанровими характеристиками. Вимоги до текстів для навчання аудіювання та читання.

3. Етапи і системи вправ і завдань для формування іншомовних професійно орієнтованих компетентностей в аудіюванні та читанні.

Особливості формування іншомовних компетентностей в аудіюванні та читанні у студентів мовних спеціальностей. Три етапи роботи з текстами.

4. Контроль рівня сформованості професійно орієнтованих іншомовних компетентностей в аудіюванні та читанні.

Об'єкти контролю. Сучасні форми і засоби контролю рівня сформованості цих компетентностей. Види тестів.

ЛЕКЦІЯ 8

Методика формування професійно орієнтованої іншомовної компетентності в говорінні в європейському контексті

1. Загальна характеристика говоріння іноземною мовою.

Характеристика акту говоріння. Визначення і компоненти компетентності в говорінні. Складники іншомовної компетентності в говорінні. Особливості навичок та вмінь. Мовленнєва здатність. Особливості формування іншомовної компетентності в говорінні у студентів мовних спеціальностей. Формування ІКГ у контексті Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти.

2. Психолінгвістичні моделі та психофізіологічні механізми говоріння.

Моделі породження висловлювання. Фазова структура акту говоріння. Психофізіологічні механізми говоріння.

3. Комунікативні, психологічні та лінгвістичні особливості діалогічного і монологічного мовлення (ДМ і ММ).

Порівняння домінуючих комунікативних функцій, психологічних і лінгвістичних особливостей ММ і ДМ.

4. Формування професійно орієнтованої іншомовної компетентності у ДМ.

Цілі і завдання навчання діалогічного мовлення. Структура діалогу. Види діалогічних єдностей і функціональні типи діалогів. Два шляхи навчання ДМ. Етапи та вправи і завдання для формування компетентності в ДМ. Проблема моделювання типових ситуацій і створення опор. Рольова гра і методика її організації та проведення.

5. Формування професійно орієнтованої іншомовної компетентності у ММ.

Цілі і завдання навчання монологічного мовлення. Проблема виокремлення функціональних типів монологів. Етапи, вправи і завдання для формування компетентності у монологічному мовленні та використання різних видів опор.

ЛЕКЦІЯ 9

Методика формування професійно орієнтованої іншомовної компетентності в письмі в європейському контексті

1. Письмо і писемне мовлення (ПМ). Письмо як мета і як засіб навчання.

Загальна характеристика письма як виду мовленнєвої діяльності та вміння. Складники іншомовної компетентності у письмі. Особливості навичок та вмінь. Мовленнєва здатність. Особливості формування іншомовної компетентності у письмі у студентів мовних спеціальностей. Формування ІКП у контексті Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти.

2. Психофізіологічні механізми ПМ.

Зв'язок ПМ з говорінням. Загальна модель породження писемного висловлювання.

3. Цілі навчання писемного мовлення.

Цілі і завдання формування іншомовної компетентності у письмі. Цільові типи і жанри писемних текстів. Загальні вимоги до писемних текстів.

4. Етапи формування професійно орієнтованої іншомовної компетентності у ПМ та вправи.

Етапи навчання письма і стандарти створення писемних текстів різних жанрів і типів. Вправи і завдання для формування компетентності у письмі: їх цілі, типи і види та режими виконання. Навчання засобів міжфразового зв'язку.

5. Навчання креативного іншомовного писемного мовлення.

ЛЕКЦІЯ 10.

Особливості практичних занять з формування професійно орієнтованої ІКК у ЗВО та їх планування

1. Критерії виділення типів і видів практичних занять (ПЗ) з формування професійно орієнтованої ІКК.

Інтегроване комплексне навчання іноземних мов і культур на мовних факультетах ЗВО. Цілі та етапи навчання як основні критерії виокремлення типів і видів ПЗ.

2. Типи і види інтегрованих ПЗ.

Два основних типи ПЗ у мовному ЗВО та їх загальна характеристика. Заняття з доміантою «тренування в спілкуванні» та його підтипи. Заняття з доміантною «практика в спілкуванні». Види ПЗ кожного типу. Факультативний вид ПЗ «практика в спілкуванні».

3. Структура і зміст ПЗ.

Обов'язкові та факультативні елементи ПЗ обох типів. Їх характеристика і особливості реалізації на мовних факультетах ЗВО.

4. Цикл ПЗ.

Кореляція етапів формування ІКК і фаз циклу ПЗ. Приклади планів циклу ПЗ.

5. Планування циклу ПЗ.

Особливості планування циклу ПЗ на мовних факультетах ЗВО. Професійна спрямованість навчання іноземних мов і культур на всіх ступенях навчання. Особливості навчання і вивчення ІМіК на різних ступенях.

З публікаціями лекторів з вищезазначених проблем ви можете ознайомитися на їхніх профілях у Google Академія:

д.п.н. проф. **Ніколаєва Софія Юріївна** -

<https://scholar.google.com.ua/citations?user=I3hNN5kAAAAJ&hl=uk>

д.п.н. проф. **Бігич Оксана Борисівна** -

<https://scholar.google.com.ua/citations?user=VYoA3cMAAAAJ&hl=uk>

д.п.н. проф. **Бориско Наталія Федорівна** -

<https://scholar.google.com.ua/citations?user=5t63AbMAAAAJ&hl=ru>

д.п.н. проф. **Майєр Наталія Василівна** -

<https://scholar.google.com.ua/citations?user=obygGLEAAAAJ&hl=uk>

Анотації основних публікацій Ради Європи з проблем мовної освіти наведено у наступному розділі.

6. ПУБЛІКАЦІЇ РАДИ ЄВРОПИ З ПРОБЛЕМ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ І КУЛЬТУР

У лекціях використано ідеї та матеріали публікацій Ради Європи з мовної освіти. На сайті Ради Європи (Режим доступу: <https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages>) викладено основні дві публікації в галузі навчання сучасних мов (*анотації публікацій взято з цього сайту*):

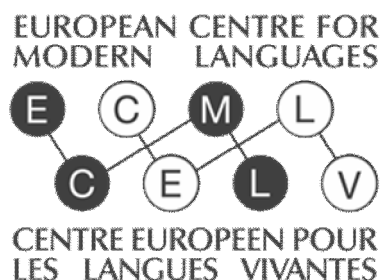
- The Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. / Education Department, Council of Europe, 2001. 260 p.

It was designed to provide a transparent, coherent and comprehensive basis for the elaboration of language syllabuses and curriculum guidelines, the design of teaching and learning materials, and the assessment of foreign language proficiency. It is used in Europe but also in other continents.

- The Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment: Companion Volume with New Descriptors. / Education Department, Council of Europe, 2018. 235 p.

The “Companion Volume” presents:

- newly developed illustrative descriptor scales that are introduced alongside the existing ones;
- schematic tables with group scales belonging to the same category (communicative language activities or aspects of competence);
- a short rationale for each scale, explaining the thinking behind the categorisation;
- an appendix containing descriptors developed and validated in the project, but not subsequently included in the illustrative descriptors.

Інші публікації Ви можете знайти на сайті Європейського центру з навчання сучасних мов (Режим доступу: https://www.ecml.at/Resources/ECML_Publications/tabid/277/pageid/1/language/enGB/Default.aspx). Всі праці написано англійською мовою, але більшість з них перекладено на французьку та німецьку мови. Є і окремі переклади на інші європейська мови. У публікації «Glossary – ECML programme 2008-2011 Empowering language professionals » (ECML / CELV, 2013) подано тлумачення окремих методичних понять англійською мовою та їх переклад на французьку та/або німецьку мову. Далі наведено анотації основних публікацій з проблеми формування ІКК, взятих з сайту Європейського центру сучасних мов.

- **Towards a socio-interactive approach to foster autonomy in language learners and users** (Christian Ollivier, 2018).

The book explores a possible evolution of the action-oriented approach and the tasks associated to it as presented in the Common European Framework of Reference for Languages (CEFR). It introduces a socio-interactive approach to language teaching and learning and a new type of task to be implemented on the Web 2.0: real-world tasks. The overall objective is to enable learners to start being language users at a very early stage in their learning path. Through real-world tasks, they will engage in activities taking place beyond the classroom and learn to fully take into consideration the social interactions that determine action and communication. Furthermore, they will learn to become digital citizens equipped with strong digital literacy skills.

- **Inventory of ICT tools and open educational resources** (Martina Emke, Pauline Ernest, Aline Germain-Rutherford, Regine Hampel, Sarah Heiser, Joseph Hopkins, 2015).

Language education is an area where open-access resources, online courses, virtual classrooms and social networks are being increasingly used to give learners access to information, promote interaction and communication, and enhance digital literacy skills. Language professionals need to know not only how to use these tools but how to review them according to pedagogical criteria.

Resources:

- web inventory of online, interactive materials with search engine filtering tools according to language skills, type of interaction, pedagogical functions, etc.
- MOODLE workspace for learning more about using online tools in the classroom

- **Plurilingual and intercultural learning through mobility - Practical resources for teachers and teacher trainers** (Lukas Bleichenbacher, Kristin Brogan, Josephine Cole, Mirjam Egli Cuenat, Anna Czura, Katharina Höchle Meier, Chantal Muller, Anna Szczepanska, 2015).

PluriMobil is a teaching tool that offers activities and materials to support the plurilingual and intercultural learning of students for the phases before, during and after a mobility activity. This tool can be adapted to multiple mobility projects across all educational levels.

Resources:

- PluriMobil quick start guide

- PluriMobil handbook
- A website containing PluriMobil lesson plans for primary, lower and upper secondary, vocational schools as well as for teacher training.

- **Plurilingual and intercultural competences - Descriptors and teaching materials** (Michel Candelier, Anna Maria Curci, Petra Daryai-Hansen, Petra Gilliyard, Ildikó Lőrincz, Danièle Moore, Jean-François de Pietro, Anna Schröder-Sura, 2015).

FREPA National Networks disseminate the tools developed within the Framework of Reference for Pluralistic Approaches to Languages and Cultures (FREPA/CARAP) to support plurilingual and intercultural education at all levels. Resources (a website including):

- The Framework of Reference for Pluralistic Approaches to Languages and Cultures (FREPA/CARAP)
- country-specific information on FREPA and on related networks in more than 20 national languages
- online teaching materials database
- training kit for teachers.

- **FREPA: A Framework of reference for pluralistic approaches to languages and cultures - Competences and resources** (Antoinette Camilleri Grima, Michel Candelier, Véronique Castellotti, Ildikó Lőrincz, Franz-Joseph Meißner, Muriel Molinié, Artur Noguerol, Jean-François de Pietro, Anna Schröder-Sura, 2012)

The term pluralistic approaches to languages and cultures refers to didactic approaches which involve the use of several (or at least more than one) variety of languages or cultures simultaneously during the teaching process. By abandoning the "compartmentalised" view of an individual's linguistic and cultural competence(s), this publication is a valuable step towards implementing the Common European Framework of Reference for Languages, in particular its rationale on plurilingual and intercultural competence.

Examples of descriptors:

- "Can use knowledge and skills already mastered in one language in activities of comprehension / production in another language" (Skills);
- "Having confidence in one's own abilities in relation to languages (their study / their use)" (Attitudes).

- **Guidelines for task-based university language testing** (Catherine Chouissa, Stefania Dugovicova, Johann Fischer, Anu Virkkunen-Fullenwider , 2012).

This publication is a "hands-on" manual for those language teachers and testers who are looking for a valid tool to measure their students' language skills in a meaningful way. It shows how to link the language skills taught with those needed in studies and later in working life. It also helps language instructors, who already conduct task-based language courses, to design corresponding tests and to evaluate their students'

language performance. It also highlights the benefits of task-based language testing for all the stakeholders.

- **Plurilingualism and pluriculturalism in content-based teaching: A training kit** (Mercè Bernaus, Áine Furlong, Sofie Jonckheere, Martine Kervran , 2011).

Educational institutions increasingly face the challenge of accommodating learners from a wide range of linguistic and cultural backgrounds in their classrooms. The training kit presents an innovative way of managing diversity in the classroom by combining plurilingual and pluricultural approaches with content-based instruction. The reader will discover how content-based and plurilingual activities can be linked to several subjects of the curriculum. The accompanying website presents sample activities which illustrate the approach outlined in the rationale. A primary school teacher will, for example, find an activity suitable for mathematics, sports and/or music and a secondary school teacher of civic, social and political education may be interested in testing out plurilingual comparative text work on the theme of the Universal Declaration of Human Rights.

- **Using the European Portfolio for Student Teachers of Languages (EPOSTL)** (Anne-Brit Fenner, Barry Jones, David Newby, 2011).

The European Portfolio for Student Teachers of Languages is a tool for reflection and self-assessment of the didactic knowledge and skills necessary to teach languages. It builds on insights from the Common European Framework of Reference and the European Language Portfolio as well as the European Profile for Language Teacher Education. Four years after its initial publication it has been translated into twelve European and Asian languages. To meet widespread demand this ECML publication provides materials which support its implementation in teacher education. The book entitled Using the European Portfolio for Student Teachers of Languages presents examples, discussions and research findings of how the EPOSTL is used in initial teacher education courses, in bi-lateral teacher education programmes and in teaching practice. The accompanying folder and flyer feature, amongst other things, guidelines for strategic measures for introducing the EPOSTL in a particular institution or in a country.

- **QualiTraining – A training guide for quality assurance in language education** (Frank Heyworth, Gayla Mateva, Laura Muresan, Mary Rose , 2011).

Quality assurance is no longer solely the realm of institutional top management. It is increasingly important that all the participants in the educational process understand their role within the system and contribute to enhancing the quality of educational processes and learning outcomes. "Quality culture" is at the core of this multi-dimensional, integrative approach, so as to inspire participants at all levels in an educational process. The publication includes materials and instruments, which can be transferred or adapted to concrete situations in e.g. teacher development, quality assurance training, project management and evaluation. The case studies and activities suggested invite readers to find out what works best in

their own educational environment and to develop relevant, innovative solutions to needs identified. Contexts of application range from primary and secondary education, to university language departments interested in enhancing the coherence between language teaching, learning and (self-)assessment, or networks of language organisations and professionals.

- **Pathways through assessing, learning and teaching in the CEFR** (Marie Berchoud, Tiziana Cignatta, Olivier Mentz, Malgorzata Pamula, Enrica Piccardo, 2011)

"Pathways" presents an innovative way of reflecting on the multidimensionality of assessment, learning and teaching in line with the CEFR. It has been designed to support professionals at all levels. The two main components of "Pathways" - guide and kit - integrated by various indexes, mind maps and examples of scenarios, encourage users to work in a non-linear way and to select and customize. The guide addresses those fundamental concepts in the CEFR that may not be readily transparent and that especially warrant "unpacking" for educational practices in a way that is clear and accessible for professionals, both in their pre- and in-service teacher education. The kit offers 107 worksheets, which serve as a bridge for teacher educators and teachers, to reflect on these concepts and to relate them appropriately to pedagogical practices.

- **Relating language examinations to the Common European Framework of Reference for Language: Learning, teaching, assessment (CEFR) - Highlights from the Manual** (Jana Běrešová, Gilles Breton, José Noijons, Gábor Szabó, 2011).

In response to a growing need expressed by the users of the CEFR, the Language Policy Division developed a manual and a set of accompanying tools to be used to assist in linking local language examinations to the common reference levels of language proficiency. This publication seeks to complement these tools by providing a user-friendly introduction to the process, targeting professionals with a stake in quality language testing who are not necessarily experts in testing and assessment. Relating an examination or test to the CEFR can best be seen as a process of "building an argument". The publication presents five inter-related sets of procedures that users are advised to follow in order to design a linking scheme in terms of self-contained, manageable activities.

- **DOTS: Developing online teaching skills** (Tita Beaven, Martina Emke, Pauline Ernest, Aline Germain-Rutherford, Regine Hampel, Joseph Hopkins, Mateusz-Milan Stanojevic, Ursula Stickler, 2011).

Many language teachers want to use up-to-date technology in their teaching but often do not have the time or resources for the necessary training. This training kit presents bite-size activities for ten popular tools that even the busiest language professionals can fit into their schedule. Working through training units which can be completed in around 30 minutes, teachers will get to know the uses and pedagogic benefits of online tools and learn how to integrate them into their language classes. On the workspace, users can join a community of language professionals and online

teaching experts to watch video clips of experts explaining their use of tools and discuss different experiences and needs. They can also create their own training activities, upload materials for others to use and translate the existing activities into various languages.

- **Common European Framework of Reference for Languages - Level estimation grid for teachers** (Raili Hildén, Magda Lehmann, Monique Reichert, Claire Tardieu, 2011).

The CEF-ESTIM Grid helps teachers link their class activities to the levels of the Common European Framework of Reference for Languages (CEFR). It is an "offspring" of the DUTCH CEFR Grid project led by J. Charles Alderson (Lancaster University) which provided an online tool for testers and exam-makers. The CEF-ESTIM Grid addresses a wider perspective, aiming at productive and interactive use of language in the classroom. The CEF-ESTIM Grid has been designed for teachers seeking some assistance in planning lessons and in implementing the CEFR in teaching. It is a simple tool and caters for sharing experience and ideas with other teachers. It allows for creating archives of class materials, thus making it easier for a team of school teachers to collect a bank of activities linked to the CEFR levels through a qualitative validation procedure.

- **Using the European Language Portfolio** (Barbara Lesničar, Margarete Nezbeda, Heike Speitz, Martine Tchang-George, Ülle Türk, 2011)

The website contains a wide range of information on how to use the European Language Portfolio. ELP experts involved in ECML activities collected practical materials such as videos, PowerPoint presentations, posters, worksheets as well as links, references and FAQs. Information on developments of European countries is provided as well as materials in national languages. The aim is to promote the pedagogical benefits of the ELP and to facilitate its use in practice. The site also brings together the results of several major European ELP implementation projects on one single platform.

Together with the website developed by the Language Policy Division of the Council of Europe, which focuses on how to develop an ELP and on providing a service for registering new models, the Using the ELP site forms part of the Council of Europe portal for the European Language Portfolio.

- **Blogs: web journals in language education** (Mario Camilleri, 2007)

Weblogs (or blogs) are possibly the most visible of the Web 2.0 technologies, described by some as "push-button publishing for the people". One commentator describes blogs as "impressive spontaneous acts of decentralised journalism", while another talks of the power of blogs to "transform both writers and readers from audience to public and from consumer to creator". This publication is one of the outcomes of an ECML project which, over the course of three years, investigated the design of an educational blogging platform and its use in the language classroom. It is intended for the adventurous language teacher who wishes to harness the potential of

the writable Web in his or her language class, the teacher trainer who promotes a social constructivist paradigm, and the educational software designer who seeks to create flexible educational tools which incorporate “subversion”.

- **GroupLead – Group facilitation in language teacher education** (Margit Szesztay, 2007).

The aim of this publication is to provide you with an introduction to what working with groups in a facilitative mode involves. As facilitation is closely bound up with attitudes and personal qualities, you cannot learn to become a facilitator just by going through the material provided here. What we set out to do is to give you an overview of what we see as the main issues related to facilitation, to provide you with plenty of food for thought, guidelines for observation, triggers for self-reflection, and some practical tools which you can adapt and try out in your own practice.

- **First steps in teacher training: A practical guide “The TrainEd Kit”** (Gabriela S. Matei , 2007).

This book and CD-ROM have been produced as a practical guide for those who are beginners in the field of teacher education – though experienced teacher trainers may find it interesting and useful, too. The book covers four main aspects of a teacher trainer's work: the professional identity and the roles and tasks of the trainer; preparing for training events (including analysis of training needs); running training courses (with emphasis on facilitation and managing discussions); assessment and evaluation of training. The CD-ROM which accompanies the book is a very practical complement with over 60 worksheets which can be used as activities in training courses. In addition, there are PowerPoint presentations which can be used and adapted by the teacher trainer, together with background articles and bibliographies.

- **ELP–TT – Preparing teachers to use the European Language Portfolio – arguments, materials and resources** (David Little , 2007).

Launched by the Council of Europe, the European Language Portfolio (ELP) has rapidly become one of the most influential instruments in the reform of language teaching and learning practice in Europe. This publication is aimed at language teacher educators and language teachers who are preparing to use the ELP with their learners. It is the result of an ECML project "Training teachers to use the European Language Portfolio" carried out in the Centre's 2004-2007 programme.

- **Across languages and cultures** (Michel Candelier, 2007).

Across languages and cultures – a major theoretical framework for plural approaches to learning languages and cultures – language learning in which more than one language (in addition to the learner's first language) is involved. The Framework explains the conceptual justification for the approach and includes descriptors of the knowledge, skills and attitudes required to implement didactic

approaches to it – awakening to languages, inter-comprehension and integrated didactics.

- **EPOSTL - A reflection tool for language teacher education** (David Newby, 2007).

The European Portfolio for Student Teachers of Languages (EPOSTL) is a document intended for students undergoing their initial teacher education which encourages them to reflect on the didactic knowledge and skills necessary to teach languages, helps them to assess their own didactic competences and enables them to monitor their progress and to record their experiences of teaching during the course of their teacher education. It was developed for the European Centre for Modern Languages of the Council of Europe by a team of teacher educators from Armenia, Austria, Norway, Poland and UK, assisted by student teachers and teacher educators from all 33 member states of the ECML. Building on insights from the Common European Framework of Reference and the European Language Portfolio as well as the European Commission-financed project European Profile for Language Teacher Education – A Frame of Reference (Profile), it seeks to help prepare students for their future profession in a variety of teaching contexts. Further, the EPOSTL can facilitate discussion of aims and curricula between teacher educators working within different national or European contexts.

- **CoCoCop – Coherence of principles, cohesion of competences: exploring theories and designing materials for teacher education** (Anne-Brit Fenner , 2007).

The multi-competence nature of post-communicative language teaching has been spawned by a variety of theories deriving from very diverse sources. It was the aim of this project to investigate learning and teaching to discover whether some coherence between theoretical aspects of these different sources could be found and to what extent the apparently disparate competences, which are the aims of modern language teaching, could be seen as a cohesive whole. In order to do so, the project took as its starting point the role and nature of teacher education as a basis to explore theories which underlie post-communicative language learning and teaching. Following a survey of teacher education institutions, the question was addressed as to how communicative language competence can act as a springboard to other competences which lie within areas such as social interaction, language awareness, intercultural awareness and learner autonomy. Focusing on three main areas - learner autonomy, intercultural awareness, including literature teaching and human rights teaching, plus grammar - the first part of the publication considers theoretical aspects of these areas and attempts to show links between them. In the second part of the publication, case studies are presented illustrating the implementation of principles identified in the first part, both in language and in teacher education.

- **ICOPROMO – Intercultural competence for professional mobility** (Evelyne Glaser, 2007).

This publication reflects the outcomes of a project which brought together experts and practitioners in the field of intercultural competence for professional

mobility and which focused on group-oriented (teamwork) intercultural communication and interaction competencies. The materials developed are primarily targeted at educators and facilitators working with graduates in the social sciences, human resource managers, intercultural trainers, coaches, mediators and foreign language teachers in higher education with a strong focus on intercultural awareness. More generally all those who are interested in the enhancement of intercultural competence may find it valuable to gain a deeper insight into the theoretical concepts underlying these materials. The final product resulting from this project combines a booklet and a CD-Rom. In the booklet the reader will find essential information on the ICOPROMO project and on the theoretical model developed within its framework.

- **Plurilingual and pluricultural awareness in language teacher education: A training kit (LEA)** (Mercè Bernaus, 2007).

The LEA (Language Educator Awareness) training kit comprises a set of practical instruments designed to help teacher educators introduce the essential aspects of plurilingualism and pluriculturalism to language teachers and learners. It consists of a printed booklet setting out the rationale for a series of training activities, which are contained on an accompanying CD-Rom. The kit encourages language teachers to reflect on the notion of diversity, which is so fundamental an element in the process of linguistic and communicative education – the “dialogue with the other”. Its ultimate goal is to contribute towards building a school capable of providing local and global perspectives on the language curriculum, of offering communication opportunities with peoples and cultures from far away as well as nearby and of promoting the ability to speak languages with different statuses and functions. The coordinating team of experts and all those who took part in LEA project run at the ECML between 2004 and 2007 hope that this publication will help raise educators’ awareness of the need to build up fairer and more democratic societies, enhancing the concepts of mutual respect and the promotion of linguistic and cultural diversity as principles to be followed in language teacher education.

- **CCinTE – Intercultural communication training in teacher education** (Ildikó Lázár, 2007).

Many language teachers, teacher educators and second language acquisition researchers have expressed the conviction that the primary aim of foreign language teaching is to enable learners to communicate with people from different linguistic and cultural backgrounds in an increasingly multicultural world. The aim of this publication is to assist teacher educators and language teachers in shifting the focus from linguistic competence to intercultural communicative competence. The printed booklet of the present guide contains the introductions to:

- definitions of key terms in intercultural communication;
- planning and designing intercultural communication courses and workshops;
- teaching/training methods and materials;
- assessing intercultural communicative competence.

The materials on the accompanying CD-Rom include:

- the theoretical background to teaching language and culture;
- detailed workshop and course planning guidelines;
- teaching materials and activities based on literature, films and songs;
- guidelines and tasks for assessment and descriptors of competences;
- intercultural communication workshop reports;
- our research articles about the intercultural dimension of FLT.

- **LCaS – Teacher training modules on the use of case studies in language teaching at secondary and university level - A handbook** (Johann Fischer, 2007).

Due to the recent increase in trade, travel and political and social co-operation, language competence has become a key skill in modern Europe. Great efforts have been made to improve language training at all education levels. Whereas in the past language teaching was mainly related to cultural themes with an emphasis on literature, communicative aspects in everyday international contact situations, both for personal and for professional reasons, have become more and more important and language teaching has become interwoven with subject teaching. Case studies have proven to be an excellent means for the integration of subject-specific aspects into language teaching. The use of case studies in language teaching encourages task-oriented teaching methods and problem-based learning, as the students are confronted with an authentic problem they have to solve by analysing material in the target language. The authenticity of the cases and of the material, as well as the integration of current events have an extremely positive impact on the learners' motivation and stimulate language teaching as a whole. At present, there is little or no information available for interested language teachers to refer to when planning to use case studies in their own programmes.

- **Cultural mediation in language learning and teaching** (Geneviève Zarate, 2004).

This training project for learning about research through research brought together representatives from over twenty-five of the ECML member countries. Its results are contained in a publication and a set of recommendations addressed to policy-makers, is the introduction of cultural mediation into the debate on language didactics. Whereas most innovations in language didactics appear in the form of new teaching tools, the Cultural mediation in language learning and teaching project chose to follow a new path by adopting a "learning by doing" approach to research. It attempted to tackle several challenges:

- 1) to experience the variety of different teaching cultures of the participants as a source of innovation rather than as an obstacle;
- 2) to adopt a pluridisciplinary approach by introducing references taken from the social sciences in order to develop a reflection on the role of languages in social cohesion;
- 3) to try and provide answers to a question hitherto rarely raised in the didactics of languages and cultures, mediation itself. Readers may judge the extent of the project's success for themselves by reading the findings and recommendations that

came out of the project. A network of researchers devoted to the question of cultural mediation, bringing together different European institutions, a follow-up to this project.

- **The Plurilingualism Project: Tertiary language learning – German after English** (Britta Hufeisen, Gerhard Neuner, 2000).

If the peoples of Europe are to live in harmony with their neighbours, if they are to communicate with and understand each other, the command of more than only one foreign language will be an increasingly important factor. For this reason, both the Council of Europe and the European Union are demanding that their citizens should learn two foreign languages alongside their mother tongues. The Year of Languages 2001 was the stimulus for an investigation into how concepts of teaching and learning several languages could be developed and put into practice. The present project relates to the teaching and learning of foreign languages in the school context. Its aim is to develop general principles of tertiary language didactics and methodology within the framework of the multilingualism concept, and to present examples based on the sequence of languages “German after English”. For this reason, the European Centre for Modern Languages of the Council of Europe and the Goethe-Institut Inter Nationes as project organisers have entered into a collaboration that also includes regional institutions that deal with the teaching of modern languages.

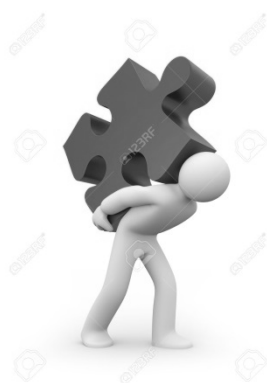
- **Incorporating intercultural communicative competence in language teacher education** (Ildikó Lázár, 2000).

The articles in this volume describe the results of the research and development carried out by four networks in Project 1.2.3 of the medium-term programme of activities of the European Centre for Modern Languages in Graz, Austria. The main aim of the whole project has been to help incorporate intercultural communication training into teacher education in Europe. The networks took on a variety of tasks to investigate how this aim could be best achieved. The authors of the present studies believe that it is of great importance to increase intercultural understanding in the world, and incorporating intercultural communication training in teacher education should be one of the first steps in this process. The research and development described in this volume are intended to contribute to the integration of intercultural communication training in teacher education programmes.

- **Cultural awareness and language awareness based on dialogic interaction with texts in foreign language learning** (Anne-Brit Fenner, 2000).

The purpose of this book is not to give recipes. It is an attempt to investigate, theoretically as well as practically, certain important concepts in foreign language learning: dialogue, communication, intercultural awareness, language awareness, and the roles of teacher and learner. The articles present and discuss approaches to literature and other authentic texts in the classroom based on theoretical explorations of the relationship between reader and text and reading and writing processes as

dynamic dialogues with the foreign culture. One of the articles investigates examples of intercultural exchanges using digital media where learners produce their own texts in order to enhance their language and cultural awareness. The main focus of all the articles in this publication is interaction: between cultures, between learners, between reader and text, and between teacher and learners. This book is also an attempt to widen the scope of the ongoing discussion about language and culture awareness by including aspects of linguistic, literary, philosophical, and didactical theories from the authors' own cultures as well as from other traditions which have influenced their approaches to foreign language teaching and learning.

7. ПІДГОТОВКА ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

7.1. Загальні поради

На практичні заняття виносяться найважливіші питання дисципліни «Методика навчання іноземних мов і культур в європейському контексті у закладах вищої освіти», участь в обговоренні яких потребує вашої спеціальної підготовки з використанням конспекту лекцій та рекомендованої літератури, як основної, так і додаткової, Інтернет-ресурсів.

Специфіка практичних занять з дисципліни передбачає такі основні форми роботи:

- усне обговорення теоретичних питань;
- професійно орієнтовану рольову гру, де ви представляєте виконане професійно орієнтоване творче завдання (розроблений план-конспект фрагменту практичного заняття з ІМ, виконуючи при цьому роль викладача) з наступним його обговоренням.

Підготовка до практичних занять з методики навчання іноземних мов і культур передбачає:

- читання і аналіз конспекту лекції;
- читання і конспектування основної літератури;
- виконання професійно орієнтованих творчих завдань;
- підготовку до участі у професійно орієнтованій рольовій грі;
- аналіз зразків фрагментів практичних занять з відповідної ІМ;
- ознайомлення з додатковою літературою та Інтернет-ресурсами;

- самоперевірку за завданнями для самоконтролю та тестами;
- виконання індивідуальних завдань трьох рівнів складності.

Отже, готуючись до практичних занять вам необхідно:

- уважно прочитати питання практичного заняття;
- опрацювати відповідний матеріал лекції;
- ознайомитись із рекомендованою літературою, укладаючи анотацію до кожного джерела, зазначаючи при цьому: прізвище, ім'я, по-батькові автора; вихідні дані; основні положення, викладені у тексті / теоретичні здобутки автора / практичні доробки та сформулювати власну точку зору;
- укласти список основних термінів з їх тлумаченням за темою практичного заняття та вивчити їх;
- ознайомитися з інформацією рекомендованих Інтернет –ресурсів;
- перевірити свої знання, виконуючи завдання для самоконтролю, тест і індивідуальні завдання;
- згадати власний досвід оволодіння відповідним мовним / мовленнєвим матеріалом виучуваної вами ІМ у ЗВО, труднощі, які ви при цьому відчували, власні шляхи їх подолання, зокрема під час самостійної позааудиторної роботи, з тим, щоб поділитися своїми надбаннями і міркуваннями з іншими магістрантами вашої групи;
- виконати професійно орієнтоване творче завдання і реалізувати його на практичному занятті в процесі професійно орієнтованої рольової гри, де вам відводиться роль викладача ІМ;
- сформулювати методичні вміння викладача ІМіК, дотичні до теми, що розглядається.

Зауважимо, що процес оволодіння навчальним матеріалом, зокрема і з методики навчання ІМіК, є індивідуальним. Тому технологія опрацювання теми може бути різною. Наприклад:

- лекція – практичне/семінарське заняття – самостійна робота;
- лекція – самостійна робота; самостійна робота – лекція – практичне/семінарське заняття;
- самостійна робота – консультації викладача тощо.

Обирайте ту, яку вважаєте найбільш оптимальною і ефективною саме для вас.

7.2. Розроблення плану-конспекту фрагменту практичного заняття з іноземної мови

Під час самостійної позааудиторної роботи ви маєте підготувати *шість* планів-конспектів фрагментів практичних занять з навчання ІМіК, а саме:

- 1.Формування професійно орієнтованої іншомовної лексичної компетентності.
- 2.Формування професійно орієнтованої іншомовної фонетичної компетентності.
- 3.Формування професійно орієнтованої іншомовної граматичної компетентності.

4. Формування професійно орієнтованої іншомовної компетентності в аудіюванні або читанні.
5. Формування професійно орієнтованої іншомовної компетентності в говорінні (КДМ або КММ).
6. Формування професійно орієнтованої іншомовної компетентності у письмі.

➤ **Визначення цілей практичного заняття з навчання ІМіК**

Для планування практичного заняття з ІМіК або його фрагмента вам слід визначити п'ять основних цілей: 1) практичну, 2) лінгвосоціокультурну, 3) розвивальну, 4) виховну, 5) професійну.

Практична мета передбачає:

1) формування та/або вдосконалення професійно орієнтованих *мовних компетентностей*, насамперед їх основних компонентів – мовленнєвих навичок: лексичних, граматичних, фонетичних, орфографічних, орфоепічних (пам'ятайте, що процес формування цих навичок майбутнього викладача має професійну орієнтацію з перших занять з ІМіК);

2) формування та/або розвиток у студентів професійно орієнтованих іншомовних *мовленнєвих компетентностей*, насамперед їх основних компонентів – мовленнєвих умінь:

- професійно орієнтованого аудіювання (ознайомлювального, вибіркового, з повним розумінням тексту);

- професійно орієнтованого говоріння (у монологічній або діалогічній формі);

- професійно орієнтованого читання (ознайомлювального, вибіркового, вивчаючого);

- професійно орієнтованого письма (різних типів писемного мовлення – опису, повідомлення/ розповіді, міркування) та різних жанрів писемного спілкування (офіційного/ неофіційного листа-подяки, листа-поради, листа-запиту інформації тощо, об'яви, автобіографії, заповнення анкет і різних форм тощо);

3) оволодіння лінгвістичними знаннями про підсистеми ІМ: лексичну, фонетичну і граматичну з метою їх використання у майбутній професійній діяльності викладача ІМ.

Лінгвосоціокультурна мета передбачає формування професійно орієнтованої лінгвосоціокультурної компетентності, зокрема таких її компонентів (або субкомпетентностей):

- *соціолінгвістичної* (здатності особистості вибирати, використовувати, розуміти і перекладати мовні та мовленнєві засоби іншомовного спілкування з національно-культурною семантикою відповідно до контексту, ситуації і стилю спілкування);

- *соціокультурної* (здатності особистості набувати різноманітних культурологічних, лінгвокраїнознавчих, соціокультурних і

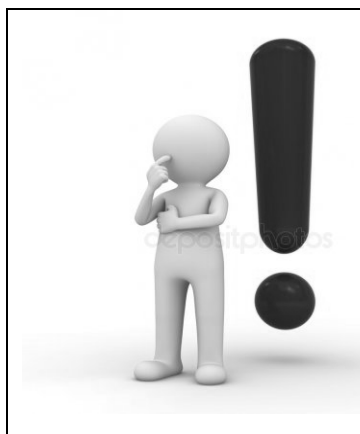
міжкультурних знань та користуватися ними для досягнення своїх цілей в іншомовному спілкуванні і міжкультурному посередництві);

- *соціальної* (здатності особистості вступати в комунікативні стосунки з представниками інших країн у певних ситуаціях та/або виступати в них міжкультурним посередником, орієнтуватися в цих ситуаціях, керувати ними, вирішуючи можливі непорозуміння і проблеми та користуючись специфічними знаннями, навичками, вміннями і здібностями).

Розвивальна мета спрямована на розвиток мовленнєвих здібностей студентів, наприклад, фонетичного та інтонаційного слуху, мовленнєвої витривалості, мовленнєвої уваги (довільної і мимовільної), різних видів пам'яті (слухової й зорової, оперативної та тривалої), мовної здогадки та імовірнісного прогнозування, імітації, логічного викладу думок тощо; на розвиток інтелектуальних і пізнавальних здібностей, готовності вступати в іншомовне спілкування у ролі як комуніканта, так і міжкультурного посередника та медіатора культур, тощо.

Виховна мета передбачає виховання у студентів позитивного ставлення до країни/країн та народу/народів, мова якого/яких вивчається, культури спілкування з урахуванням комунікативних стандартів поведінки (вербальних і невербальних), прийнятих в іншомовній спільноті; таких особистісних рис характеру, як доброзичливість, уміння працювати у команді, активність, працьовитість, а також виховання рис характеру, особливо важливих для професії викладача ІМіК: комунікативності, терплячості, здатності прийти на допомогу у будь-який час, позитивного емоційного ставлення до професії викладача тощо. Важливими є також виховання у студентів лінгвістичної, соціальної і культурологічної спостережливості та сприйнятливості, соціокультурної неупередженості, толерантності і здатності до соціокультурної освіти.

Професійна мета передбачає розвиток у студентів (паралельно з навчанням іншомовного спілкування і міжкультурного посередництва) елементарних професійних умінь викладача ІМіК, а саме – уміння пояснювати новий мовний і мовленнєвий матеріал, уміння його демонструвати студентам, організовувати виконання різних видів вправ, в тому числі ігрових, користуватися різними допоміжними засобами, зокрема технічними тощо.

Увага! Коли ви визначаєте цілі практичного заняття або його фрагменту, майте на увазі, що кожна визначена мета має бути забезпечена відповідними вправами. Тому недостатньо просто переписати будь-яку мету з поданого вище переліку, необхідно передбачити у плані-конспекті вправи, які «працюють» на досягнення цієї мети. Це можуть бути також елементи евристичної бесіди викладача зі студентами, яка організовується на заключній (контролюючій) фазі будь-якої вправи.

➤ **Визначення типу і виду практичного заняття**

Для підготовки плану-конспекту фрагменту практичного заняття і демонстрації його у формі професійно орієнтованої рольової гри вам необхідно знати і враховувати деяку важливу інформацію.

У ЗВО виділяємо *два основних типи* практичних занять з навчання ІМіК: заняття з домінантою *«тренування у спілкуванні»* та заняття з домінантою *«практика у спілкуванні»*.

Чому з домінантою? Це означає, що більшість практичних занять у ЗВО є змішаного типу. Але за критерієм «основна практична мета» (а значить, і за критерієм часу, тобто, на формування якої компетентності ми відводимо більше часу на занятті) ми визначаємо, який тип заняття домінує.

Мовні компетентності – лексична, фонетична і граматична (а для студентів, які починають вивчати ІМ, ще й компетентності в техніці читання і техніці письма) – формуються насамперед на заняттях з домінантою *«тренування у спілкуванні»*, тому на цих заняттях студентам пропонується багато некомунікативних і умовно-комунікативних вправ.

Мовленнєві компетентності – в аудіюванні, говорінні, читанні та письмі – формуються і розвиваються на заняттях з домінантою *«практика у спілкуванні»*, тому на цих заняттях домінують комунікативні вправи. Мовні компетентності на цих заняттях удосконалюються, наприклад, під час виконання умовно-комунікативних вправ.

Заняття типу *«тренування у спілкуванні»* можуть бути з подачею нового матеріалу та без неї, тобто, перший тип практичного заняття має *два підтипи*: (А) – з подачею нового матеріалу, (Б) – без подачі нового навчального матеріалу.

Кожний з двох основних типів занять має свої *види* в залежності від поставленої практичної мети:

- формування / вдосконалення професійно орієнтованих мовних компетентностей (лексичної, граматичної, фонетичної, орфографічної) та їх основних компонентів – навичок .
- формування / розвиток професійно орієнтованих мовленнєвих компетентностей (в аудіюванні, говорінні у діалогічній або монологічній формах, читанні, письмі) та їх основних компонентів – умінь.

Отже, у плані-конспекті можна, наприклад, так **сформулювати тип і вид заняття**:

Тип: заняття з домінантою «тренування у спілкуванні»;

вид: заняття з формування лексичних навичок і вдосконалення фонетичних навичок (інтонація перерахування).

Тип: заняття з домінантою «практика у спілкуванні»;

вид: заняття з розвитку вмінь монологічного висловлювання (монолог-опис) та аудіювання (розповіді).

Докладніше про це ви можете прочитати у посібнику «Професійно-практична підготовка майбутніх викладачів вищої школи: педагогічна практика, науково-асистентська практика : посібник / уклад.: М. І. Соловей [та ін.]. 4-е вид. Київ: Ленвіт, 2014. 171 с.»

➤ **Оформлення плану-конспекту фрагменту практичного заняття з іноземної мови**

Для планів-конспектів практичних занять з ІМіК існує схема, використання якої значно полегшить вашу роботу під час педагогічної практики. Але на практичних заняттях з методики ви маєте навчитися спочатку розробляти плани-конспекти *фрагментів* цих занять, де основною практичною метою є формування окремої компетентності. Для цього скористайтесь такими спрощеними схемами: для практичного заняття типу «тренування в спілкуванні» та для практичного заняття типу «практика в спілкуванні». Вступна частина для обох схем ідентична. Вона включає, крім назви, таку інформацію:

➤ **Схема оформлення вступної частини плану-конспекту фрагментів занять з ІМ**

ІМБ магістранта:

Курс:

Тема фрагменту практичного заняття :

Тип фрагменту практичного заняття :

Вид фрагменту практичного заняття :

Цілі заняття

Практичні:

Лінгвосоціокультурна:

Розвивальна:

Виховна:

Професійна:

Оснащення заняття:

Хід заняття фіксується в таблиці, приклади якої подано нижче. Перша таблиця стосується фрагментів практичного заняття типу «тренування в спілкуванні» обох підтипів, основною практичною метою яких є формування мовних компетентностей: лексичної, фонетичної і граматичної, друга – фрагментів практичного заняття типу «практика в спілкуванні», основною практичною метою яких є формування мовленнєвих компетентностей: в говорінні, аудіюванні, читанні та письмі.

➤ **План-конспект фрагменту практичного заняття типу
з домінантою «тренування в спілкуванні»**
(наприклад: з формування професійно орієнтованої іншомовної лексичної
компетентності)

Хід заняття

Етап, мета, прийоми	Зміст роботи
<p>Початок заняття: А. Організація групи, повідомлення або обговорення теми, практичних цілей тощо Мета: Прийоми: <i>(факультативний компонент фрагменту)</i></p>	
<p>Б1. Мовленнєва зарядка Мета: Прийоми: Б2. Фонетична зарядка Мета: Прийоми: <i>(факультативний компонент фрагменту)</i></p>	
<p>Подача нового навчального матеріалу: Мета: Прийоми: <i>(обов'язковий компонент для ПЗ підтипу ТС (А) і факультативний – для підтипу ТС (Б))</i></p>	
<p>Тренування у спілкуванні: А. Автоматизація мовленнєвих дій студентів на рівні фрази Мета: Прийоми: <i>(обов'язковий компонент фрагменту)</i></p>	
<p>Б. Автоматизація мовленнєвих дій студентів на понадфразовому рівні Мета: Прийоми: <i>(обов'язковий компонент фрагменту)</i></p>	
<p>Домашнє завдання: <i>(обов'язковий компонент фрагменту)</i></p>	
<p>Завершення заняття: <i>(факультативний компонент фрагменту)</i></p>	

Методична література і підручники:	
---	--

➤ **План-конспект фрагменту практичного заняття**

типу з домінантою «практика в спілкуванні»

(наприклад: з формування професійно орієнтованої іншомовної компетентності в діалогічному мовленні)

Хід заняття

Етап, мета, прийоми	Зміст роботи
<p>Початок заняття: А. Організація групи, повідомлення або обговорення теми, практичних цілей тощо Мета: Прийоми: <i>(факультативний компонент фрагменту)</i></p>	
<p>Б1. Мовленнєва зарядка Мета: Прийоми: Б2. Фонетична зарядка Мета: Прийоми: <i>(факультативний компонент фрагменту)</i></p>	
<p>Тренування у спілкуванні: А. Удосконалення лексичної компетентності (повторення лексичних одиниць до теми) Мета: Прийоми: <i>(факультативний компонент фрагменту)</i></p>	
<p>Практика у спілкуванні: А. Автоматизація мовленнєвих дій студентів на рівні діалогічної єдності Мета: Прийоми: <i>(обов'язковий компонент фрагменту)</i></p>	
<p>Б. Продукування міні-діалогу Мета: Прийоми: <i>(обов'язковий компонент фрагменту)</i></p>	
<p>В. Продукування діалогу Мета:</p>	

Прийоми: (обов'язковий компонент фрагменту)	
Домашнє завдання: (обов'язковий компонент фрагменту)	
Завершення заняття: (факультативний компонент фрагменту)	
Методична література і підручники:	

Інформація вступної частини і лівої колонки в таблиці (етап, мета, прийом) подається державною мовою, а текст у другій колонці таблиці (зміст роботи) формулюється ІМ. Він має містити репліки викладача: звернення до студентів, інструкції до вправ, зразки мовлення, опори, комунікативні переходи від однієї вправи до іншої, описи типових навчальних комунікативних ситуацій тощо.

Подальші практичні рекомендації ви знайдете у розділі «Плани практичних занять».

8. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

У попередньому підрозділі ви ознайомилися із особливостями підготовки до практичних занять з дисципліни «Методика навчання іноземних мов і культур в європейському контексті у закладах вищої освіти».

Крім викладеного вище ви повинні знати, що одним із основних документів, яким керується викладач ІМ є Типова програма з відповідної ІМ. Тому в процесі підготовки до практичного заняття, розробляючи відповідні фрагменти, вам слід ретельно вивчати вимоги Програми, дотичні до виучуваного вами питання та враховувати їх, як для підготовки усного виступу з теоретичних питань, так і під час виконання професійно орієнтованого творчого завдання.

Викладачами КНЛУ укладено і видано такі типові програми:

1. Curriculum for English Language Development in Universities and Institutes: Draft 2 / С. Ю. Ніколаєва [та ін.]. Вінниця : Нова Книга, 2001. 245 р.

2. Curriculum für den sprachpraktischen Deutschunterricht an pädagogischen Fakultäten der Universitäten und pädagogischen Hochschulen / уклад.: Н.Ф. Бориско та ін. Київ: Вид. центр КНЛУ, 2004. 256 с.

3. Типова програма з французької мови для університетів та інститутів (п'ятирічний курс навчання) / уклад. В. І. Мельник та ін. Київ: Вид. центр КНЛУ, 2004. 230 с.

4. Programa de español para universidades e institutos superiores (cinco años de estudio). Київ: Вид. центр КНЛУ, 2004. 230 с.

На мовних кафедрах КНЛУ розробляються та щорічно оновлюються робочі програми з ІМ, які знаходяться на відповідних кафедрах або викладені на їх сайтах.

Крім того, викладачами кафедри методики викладання ІМ й інформаційно-комунікаційних технологій розроблено і видано кілька Практикумів. І хоча в них викладено практичні поради для успішного оволодіння методикою навчання ІМ у загальноосвітніх закладах середньої освіти (тобто у школах), вони вам допоможуть в оволодінні методикою навчання ІМ на мовних факультетах ЗВО. Це такі публікації:

1. Практикум з методики навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх навчальних закладах: англ. мова, нім. мова, франц. мова, ісп. мова: навч. посібник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / О. Б. Бігич [та ін.] / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Ірпінь : Видавець Романенко Л. Л., 2016. 398 с.

2. Практикум з методики викладання англійської мови у середніх навчальних закладах: навч. посібник. / О. Б. Бігич та ін.] / кер. авторськ. колективу С. Ю. Ніколаєва. 2-е вид. Київ : Ленвіт, 2004. 360 с.

3. Практикум з методики викладання німецької мови: навч. посіб. / Г. А. Гринюк [та ін.] / кер. авторськ. колективу С. Ю. Ніколаєва. 2-е вид. Київ : Ленвіт, 2007. 288 с.

4. Практикум з методики викладання французької мови у середніх навчальних закладах (модульний курс): навч. посібник / Л. М. Пасічник [та ін.] кер. авторськ. колективу С. Ю. Ніколаєва. 2-е вид. Київ : Ленвіт, 2006. 430 с.

8.1. ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 1

Тема «Методика формування професійно орієнтованих іншомовних лексичної і фонетичної компетентностей у студентів мовних спеціальностей»

Підтема 1: «Методика формування професійно орієнтованої іншомовної лексичної компетентності»

Питання для обговорення і література для опрацювання

1. Мета і зміст формування професійно орієнтованої іншомовної лексичної компетентності у студентів мовних спеціальностей. Загальноєвропейські рекомендації з формування лексичної компетентності.

1. Конспект лекції.
2. Програма з відповідної ІМ.
3. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції: Курс лекцій: навч.– метод. посібник для студ. мовн. спец. осв.-квал. рівня «магістр» / О. Б. Бігич [та ін.] / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2011. С. 161 – 174.
4. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / О. Б. Бігич [та ін.] / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. С. 215 – 218.
5. Майєр Н. В. Формування методичної компетентності у майбутніх викладачів французької мови: теорія і практика: монографія . Київ : Вид центр КНЛУ, 2015. С. 144 – 150.
6. Гарнапольський О. Б., Кабанова М. Р. Методика навчання іншомовної лексики // Методика викладання іноземних мов та їх аспектів у вищій школі : підручник. Дніпро: Ун. – т ім. Альфреда Нобеля, 2019. С. 250 – 252.
7. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / наук. ред. укр. видання С. Ю. Ніколаєва. Переклад з англ. Київ: Ленвіт, 2003. С. 110 – 112.
8. Common European Framework of Reference for Languages : Learning, teaching, assessment. Companion Volume with New Descriptors./ Education Department, Council of Europe, 2018. P. 134.

2. Способи презентації та пояснення лексичних одиниць

1. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції: Курс лекцій: навч.– метод. посібник для студ. мовн. спец. осв.–квал. рівня «магістр» / О. Б. Бігич [та ін.] / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2011. С. 161 – 174.
2. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / О. Б. Бігич [та ін.] / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. С. 223 – 227.
3. Основы методики обучения иностранным языкам: учеб. пособ. / Н. Д. Гальскова [и др.]. Москва : КНОРУС, 2019. С. 135 – 138.
4. Професійно-практична підготовка майбутніх викладачів вищої школи: педагогічна практика, науково-асистентська практика / уклад.: М. І. Соловей [та ін.] . 4- е вид. допов. Київ : Ленвіт, 2014. С. 32 – 33.

3. Вправи для формування рецептивних і репродуктивних лексичних навичок

1. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції: Курс лекцій: навч.-метод. посібник для студ. мовн. спец. осв.-квал. рівня «магістр» / О. Б. Бігич [та ін.] / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2011. С. 161 – 172.
2. Колкер Я. М., Устинова Е. С., Еналиева Т. М. Практическая методика обучения иностранному языку. Москва : Академия, 2000. С. 96 – 103, 153–156.

3. Тарнопольський О. Б. Методика навчання іншомовної мовленнєвої діяльності у вищому мовному закладі освіти: навч. посіб. Дніпропетровськ : Вид-во ДУЕП, 2005. С. 159 – 161.

4. Основы... Вказана прац, 2019. С. 138 – 145.

4. Вправи для формування потенційного словника

1. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції: Курс лекцій: навч.-метод. посібник для студ. мовн. спец. осв.-квал. рівня «магістр» / О. Б. Бігич [та ін.] / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2011. С. 173.

2. Тарнопольський О. Б. Методика навчання іншомовної мовленнєвої діяльності у вищому мовному закладі освіти: навч. посіб. Дніпропетровськ : Вид-во ДУЕП, 2005. С. 164 – 165.

5. Особливості організації самостійної позааудиторної роботи студентів з оволодіння мовною лексичною компетентністю

1. Задорожна І. П. Організація самостійної роботи майбутніх учителів англійської мови з практичної мовної підготовки: монографія. Тернопіль : Вид-во ТНПУ, 2011. С. 221 – 236.

2. Коряковцева Н. Ф. Современная методика организации самостоятельной работы изучающих иностранный язык: пособие для учителей. Москва : АРКТИ, 2002. С. 37 – 38, 56 – 57.

Професійно орієнтоване творче завдання

Розробіть план-конспект фрагменту практичного заняття з ІМіК для формування рецептивних або репродуктивних лексичних навичок та підготуйтеся до його проведення на практичному занятті у формі професійно орієнтованої рольової гри, де ви будете виконувати роль викладача ІМ. Пам'ятайте, що у вищій школі, мовній зокрема, викладач ІМ реалізує не лише практичну мету її навчання, але й професійну, завдяки чому навчання має професійно орієнтований характер. Сформулюйте методичні вміння, якими повинен володіти викладач ІМ, щоб реалізувати представлений вами план-конспект фрагменту ПЗ.

Деякі поради:

Перед тим, як розробляти і укласти план-конспект фрагменту практичного заняття з формування лексичної компетентності ви маєте визначити наступне:

- які лексичні навички – репродуктивні та/або суто рецептивні – ви плануєте формувати (тобто практичну мету);
- скільки нових лексичних одиниць до теми ви хочете подати і семантизувати (умовно);
- якими лексичними одиницями з цієї теми студенти вже володіють (умовно);
- які засоби семантизації ви обираєте і чому;
- як забезпечити багатоканальну (мультисенсорну) подачу нових лексичних одиниць (чую, бачу, промовляю, читаю, записую нову

- лексичну одиницю);
- як ви збираєтесь забезпечити розвиток лексичної усвідомленості;
 - які прийоми запам'ятовування нових лексичних одиниць (мнемотехніки) ви можете запропонувати студентам у своєму фрагменті;
 - скільки етапів формування лексичних навичок ви знаєте і маєте врахувати у своєму плані-конспекті;
 - які типи і види вправ можна використати для досягнення мети;
 - як ви плануєте реалізувати професійну мету.

Додаткова література

1. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / О. Б. Бігич [та ін.] / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. С. 234 – 242.
2. Практикум з методики навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх навчальних закладах: англ. мова, нім. мова, франц. мова, ісп. мова: навч. посібник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / О. Б. Бігич [та ін.] / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Ірпінь : Видавець Романенко Л. Л., 2016. 398 с.
3. Кажан Ю. М. Вправи для формування у майбутніх учителів рецептивної лексичної компетенції в німецькій мові як другій іноземній. *Іноземні мови*. 2007. № 3. С. 39 – 44.
4. Основы методики преподавания иностранных языков / под. ред. В. А. Бухбиндера, В. Штраусса. Киев: Вища школа, 1986. С. 159 – 179.
5. Соловова Е. Н. Методика обучения иностранным языкам. М. : Просвещение, 2002. С. 80 – 100.
6. Бориско Н. Ф. Сам себе методист или советы изучающему иностранный язык. Киев : Фирма «ИНКОС», 2001. 267 с.
7. Борщовецька В. Д., Семенчук Ю. О. Використання навчальних стратегій для оволодіння іншомовною лексикою. *Іноземні мови*. 2009. № 2. С. 19 – 23.
8. Майєр Н. В. Формування методичної компетентності у майбутніх викладачів французької мови: теорія і практика: монографія. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2015. С. 152 – 153.
9. Тарнапольський О. Б. Три головних парадигми у викладанні іноземних мов у ХХІ сторіччі: пролегомени до створення єдиного підходу до їх навчання. *Іноземні мови*. 2019. № 2. С. 3 – 9.

Додаткова література іноземними мовами

1. Harmer J. How to Teach English. An Introduction to the Practice of English Language Teaching. Harlow: Longman, 2001. 198 p.
2. Maxom M. Teaching English as a Foreign Language. Chichester: John Wiley & Sons, 2009. 376 p.
3. McCarten J. Teaching Vocabulary. Lessons from the Corpus. Lessons from the Classroom. Cambridge: Cambridge University Press, 2007. 30 p.
4. Thornbury S. How to Teach Vocabulary. – London: Pearson Education Limited,

2010. 321 p

5. Bohn R. Probleme der Wortschatzarbeit. Fernstudieneinheit 22. Berlin u.a.: Langenscheidt, 2000. 192 S.

6. Funk H., Kuhn Chr. u.a. Aufgaben, Übungen, Interaktion. Deutsch lehren und lernen. München: Klett – Langenscheidt, 2014. 184 S.

7. Rösler D., Würffel N. Lernmaterialien und Medien. Deutsch lehren und lernen. München: Klett – Langenscheidt, 2014. 189 S.

8. Vigner G. Enseigner le français comme langue seconde : CLE International. 2001. P. 55 – 59.

9. Marot J. L'apprentissage lexical en français langue étrangère : théories d'acquisition et pratiques de classe. *Revista Quaestiones Disputatae. Temas en Debate*. 2013. № 13. P. 105 – 119.

10. García M. La enseñanza del léxico del español como lengua extranjera. Resultados de una encuesta sobre la metodología aplicada en el aula. *Revista de Didáctica MarcoELE*. 2005. №1. P. 1 – 21.

11. Moreno G. C. La enseñanza del vocabulario // *Materiales, estrategias y recursos para la enseñanza del español como 2/L*. Madrid: ARCO/LIBROS. 2011. P. 455 – 490.

Рекомендовані Інтернет-ресурси

<http://www.britishcouncil.org.ua>

<http://institutfrançais-ukraine.com/>

<http://ave.cervantes.es/>

<http://www.coe.int/>

<http://www.goethe.de/ins/ua/kie/deindex.htm>

http://www.daad.org.ua/de/daad_ukraine.htm

<http://www.ecml.at/>

Завдання для самоконтролю з теми 1:

«Методика формування професійно орієнтованої іншомовної лексичної компетентності»

A. Перевірте, чи ви можете:

- пояснити термін «лексична компетентність»;
- пояснити значення поняття «лексична усвідомленість»;
- пояснити значення поняття «лексичний мінімум»;
- визначити різницю між активним, пасивним і потенціальним словниковим запасом;
- назвати основні критерії відбору лексичних мінімумів;
- дати визначення лексичної мовленнєвої навички;
- пояснити, чим відрізняється рецептивна лексична навичка від репродуктивної;
- назвати різні способи семантизації лексичних одиниць;
- навести приклади перекладних способів семантизації;
- навести приклади безперекладних способів семантизації;

- навести приклади вправ для автоматизації дій студентів з лексичними одиницями активного і пасивного словників.

Б. Виконайте тест до теми 1:

1. Метою навчання лексичного матеріалу студентів мовних спеціальностей є:
 - а. формування лексичної компетентності студента
 - б. формування лексичних навичок в аудіюванні, говорінні, читанні, письмі
 - в. знання всієї лексики ІМ, що вивчається.
2. До реального словника студента відносять:
 - а. активний і потенціальний словник
 - б. потенціальний і пасивний словник
 - с. активний і пасивний словник.
3. До потенціального словника відносять:
 - а. слова, які студенти самостійно вживають у говорінні та письмі
 - б. слова, про значення яких можна здогадатися під час читання або аудіювання
 - в. слова, про значення яких студенти дізналися із словника.
4. До активного словника студента відносять:
 - а. слова, які студенти самостійно вживають у говорінні або письмі
 - б. слова, про значення яких можна здогадатися під час читання або аудіювання
 - в. слова, про значення яких студенти дізналися із словника.
5. До пасивного словника студента відносять:
 - а. слова, про значення яких студенти дізналися із словника
 - б. слова, які студенти розуміють під час читання або аудіювання, але не вживають у говорінні та письмі
 - в. слова, про значення яких студенти можуть здогадатися під час читання або аудіювання.
6. До поняття «лексична одиниця» НЕ відносять:
 - а. вільні словосполучення
 - б. сталі словосполучення
 - в. слова
 - г. мовленнєві кліше («готові речення»).
7. Оптимальним способом семантизації безеквівалентної лексики є:
 - а. переклад
 - б. тлумачення
 - в. здогадка
8. Оптимальною послідовністю вправ для оволодіння лексичними одиницями активного словника є:
 - а. відповіді на спеціальні запитання
 - б. імітація зразка мовлення
 - в. самостійне вживання лексичної одиниці на рівні фрази
 - г. завершення зразка мовлення.

Бланк для відповідей

№ завдання	1	2	3	4	5	6	7	8
Варіант відповіді								

Завдання для індивідуальної роботи

Першого рівня складності

Назвіть компоненти іншомовної лексичної компетентності.

Другого рівня складності

Поясніть, чому для формування іншомовних репродуктивних лексичних навичок оптимальною є така послідовність вправ: імітація зразка мовлення (ЗМ) – лаконічні відповіді на альтернативні запитання викладача – підстановка у ЗМ – завершення ЗМ – розширення ЗМ – відповіді на різні типи запитань – самостійне вживання лексичних одиниць у фразі – об'єднання ЗМ у понадфразову єдність – використання ЗМ у мінітекстах.

Третього рівня складності

Оберіть один із чинних підручників з виучуваної іноземної мови. Знайдіть приклади вправ для формування лексичних навичок, визначте їх мету, тип і вид.

Підтема 2: «Методика формування професійно орієнтованої іншомовної фонетичної компетентності»

Питання для обговорення і література для опрацювання

1. Мета і зміст формування професійно орієнтованої іншомовної фонетичної компетентності у студентів мовних спеціальностей. Загальноєвропейські рекомендації з формування фонетичної компетентності.

1. Конспект лекції.
2. Програма з відповідної ІМ.
3. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції: Курс лекцій: навч.-метод. посібник для студ. мовн. спец. осв. - квал. рівня «магістр» / О. Б. Бігич [та ін.] / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2011. С. 107 – 140.
4. Основы методики обучения иностранным языкам: учеб. пособ. / Н. Д. Гальскова [и др.]. Москва : КНОРУС, 2019. С. 119 – 126.
5. Долина А. В. Зміст та структура фонетичної компетенції майбутніх учителів іноземних мов. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету*: зб. Наук. Праць. Сер. Педагогіка та психологія / гол. ред. С. Ю. Ніколаєва. Київ. : Вид. центр КНЛУ. 2009. № 16. С. 69–76.
6. Головач Ю. В. Требования к уровню сформированности профессионально – фонетической компетенции выпускников языкового педагогического вуза. *Иноземні мови*. 1995. № 1. С. 29 – 31.
7. Майер Н. В. Формування методичної компетентності у майбутніх викладачів французької мови: теорія і практика : монографія. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2015. С. 122 – 127.
8. Тарнопольський О. Б., Кабанова М. Р. Методика навчання іншомовної вимови / *Методика викладання іноземних мов та їх аспектів у вищій школі* : підручник Дніпро: Ун – т ім. Альфреда Нобеля, 2019. С. 190 – 208.

9. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / наук. ред. укр. видання С. Ю. Ніколаєва. Переклад з англ. К.: Ленвіт, 2003. С. 116 – 117.

10. Common European Framework of Reference for Languages : Learning, teaching, assessment. Companion Volume with New Descriptors./ Education Department, Council of Europe, 2018. P 134 – 135.

2. Способи презентації звуків, інтонаційних моделей іноземної мови

1. Конспект лекції.

2. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції: Курс лекцій: навч.-метод. посібник для студ. мовн. спец. осв.-квал. рівня «магістр» / О. Б. Бігич [та ін.] / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2011. С. 107 – 140.

3. Бориско Н. Ф. Методика формування іншомовної фонетичної компетенції . *Іноземні мови*. 2011. № 3. С. 3 – 14.

4. Гутник В. Причини, профілактика й корекція фонетичних помилок у вступному корективному курсі. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету*: зб. Наук. Праць. Сер. Педагогіка та психологія / гол. ред. О. Б. Бігич. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2018. № 28. С. 110 – 119.

3. Вправи для формування рецептивних і репродуктивних артикуляційних навичок

1. Конспект лекції.

2. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції: Курс лекцій: навч.-метод. посібник для студ. мовн. спец. осв.-квал. рівня «магістр» / О. Б. Бігич [та ін.] / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2011. С. 107 – 140.

3. Бориско Н. Ф. Методика формування іншомовної фонетичної компетенції . *Іноземні мови*. 2011. №3. С. 3 – 14.

4. Гутник В. М. Вправи для формування фонетичної компетенції у комунікативному вступному корективному курсі . *Іноземні мови*. 2013. № 4. С. 41 – 51.

5. Дацків О. П. Комплекс вправ для вдосконалення фонетичних навичок говоріння у майбутніх учителів англійської мови засобами драматизації. *Іноземні мови*. 2014. №2. С. 34 – 38.

6. Гальскова Н. Д. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика: учеб. пособие для студ. лингв. ун – тов и фак. ин. яз. высш. учеб. заведений 3 – е изд. стер. Москва : Издательский центр «Академия», 2006. С. 267 – 286.

7. Професійно-практична підготовка майбутніх викладачів вищої школи: педагогічна практика, науково – асистентська практика / уклад.: М. І. Соловей [та ін.]. 4 – е вид. допов. Київ : Ленвіт, 2014. С. 32 – 33, 34, 36 – 37.

4. Вправи для формування рецептивних і репродуктивних інтонаційних навичок

1. Конспект лекції.
2. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції: Курс лекцій: навч.- метод. посібник для студ. мовн. спец. осв.-квал. рівня «магістр» / О. Б. Бігич [та ін.] / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2011. С. 107 – 140.
3. Гурина Н. В. Підсистема вправ для професійно орієнтованого навчання майбутніх учителів вживання англійських інтонем у говорінні. *Іноземні мови*. 2012. №4. С. 41 – 50.
4. Гутник В. М. Вправи для формування фонетичної компетенції у комунікативному вступному корективному курсі. *Іноземні мови*. 2013. №4. С. 41 – 51.
5. Дацків О. П. Комплекс вправ для вдосконалення фонетичних навичок говоріння у майбутніх учителів англійської мови засобами драматизації. *Іноземні мови*. 2014. №2. С. 34 – 38.
6. Гальскова Н. Д. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика: учеб. пособие для студ. лингв. ун – тов и фак. ин. яз. высш. учеб. заведений . 3 – е изд. стер. Москва : Изд. центр «Академия», 2006. С. 267 – 286.
7. Професійно-практична підготовка майбутніх викладачів вищої школи: педагогічна практика, науково-асистентська практика / уклад.: М. І. Соловей [та ін.] . 4 – е вид. допов. Київ : Ленвіт, 2014. С. 32 – 33, 34, 36 – 37.

5. Особливості організації самостійної позааудиторної роботи студентів з оволодіння іншомовною фонетичною компетентністю

1. Задорожна І. П. Організація самостійної роботи майбутніх учителів англійської мови з практичної мовної підготовки: монографія. Тернопіль : Вид-во ТНПУ, 2011. С. 213 – 220.
2. Долина А. В. Підсистема вправ для удосконалення фонетичної компетентності майбутніх учителів англійської мови. *Іноземні мови*. 2012. №1. С. 26 – 31.

Професійно орієнтоване творче завдання

Розробіть план-конспект фрагменту практичного заняття з ІМіК для формування рецептивних і репродуктивних артикуляційних або інтонаційних навичок та підготуйтеся до його проведення на практичному занятті у формі професійно орієнтованої рольової гри, де ви будете виконувати роль викладача ІМ. Сформулюйте методичні вміння, якими повинен володіти викладач ІМ, щоб реалізувати представлений вами фрагмент практичного заняття.

Деякі поради:

Перед тим, як розробляти і укладати план-конспект фрагменту практичного заняття з формування іншомовної фонетичної компетентності, ви маєте визначити наступне:

- які фонетичні навички – артикуляційні або інтонаційні, репродуктивні або рецептивні – ви плануєте формувати у своєму фрагменті (тобто практичну мету);
- які необхідні фонетичні знання ви плануєте надати при цьому студентам;
- з якої фонетичної зарядки ви будете розпочинати фрагмент;

- скільки етапів формування фонетичних навичок і які ви збираєтесь реалізувати у своєму фрагменті;
- як ви плануєте забезпечити розвиток фонетичної усвідомленості;
- який шлях формування фонетичної компетентності ви плануєте обрати: індуктивний або дедуктивний;
- які типи і види вправ ви використаєте для досягнення обраної практичної мети;
- як ви плануєте реалізувати у цьому фрагменті професійну мету.

Додаткова література

1. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / О. Б. Бігич [та ін.] / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. С. 234 – 242.
2. Практикум з методики навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх навчальних закладах: англ. мова, нім. мова, франц. мова, ісп. мова: навч. посібник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / О. Б. Бігич [та ін.] / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Ірпінь : Видавець Романенко Л. Л., 2016. 398 с.
3. Головач Ю. В. Требования к уровню сформированности профессионально – фонетической компетенции выпускников языкового педагогического вуза *Иноземні мови*. 1995. №1. С. 29 – 31.
4. Головач Ю. В. Критерии оценки уровня сформированности фонетических навыков устной речи студентов языкового педагогического вуза. *Иноземні мови*. 1999. №2. С. 29 – 31.
5. Перлова В. В. Професійно орієнтоване заняття з практичної фонетики англійської мови у педагогічному ВНЗ . *Иноземні мови*. 2004. №2. С. 23 – 27.
6. Склярєнко Н. К. Рольова гра в інтерактивних фоновправах для формування мовних компетенцій у процесі оволодіння іноземною мовою. *Иноземні мови*. 2006. № 4. С.15 – 17.
7. Майєр Н. В. Формування методичної компетентності у майбутніх викладачів французької мови: теорія і практика: монографія. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2015. С. 127 – 130.

Додаткова література іноземними мовами

1. Gilbert J. B. Teaching Pronunciation. Using the Prosody Pyramid. Cambridge: Cambridge University Press, 2008. 52 p.
2. Farhat, P. A., Dzakiria, H. Pronunciation barriers and computer assisted language learning (CALL): Coping the demands of 21st century in second language learning classroom in Pakistan. *International Journal of Research in English Education*, 2017. № 2(2). P. 53 – 62.
3. Harmer J. How to Teach English. An Introduction to the Practice of English Language Teaching. Harlow: Longman, 2001. 198 p.
4. Kenworthy J. Teaching English Pronunciation. London: Longman, 1987. 164 p.
5. Kingdom K. The Teaching of English Intonation *Readings in Methods of*

- Teaching as a Foreign Language*. Москва, 1981. P. 115 – 118.
6. Maxom M. *Teaching English as a Foreign Language*. Chichester: John Wiley & Sons, 2009. 376 p.
7. Dieling H., Hirschfeld U. *Phonetik lehren und lernen*. Fernstudieneinheit 21. – Berlin: Langenscheidt, 2000. 200 S. (4 Audio – CDs).
8. Stock E., Hirschfeld U. (Hrsg.) *Phonothek. Arbeitsbuch*. Leipzig, Berlin, München: Langenscheidt, 2003. 120 S.
9. Storch G. *Deutsch als Fremdsprache – Eine Didaktik. Theoretische Grundlagen und praktische Unterrichtsgestaltung*. München: Fink, 2001. 367 S.
10. Blanc G. *L'enseignement de la phonétique du français langue étrangère (FLE)*. *Babylonia* 02/11. P. 33 – 37.
11. Busto E. S. *Formación y recursos para la enseñanza de la pronunciación y la corrección fonética en el aula de ELE* *Revista electrónica de didáctica / español lengua extranjera*. 2010. num. 20. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.mecd.gob.es/dctm/redele/Material-RedEle/Revista/2010_20/2010_redELE_20_04Santamaria.pdf?documentId=0901e72b80dd2564.
12. Poch D. *Los contenidos fonético – fonológicos / Vademécum para la formación de profesores / Jesús Sánchez Lobato, Isabel Santos Gargallo*. Madrid: Sociedad General Española de Librería, S.A. 2004. P. 753 – 766.

Рекомендовані Інтернет-ресурси

<http://www.britishcouncil.org.ua>
<http://institutfrançais-ukraine.com/>
<http://ave.cervantes.es/>
<http://www.coe.int/>
<http://www.goethe.de/ins/ua/kie/deindex.htm>
http://www.daad.org.ua/de/daad_ukraine.htm
<http://www.ecml.at/>

Завдання для самоконтролю з підтеми 2:

«Формування професійно орієнтованої іншомовної фонетичної компетентності»

A. Перевірте, чи ви можете:

- пояснити термін «фонетична компетентність»;
- назвати компоненти фонетичної компетентності;
- пояснити значення поняття «фонетична усвідомленість»;
- дати визначення фонетичної навички і назвати її види;
- назвати основні труднощі формування фонетичної компетентності;
- пояснити типологію звуків ІМ з точки зору міжмовної інтерференції;
- назвати етапи формування фонетичної навички;
- навести приклади вправ на рецепцію і репродукцію звуків;
- навести приклади вправ на рецепцію і репродукцію інтонаційних моделей.

Б. Виконайте тест до теми 2:

1. Метою навчання фонетики у студентів мовних спеціальностей є:

- а. формування навичок розуміння вимови співрозмовника
- б. формування навичок артикуляційного та інтонаційного оформлення висловлювання
- в. формування мовної фонетичної компетентності.

2. Співвіднесіть інструкції до рецептивних вправ з їх видами:

- а. Прослухайте пари слів і визначте, чи однакові в них перші приголосні звуки.
- б. Прослухайте слова зі звуками [i] та [y]. Кожного разу піднімайте картку з відповідним транскрипційним знаком.
- в. Прослухайте римівку і порахуйте, скільки разів ви почуєте звук [e].

Види вправ:

- 1. вправа на впізнавання
- 2. вправа на диференціацію
- 3. вправа на ідентифікацію

3. Співвіднесіть інструкції до репродуктивних вправ з їх видами:

- а. Попросіть товариша зробити те, про що попрошу вас я.
- б. Послухайте розпорядження і передайте їх товаришеві як прохання.
- в. Попросіть у товариша одну з речей, що лежить у нього на столі.
- г. Я звернуся до вас із проханням дати мені що-небудь. Попросіть у товариша дати вам щось інше.

Види вправ:

- 1. вправа на імітацію
- 2. вправа на підстановку
- 3. вправа на трансформацію
- 4. вправа на самостійне вживання.

4. Об'єктами контролю рівня сформованості слухо-вимовних навичок є:

- а. навички транскрибування та інтонуювання мовлення у звукозапису
- б. фонематичний та інтонаційний слух
- в. інтонаційні навички.

5. Професійно-фонетична компетентність майбутнього викладача ІМ включає такі вміння:

- а. фонетично правильно користуватися ІМ для ведення заняття
- б. фонетично коректно висловлюватися в бесіді з носієм мови
- в. локалізувати фонетичну помилку студента, фіксувати її та здійснювати корекцію
- г. доступно пояснювати артикуляцію звуків та особливості інтонаційного оформлення мовлення
- д. виразно читати тексти вголос як зразки для імітації при навчанні техніки читання
- е. аналізувати фонетичні вправи підручника для визначення цілей та способів їх виконання
- є. складати фонетичні вправи
- ж. організовувати і проводити різні види роботи по оволодінню фонетичними навичками

3. оцінювати фонетичний аспект мовлення студентів.
6. До нефонологічних помилок відносять відхилення від норми, що:
- заважають розумінню
 - порушують смислову функцію мовлення
 - не порушують комунікацію.
7. До фонологічних помилок відносять відхилення від норми, що:
- перешкоджають здійсненню комунікації
 - не заважають розумінню прочитаного вголос
 - не порушують смислову функцію мовлення

Бланк для відповідей

№ завдання	1	2	3	4	5	6	7
Варіант відповіді							

Завдання для індивідуальної роботи Першого рівня складності

Назвіть одиниці навчання вимови сегментного і супraseгментного рівнів.

Другого рівня складності

Поясніть різницю між лінгвістичною і педагогічною фонетикою, між фонемою і алофоном.

Третього рівня складності

Оберіть один із чинних підручників з виучуваної іноземної мови / практикум з фонетики для студентів I курсу. Випишіть прави для формування (ре)продуктивних інтонаційних навичок, визначте їх тип і вид.

8.2. ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 2

Тема: «Методика формування професійно орієнтованої іншомовної граматичної компетентності у студентів мовних спеціальностей»

Питання для обговорення і література для опрацювання

1. Мета і зміст формування професійно орієнтованої іншомовної граматичної компетентності у студентів мовних спеціальностей. Загальноєвропейські рекомендації з формування граматичної компетентності.

1. Програма з відповідної ІМ.

2. Конспект лекції.

3. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції: Курс лекцій: навч.- метод. посібник для студ. мовн. спец. осв. - квал. рівня «магістр» / О. Б. Бігич [та ін.] / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2011. С. 141 – 160.

4. Майєр Н. В. Формування методичної компетентності у майбутніх викладачів французької мови: теорія і практика: монографія. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2015. С. 169 – 175.
- 5.Тарнопольський О. Б., Кабанова М. Р. Методика навчання іншомовної вимови / *Методика викладання іноземних мов та їх аспектів у вищій школі* : підручник . Дніпро: Ун – т ім. Альфреда Нобеля, 2019. С. 210 – 227.
6. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / наук. ред. укр. видання С. Ю. Ніколаєва. Переклад з англ. Київ: Ленвіт, 2003. С. 112 – 116.
7. Common European Framework of Reference for Languages : Learning, teaching, assessment. Companion Volume with New Descriptors./ Education Department, Council of Europe, 2018. P 133.

2. Способи презентації та пояснення граматичного матеріалу

- 1.Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції: Курс лекцій: навч. - метод. посібник для студ. мовн. спец. осв. - квал. рівня «магістр» / О. Б. Бігич [та ін.] / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2011. С. 141 – 160.
2. Основы методики обучения иностранным языкам: учеб. пособ. / Н. Д. Гальскова [и др.]. Москва : КНОРУС, 2019. С. 146 – 151.
3. Клименко О. О. Особливості ознайомлення студентів з іспанськими видо – часовими формами у контексті комунікативно - когнітивного підходу до навчання іноземних мов. *Іноземні мови*. 2009. №4. С. 59 – 61.
4. Склярєнко Н. К. Навчання практичної граматики англійської мови на 3 курсі мовного вузу за циклічною селективно - лабораторною моделлю. *Методика викладання іноземних мов* : зб. Наук. Праць. Київ . 1996. Вип. 25. С. 28 – 30.
5. Склярєнко Н. К. Методика формування іншомовної граматичної компетенції в учнів загальноосвітніх навчальних закладів. *Іноземні мови*. 2011. №1. С.15 – 25.
6. Професійно-практична підготовка майбутніх викладачів вищої школи: педагогічна практика, науково-асистентська практика / уклад.: М. І. Соловей [та ін.] . 4 – е вид. допов. Київ : Ленвіт, 2014. С. 34, 37 – 38.
7. Майєр Н. В. Формування методичної компетентності у майбутніх викладачів французької мови: теорія і практика: монографія . Київ : Вид. центр КНЛУ, 2015. С. 178 – 179.

3. Формування репродуктивних граматичних навичок (говоріння/письма)

1. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції: Курс лекцій: навч.-метод. посібник для студ. мовн. спец. осв.-квал. рівня «магістр» / О. Б. Бігич [та ін.] / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2011. С. 141 – 160.
2. Тарнопольський О. Б. Методика навчання іншомовної мовленнєвої діяльності у вищому мовному закладі освіти: навч. посіб. Дніпропетровськ : Вид – во ДУЕП, 2005. С. 29 – 60, 213 – 217.

3. Пассов Е. И. Основы коммуникативной методики обучения иноязычному общению. Москва : Рус. яз., 1989. С. 147 – 158, 168 – 173.
4. Скляренко Н. К. Вказ. праці.
5. Гальскова Н. Д. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика: учеб. пособие для студ. лингв. ун – тов и фак. ин. яз. высш. учеб. заведений . 3 – е изд. стер. Москва : Изд. центр «Академия», 2006. С. 305 – 318.

4. Формування рецептивних граматичних навичок (читання/ аудіювання)

- 1.Тарнопольський О. Б. Методика ... Вказ. праця. С. 100 – 101, 162 – 154.
- 2.Методика обучения иностранному языку: учебник и практикум для академического бакалаврата / под ред. О. И. Трубициной. Москва: Юрат. 2018. С. 158 – 171.

5. Особливості організації самостійної позааудиторної роботи студентів з оволодіння іншомовною граматичною компетентністю

1. Задорожна І. П. Організація самостійної роботи майбутніх учителів англійської мови з практичної мовної підготовки: монографія. Тернопіль : Вид – во ТНПУ, 2011. С. 237 – 245.
- 2.Коряковцева Н. Ф. Современная методика организации самостоятельной работы изучающих иностранный язык: пособие для учителей. Москва : АРКТИ, 2002. С. 37 – 38, 56 – 57.
3. Черняк Ю. М. Фрагмент практичного заняття з формування у студентів першого курсу франкомовної граматичної компетентності з використанням автентичного вірша. *Іноземні мови*. 2017. № 4. С. 54 – 56.

Професійно орієнтоване творче завдання

Розробіть план-конспект фрагменту практичного заняття з ІМіК для формування рецептивних або репродуктивних граматичних навичок та підготуйтеся до його проведення на практичному занятті у формі професійно орієнтованої рольової гри, де ви будете виконувати роль викладача ІМ. Сформулюйте методичні вміння, якими повинен володіти викладач ІМ, щоб реалізувати представлений вами фрагмент практичного заняття.

Деякі поради:

Перед тим, як розробляти і укладати план-конспект фрагменту ПЗ з формування іншомовної граматичної компетентності, ви маєте визначити:

- конкретний граматичний матеріал: граматичну структуру або граматичне явище для оволодіння студентами мовних спеціальностей на конкретному курсі навчання;
- яку граматичну навичку – рецептивну або репродуктивну – ви плануєте формувати;
- які необхідні граматичні знання ви хочете надати при цьому студентам;
- як ви плануєте подавати і семантизувати обрану граматичну структуру і з чого ви будете розпочинати її презентацію: з форми або з функції;

- який шлях формування граматичної навички ви обираєте: індуктивний або дедуктивний;
- скільки етапів формування граматичних навичок і які з них ви збираєтесь реалізувати у своєму фрагменті;
- як ви збираєтесь забезпечити розвиток граматичної усвідомленості;
- які типи і види вправ ви будете використовувати для досягнення обраної практичної мети;
- як ви плануєте реалізувати у цьому фрагменті професійну мету.

Додаткова література

1. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / О. Б. Бігич [та ін.] / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. С. 234 – 242.
- 2.. Практикум з методики навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх навчальних закладах: англ. мова, нім. мова, франц. мова, ісп. мова: навч. посібник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / О. Б. Бігич [та ін.] / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Ірпінь : Видавець Романенко Л. Л., 2016. 398 с.
- 3.Стеченко Т. О. Система вправ для формування професійно орієнтованої англомовної граматичної компетенції у говорінні майбутнього філолога. *Іноземні мови*. 2004. № 2. С. 35 – 44.
- 4.Стеченко Т. О. Комплекс завдань для формування у майбутніх учителів професійно орієнтованої граматичної компетенції. *Іноземні мови*. 2006. № 2. С. 28 – 31.
5. Палій О. А. Комплексне використання технічних засобів навчання для формування німецькомовної граматичної компетенції студентів (на базі англійської мови): дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. Київ. нац. лінгв. ун – т. Київ, 2002. 150 с.
6. Пассов Е. И. Коммуникативный метод обучения иностранному говорению. Москва : Просвещение, 1985. 208 с.
7. Майер Н. В. Формування методичної компетентності у майбутніх викладачів французької мови: теорія і практика: монографія . Київ : Вид. центр КНЛУ, 2015. С. 179 – 182.

Додаткова література іноземними мовами

- 1.Harmer J. How to Teach English. An Introduction to the Practice of English Language Teaching. Harlow: Longman, 2001. 198 p.
2. Махом М. Teaching English as a Foreign Language. Chichester: John Wiley & Sons, 2009. 376 p.
- 3.Savage K. L. Grammar Matters. Teaching Grammar in Adult ESL Programs. Cambridge: Cambridge University Press, 2010. 41 p.
4. Thornby S. How to Teach Grammar. Harlow: Longman, 2002. 182 p.
- 5.Shechter D. A.Overcoming the Grammar Barrier in Foreign Language Learning: The Role of Television Series. Journal of Language and Education, 2018 . №4(2). P.

92 – 104.

6. Engel U., Tertel R. - K. Kommunikative Grammatik. Deutsch als Fremdsprache. München, 1993. 346 S.

7. Funk H., Koenig M. Grammatik lehren und lernen: Fernstudieneinheit 1. Berlin: Langenscheidt, 1991. 160 S.

8. Funk H., Kuhn Chr. u.a. Aufgaben, Übungen, Interaktion. Deutsch lehren und lernen. München: Klett – Langenscheidt, 2014. 184 S.

9. Fougerouse M-Ch. L'enseignement de la grammaire en classe de français langue étrangère, *Ela. Études de linguistique appliquée* 2 / 2001 (n°122). P. 165 – 178.

10. Vigner G. Enseigner le français comme langue seconde : CLE International. 2001. P. 61 – 70.

11. Moreno G. C. La gramática pedagógica y su aplicación en clase *Materiales, estrategias y recursos para la enseñanza del español como 2/L*. Madrid: ARCO/LIBROS. 2011. P. 415 – 453.

12. Cadierno T. El aprendizaje y la enseñanza de la gramática en el español como segunda lengua *MarcoELE. Revista de didáctica ELE*. 2010. № 10. P. 1 – 18.

Рекомендовані Інтернет-ресурси

<http://www.britishcouncil.org.ua>

<http://institutfrançais-ukraine.com/>

<http://ave.cervantes.es/>

<http://www.coe.int/>

<http://www.goethe.de/ins/ua/kie/deindex.htm>

http://www.daad.org.ua/de/daad_ukraine.htm

<http://www.ecml.at/>

Завдання для самоконтролю

A. Перевірте, чи ви можете:

- пояснити термін «граматична компетентність»;
- назвати компоненти граматичної компетентності;
- пояснити значення поняття «граматичний мінімум»;
- визначити різницю між активним і пасивним граматичним мінімумом;
- назвати основні критерії відбору граматичних мінімумів;
- дати визначення граматичної мовленнєвої навички;
- пояснити різницю між рецептивною і репродуктивною граматичними навичками;
- пояснити особливості пред'явлення граматичних структур для рецептивного і репродуктивного засвоєння;
- навести приклади завдань для розвитку граматичної усвідомленості;
- навести приклади вправ для автоматизації дій студентів з граматичними структурами активного і пасивного мінімумів;
- назвати форми і засоби контролю рівня сформованості граматичної компетентності.

Б. Виконайте тест до теми:

1. Метою навчання граматики ІМ у ЗВО є:

- а) формування мовної граматичної компетентності
- б) оволодіння граматичною системою мови
- в) формування мовленнєвих граматичних навичок аудіювання, говоріння, читання, письма.

2. До змісту навчання граматики відносять:

- а) граматичні структури, характерні для усного мовлення
- б) граматичні структури, характерні для писемного мовлення
- в) всі граматичні структури ІМ.

3. Яка із названих операцій входить до рецептивної граматичної навички:

- а) вживання граматичної структури у мовленні
- б) оформлення граматичної структури відповідно до норм ІМ
- в) розпізнавання граматичної структури та її співвіднесення з певним комунікативним значенням.

4. Яка із названих операцій входить до репродуктивної граматичної навички:

- а) вживання граматичної структури відповідно до комунікативної ситуації
- б) диференціація двох схожих граматичних структур
- в) сприйняття граматичної структури на слух чи в процесі читання.

5. Як раціонально пред'явити граматичні структури, призначені, головним чином, для усного мовлення:

- а) в окремих реченнях
- б) у комунікативній ситуації, створеній викладачем або представлений у фонограмі або відеофонограмі
- в) у письмовому контексті.

6. Як раціонально пред'явити граматичні структури, призначені, головним чином, для читання:

- а) в окремих реченнях
- б) у комунікативній ситуації, створеній викладачем або представлений у фонограмі або відеофонограмі
- в) у письмовому контексті.

7. Який тип вправ може забезпечити формування мовленнєвих граматичних навичок:

- а) некомунікативна б) умовно-комунікативна в) комунікативна

8. Виберіть інструкцію для умовно-комунікативної вправи у трансформації:

- а) виправте мої твердження, якщо вони не відповідають дійсності
- б) зробіть подані речення заперечними
- в) зробіть подані речення питальними.

9. Визначте тип вправи, що має таку інструкцію: «Прочитайте текст і підкресліть у ньому всі речення з граматичною структурою «....»:

- а) комунікативна рецептивна
- б) умовно-комунікативна рецептивно-репродуктивна
- в) некомунікативна рецептивна

Бланк для відповідей

№ завдання	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Варіант відповіді									

Завдання для індивідуальної роботи

Першого рівня складності

Назвіть типи навчальної інформації, які використовуються у процесі формування іншомовної граматичної компетентності.

Другого рівня складності

Обґрунтуйте необхідність використання переважно умовно-комунікативних вправ для формування граматичних навичок.

Третього рівня складності

Ви – майбутній викладач ІМ – розробляєте план-конспект фрагменту практичного заняття з доміантою «тренування у спілкуванні» для ознайомлення студентів I або II курсу з новою граматичною структурою ХХХ (оберіть структуру самостійно). Доберіть вербальний контекст (пісню, вірш, міні-діалог тощо) для демонстрації функції і значення нової граматичної структури.

8.3. ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 3

Тема: «Методика формування професійно орієнтованих іншомовних компетентностей в читанні та аудіюванні у студентів мовних спеціальностей»

Питання для обговорення і література для опрацювання

1. Мета і зміст формування професійно орієнтованих іншомовних компетентностей в аудіюванні та читанні у студентів мовних спеціальностей. Загальноєвропейські рекомендації з формування компетентностей в аудіюванні та читанні.

1. Конспект лекції.

2. Програма з відповідної ІМ.

3. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції: Курс лекцій: навч.-метод. посібник для студ. мовн. спец. осв.-квал. рівня «магістр» / О. Б. Бігич [та ін.] / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2011 С. 179, 214 – 220.

4. Тарнопольський О. Б. Методика навчання іншомовної мовленнєвої діяльності у вищому мовному закладі освіти: навч. посіб. Дніпропетровськ : Вид – во ДУЕП, 2005. С. 64 – 121, 124 – 180.

5. Гальскова Н. Д. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика: учеб. пособие для студ. лингв. ун – тов и фак. ин. яз. высш. учеб. заведений . 3 – е изд. стер. Москва : Изд. центр «Академия», 2006. С. 161 – 168, 177 – 179, 224 – 228, 232 – 237.

6. Майєр Н. В. Формування методичної компетентності у майбутніх викладачів французької мови: теорія і практика: монографія. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2015. С. 212 – 219, 240 – 247.
7. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / наук. ред. укр. видання С. Ю. Ніколаєва. Переклад з англ. К.: Ленвіт, 2003. С. 65 – 72; 90 – 91.
8. Common European Framework of Reference for Languages : Learning, teaching, assessment. Companion Volume with New Descriptors./ Education Department, Council of Europe, 2018. P. 54 – 67.

2. Фактори, що впливають на розуміння іноземного мовлення

1. Гальскова Н. Д. Теорія ... Вказ. праця. С.166 – 171, 224 – 232.
2. Елухина Н. В. Преодоление основных трудностей понимания иноязычной речи на слух. *Иностранные языки в школе*. 1996. № 4. С. 25–29.
3. Смелякова Л. П. Учет сложности и доступности художественного и текстового материала как предпосылка реализации его отбора для языкового вуза. *Иноземні мови*. 1996. № 1. С.25 – 28.
4. Тарнопольський О.Б. Методика ... Вказ. праця. С. 79–84, 134 – 146.
5. Майєр Н. В. Формування методичної компетентності у майбутніх викладачів французької мови: теорія і практика: монографія. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2015. С. 219 – 222, 247 – 250.

3. Вправи для формування іноземної компетентності в аудіюванні

1. Тарнопольський О. Б. Методика ... Вказ. праця. – С. 155 – 179.
2. Гальскова Н. Д. Теорія ... Вказ. праця. – С. 179 – 189.
3. Калініна Л. В. Самойлюкевич І. В. Комунікативний підхід до навчання аудіювання студентів 3 курсу мовного вузу. *Иноземні мови*. 1995. № 2. С. 36 – 40.
4. Колкер Я. М., Устинова Е. С., Еналиева Т. М. Практическая методика обучения иностранному языку. Москва : Академия, 2000. С. 185 – 188.
5. Пассов Е. И. Основы коммуникативной методики обучения иноязычному общению . М. : Рус. яз., 1989. С. 183 – 191.
6. Майєр Н. В. Формування методичної компетентності у майбутніх викладачів французької мови: теорія і практика: монографія. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2015. С. 223 – 224.
7. Коржева С.П. Комплекс мультимедійних вправ для розвитку в студентів третього курсу лінгвосціокультурної компетентності в англійському аудіюванні в процесі самостійної роботи з автентичним відеоматеріалом . *Иноземні мови*. 2018. № 3. С.59 – 61.
8. Кагарлицька А. І. Фрагмент практичного заняття з іспанської мови з формування в студентів другого курсу компетентності в аудіюванні з використанням автентичного відеоматеріалу. *Иноземні мови*. 2018. № 1. С. 53 – 55.
9. Козир А. В. Комплекс вправ для розвитку лінгвосціокультурної компетентності в німецькомовному аудіюванні студентів третього курсу за темою «Kino in Deutschland» . *Иноземні мови*. 2017. № 2. С. 59 – 61.

4. Вправи для формування іншомовної компетентності в читанні

1. Тарнопольський О. Б. Методика ... Вказ. праця. С. 94 – 120.
2. Гальскова Н. Д. Теорія ... Вказ. праця. С. 240 – 246.
3. Вдовіна Т. О. Зміст, структура методичних рекомендацій та завдань для читання художніх текстів. *Іноземні мови*. 2001. №4. С. 39 – 42.
4. Пассов Е. И. Основы ... Вказ. праця. С. 192 – 209.
5. Майер Н. В. Формування методичної компетентності у майбутніх викладачів французької мови: теорія і практика: монографія . Київ : Вид. центр КНЛУ, 2015. С. 250 – 252.
6. Черніков О. Д. Комплекс вправ для автономної роботи студентів третього курсу з формування лінгвосоціокультурної компетентності в німецькомовному читанні. *Іноземні мови*. 2018. № 4. С. 54 – 57.

5. Особливості організації самостійної позааудиторної роботи студентів з оволодіння іншомовними компетентностями в читанні і в аудіюванні

1. Задорожна І. П. Організація самостійної роботи майбутніх учителів англійської мови з практичної мовної підготовки: монографія. Тернопіль : Вид – во ТНПУ, 2011. С. 142 – 156, 182 – 200.
2. Коряковцева Н. Ф. Современная методика организации самостоятельной работы изучающих иностранный язык: пособие для учителей. Москва : АРКТИ, 2002. С.39 – 41, 57 – 58.
3. Батшеева А. С. Фрагмент практичного заняття німецької мови з формування у студентів четвертого курсу лінгвосоціокультурної компетентності в аудіюванні з використанням подкастів. *Іноземні мови*. 2017. № 3. С. 47 – 57.

Професійно орієнтоване творче завдання

Розробіть план-конспект фрагменту практичного заняття з ІМіК для формування іншомовних мовленнєвих компетентностей в аудіюванні або в читанні та підготуйтеся до його проведення на практичному занятті у формі професійно орієнтованої рольової гри, де ви будете виконувати роль викладача ІМ. Сформулюйте методичні вміння, якими повинен володіти викладач ІМ, щоб реалізувати представлений вами фрагмент практичного заняття.

Деякі поради:

Перед тим, як розробляти і укласти план-конспект фрагменту практичного заняття з формування іншомовної мовленнєвої компетентності в аудіюванні або в читанні, ви маєте визначити:

- якого виду аудіювання або читання ви плануєте навчати;
- який жанр і тип тексту максимально корелює з обраним видом читання або аудіювання;
- який текст ви будете пропонувати студентам для прослуховування. (Текст для аудіювання краще обирати з автентичних підручників, до яких є фонограми.);
- які особливості організації трьох етапів роботи з текстами для аудіювання або читання ви повинні врахувати;

- які додаткові вправи для тренування механізмів аудіювання та читання ви можете запропонувати;
- як і в яких вправах ви збираєтеся реалізувати професійну мету навчання.

Додаткова література

1. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / О. Б. Бігич [та ін.] / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. С. 280 – 283, 289 – 297, 370 – 374, 377 – 389.
- 2.. Практикум з методики навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх навчальних закладах: англ. мова, нім. мова, франц. мова, ісп. мова: навч. посібник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / О. Б. Бігич [та ін.] / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Ірпінь : Видавець Романенко Л. Л., 2016. 398 с.
3. Пассов Е. И. Основы ... Вказ. праця. С. 192 – 209.
4. Вдовіна Т. О. Методика навчання майбутніх учителів іноземної мови читання англійських художніх текстів: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 Дрогобич: ДДПУ, 2002. С. 99 – 126, 209 – 240.
5. Смелякова Л. П. Організаційні форми читання художньої літератури у мовному вузі. *Методика викладання іноземних мов*: зб. Наук. Праць. Київ, 1993. Вип. 22. С. 80 – 84.
6. Фоломкина С. К. Обучение чтению на иностранном языке в неязыковом вузе Москва: Высш. шк., 1987. 207 с.
7. Бориско Н. Ф. Сам себе методист или советы изучающему иностранный язык. Киев : Фирма «ИНКОС», 2001. 267 с.
8. Корейба І. В. Формування вмінь професійного читання німецькомовних Інтернет – текстів у майбутніх учителів. *Іноземні мови*. 2010. № 1. С. 25 – 30.
9. Майєр Н. В. Формування методичної компетентності у майбутніх викладачів французької мови: теорія і практика: монографія. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2015. С. 224 – 226, 253 – 254.
10. Компетентність в аудіюванні майбутнього вчителя і викладача іспанської та французької мов: теорія і практика формування: колективна монографія / О. Б. Бігич [та ін.] / за ред. О. Б. Бігич. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2015. С. 5 – 25, 90 – 167.
11. Сучасні технології навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх і вищих навчальних закладах: колективна монографія / С. Ю. Ніколаєва [та ін.] / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2015. С. 86 – 113, 159 – 185.

Додаткова література іноземними мовами

1. Birch В. М. English L2 Reading. Getting to the Bottom. Mahwah: Lawrence Erlbaum Associates, 2002. 200 p.
2. Jian, D., Kalyuga S., Sweller J. The Curious Case of Improving Foreign Language Listening Skills by Reading Rather than Listening: an Expertise Reversal Effect. *Educational Psychology Review*, 2018. № 30. P. 1139 –1165.

3. Maxom M. Teaching English as a Foreign Language. Chichester: John Wiley & Sons, 2009. 376 p.
4. Newton E. Teaching ESL/EFL. Listening and Speaking. NY: Routledge, 2009. 205 p.
5. Richards J. C. Teaching Listening and Speaking. From Theory to Practice. Cambridge: Cambridge University Press, 2008. 44 p.
6. Wilson J. How to Teach Listening. Harlow: Longman, 2008. 192 p.
7. Dahlhaus B. Fertigkeit Hören: Fernstudieneinheit 5. Berlin: Langenscheidt, 1996. 192 S. (3 Audio – CDs).
8. Ehlers S. Lesen als Verstehen. Zum Verstehen fremdsprachlicher literarischer Texte und zu ihrer Didaktik. Fernstudieneinheit 2. München: Langenscheidt, 1993. 205 S.
9. Rösler D., Würffel N. Lernmaterialien und Medien. *Deutsch lehren und lernen*. München: Klett – Langenscheidt, 2014. S.82 – 124.
10. Westhoff G. Fertigkeit Lesen: Fernstudieneinheit 17. Berlin: Langenscheidt, 1997. 176 S.
11. Vigner G. Enseigner le français comme langue seconde : CLE International. 2001. P. 39 – 40, 48 – 54.
12. García M. C. Creación y explotación de materiales para la comprensión auditiva y audiovisual *Materiales, estrategias y recursos para la enseñanza del español como 2/L*. Madrid: ARCO/LIBROS. 2011. P.237 – 273.
13. García M. C. Creación y explotación de materiales para la comprensión lectora *Materiales, estrategias y recursos para la enseñanza del español como 2/L*. Madrid: ARCO/LIBROS. 2011. P. 275 – 321.

Рекомендовані Інтернет-ресурси

<http://www.britishcouncil.org.ua>
<http://institutfrançais-ukraine.com/>
<http://ave.cervantes.es/>
<http://www.coe.int/>
<http://www.goethe.de/ins/ua/kie/deindex.htm>
http://www.daad.org.ua/de/daad_ukraine.htm
<http://www.ecml.at/>

Завдання для самоконтролю з теми «Формування професійно орієнтованої іншомовної компетентності в аудіюванні»

A. Перевірте, чи ви можете:

- пояснити термін «мовленнєва компетентність в аудіюванні»;
- назвати компоненти цієї мовленнєвої компетентності;
- назвати і охарактеризувати види аудіювання;
- назвати основні критерії відбору текстів для аудіювання;
- дати визначення мовленнєвого уміння;
- назвати і охарактеризувати етапи роботи з аудіотекстом;

- навести приклади тестових завдань для перевірки розуміння змісту аудіотексту для різних видів аудіювання.

Б. Виконайте тест до теми:

1. Що таке аудіювання?

- а. сприймання мовлення через слуховий канал
- б. сприймання та розуміння мовлення через слуховий канал
- в. сприймання та розуміння мовлення через зоровий канал.

2. Які аналізатори є допоміжними при аудіюванні?

- а. зоровий б. слуховий в. мовномоторний.

3. Який із видів аудіювання передбачає відтворення одержаної на слух інформації:

- а. з розумінням основного змісту аудіотексту (ознайомлювальне)
- б. з метою пошуку необхідної інформації (вибіркове)
- в. з повним розумінням тексту.

4. Який з видів аудіювання має на меті здобути лише деяку необхідну інформацію:

- а. з розумінням основного змісту аудіотексту
- б. з метою пошуку необхідної інформації
- в. з повним розумінням.

5. За рахунок чого можна децю уповільнити темп пред'явленого аудіотексту на початковому ступені?

- а. збільшення пауз між реченнями або синтагмами
- б. вимовляння довгих слів по складах
- в. збільшення кількості пауз.

6. Який спосіб пред'явлення аудіотексту буде найлегшим?

- а. фонограма б. розповідь викладача в. відеофонограма

7. Які з названих нижче факторів, що впливають на якість аудіювання, належать до об'єктивних (зовнішніх)?

- а. кількість інформації в аудіотексті
- б. темп пред'явлення аудіотексту
- в. життєвий і мовленнєвий досвід студента.

8. Які із названих нижче факторів належить до суб'єктивних?

- а. кількість пред'явлень аудіотексту
- б. фізичний та психічний стан студента.
- в. рівень розвитку механізму ймовірного прогнозування

9. Компонентами мовленнєвої компетентності в аудіюванні є:

- а. навички, вміння, знання, комунікативні здібності
- б. навички, вміння, знання
- в. навички, вміння.

Бланк для відповідей

№	1	2	3	4	5	6	7	8	9

завдання									
Варіант відповіді									

Завдання для індивідуальної роботи

Першого рівня складності

Назвіть способи контролю розуміння змісту аудіотексту.

Другого рівня складності

Обґрунтуйте необхідність використання вправ для формування/удосконалення фонематичного та інтонаційного слуху в процесі навчання аудіювання. Наведіть приклади таких вправ.

Третього рівня складності

Оберіть один аудіотекст, представлений у чинному навчально-методичному комплексі з виучуваної іноземної мови для студентів II курсу. Прослухайте його, визначте мовні/мовленнєві труднощі та розробіть вправи з метою їх упередження в процесі прослуховування.

Завдання для самоконтролю з теми

«Формування професійно орієнтованої іншомовної компетентності в читанні»

А. Перевірте, чи ви можете:

- пояснити термін «іншомовна компетентність в читанні»;
- назвати компоненти цієї компетентності;
- назвати основні критерії відбору текстів для читання;
- дати визначення мовленнєвого уміння;
- назвати і охарактеризувати етапи роботи з текстом для читання;
- навести приклади тестових завдань для перевірки розуміння змісту прочитаного тексту для різних видів читання;

Б. Виконайте тест до теми:

1. Що таке читання?

- а. сприймання і розуміння мовлення через зоровий канал
- б. сприймання і розуміння мовлення через слуховий канал
- в. сприймання мовлення через слуховий канал.

2. Які аналізатори є допоміжними при читанні:

- а. зоровий
- б. слуховий
- в. мовномоторний

3. Який із видів читання передбачає повне розуміння інформації:

- а. ознайомлювальне
- б. вивчаюче
- в. пошукове

4. Для якого виду читання достатньо зрозуміти 40-50% інформації тексту:

- а. ознайомлювальне
- б. вивчаюче
- в. пошукове

5. З якого курсу студенти повинні читати ІМ автентичні статті та доповіді на професійні теми:

- а. з I б. з II в. з III г. з IV
6. З якого курсу студенти повинні читати автентичні художні твори:
а. з I б. з II в. з III г. з IV
7. Доцільним є фрагментарне читання:
а. оповідань б. повістей в. довгих романів
8. Наявність у художньому тексті низькочастотних лексичних одиниць у ключовій позиції відноситься до труднощів:
а. мовного оформлення художнього тексту
б. мовленнєвого оформлення художнього тексту
в. стилю художнього тексту
9. Наявність великої кількості соціокультурних реалій, біблейських та античних алюзій відносяться до складності:
а. мовного оформлення художнього тексту
б. мовленнєвого оформлення художнього тексту
в. стилю художнього тексту
г. предметного змісту художнього тексту

Бланк для відповідей

№ завдання	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Варіант відповіді									

Завдання для індивідуальної роботи Першого рівня складності

Назвіть і охарактеризуйте види читання.

Другого рівня складності

Порівняйте мету навчання ознайомлювального і вивчаючого читання. Поясніть специфіку добору текстів для навчання цих видів читання.

Третього рівня складності

На матеріалі чинного підручника з виучуваної іноземної мови для студентів III курсу проаналізуйте вправи для навчання читання (на прикладі однієї теми або 2-3 текстів з різних тем). Визначте їх мету, тип, вид, режим виконання, відповідність етапам навчання читання.

8.4. ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 4

Тема : «Методика формування професійно орієнтованих іншомовних компетентностей у говорінні та письмі у студентів мовних спеціальностей»

Підтема 1: «Методика формування професійно орієнтованої іншомовної компетентності в говорінні»

Питання для обговорення і література для опрацювання

1. Мета і зміст формування професійно орієнтованої іншомовної

**компетентності в говорінні у студентів мовних спеціальностей.
Загальноєвропейські рекомендації з формування компетентності в говорінні.**

1. Конспект лекції.
2. Програма з відповідної ІМ.
3. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції: Курс лекцій: навч.-метод. посібник для студ. мовн. спец. осв.-квал. рівня «магістр» / О. Б. Бігич [та ін.] / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2011. С. 191 – 199.
4. Тарнопольський О. Б. Методика навчання іншомовної мовленнєвої діяльності у вищому мовному закладі освіти: навч. посіб. Дніпропетровськ : Вид – во ДУЕП, 2005. С. 5 – 17.
5. Майер Н. В. Формування методичної компетентності у майбутніх викладачів французької мови: теорія і практика: монографія. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2015. С. 269 – 276.
6. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / наук. ред. укр. видання С. Ю. Ніколаєва. Переклад з англ. Київ: Ленвіт, 2003. С. 48 – 65; 90 – 91.
7. Common European Framework of Reference for Languages : Learning, teaching, assessment. Companion Volume with New Descriptors./ Education Department, Council of Europe, 2018. P. 70 – 74.

2. Види спілкування та шляхи його стимулювання

1. Пассов Е. И. Коммуникативное иноязычное образование. Липецк, 1998. С.84 – 89.
2. Скалкин В. Л. Основы обучения устной иноязычной речи. Москва : Рус. яз., 1981. С. 54 – 59, 94 – 99.

3. Вправи для формування іншомовної компетентності в говорінні (у діалогічній та монологічній формі)

1. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції: Курс лекцій: навч. – метод. посібник для студ. мовн. спец. осв. – квал. рівня «магістр» / О. Б. Бігич [та ін.] / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2011. С. 202 – 204.
2. Гапонова С. В. Дискусія як вправа для навчання вільного спілкування іноземною мовою. *Іноземні мови*. 1999. № 4. С. 3 – 10.
3. Квасова О. Г. Использование проблемных коммуникативных ситуаций в обучении иноязычному общению студентов 2 – 4 курсов языкового вуза. *Іноземні мови*. 1999. № 4. С. 32 – 33.
4. Тарнопольський О. Б. Методика ... Вказ. праця. С. 17 – 60.
5. Гальскова Н. Д. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика: учеб. пособие для студ. лингв. ун – тов и фак. ин. яз. высш. учеб. заведений . 3 – е изд. стер. Москва : Изд. центр «Академия», 2006. С. 190 – 224.
6. Пассов Е. И. Основы коммуникативной методики обучения иноязычному общению. Москва : Рус. яз., 1989. С. 176 – 182.
7. Майер Н. В. Формування методичної компетентності у майбутніх викладачів

французької мови: теорія і практика: монографія . Київ : Вид. центр КНЛУ, 2015. С. 278 – 281.

8. Слобоженко Р. А. Практичне заняття з англійської мови на тему “Поширення ядерної зброї у світі”. *Іноземні мови*. 2019. № 1. С. 61 – 64.

9. Сидоренко Ю. С. Навчальний кейс для розвитку в студентів третього курсу вмінь аудіювання та монологічного мовлення англійською мовою. *Іноземні мови*. 2018. № 2. С. 57 – 58.

4. Особливості організації самостійної позааудиторної роботи студентів з оволодіння іншомовною компетентністю в говорінні

1. Задорожна І. П. Організація самостійної роботи майбутніх учителів англійської мови з практичної мовної підготовки : монографія. Тернопіль : Вид – во ТНПУ, 2011. С. 156 – 182.

2. Коряковцева Н. Ф. Современная методика организации самостоятельной работы изучающих иностранный язык: пособие для учителей. Москва : АРКТИ, 2002. С. 39 – 41, 57 – 58.

3. Майер Н. В. Формування методичної компетентності у майбутніх викладачів французької мови: теорія і практика: монографія . Київ : Вид. центр КНЛУ, 2015. С. 284 – 285.

4. Оліфер І. О. Кейс «Organisation d’une soirée» для формування у студентів першого курсу лінгвосоціокультурної компетентності в говорінні . *Іноземні мови*. 2017. № 4. С. 53 – 54.

5. Григоріадіс Ю. І., Устименко О. М. Фрагмент практичного заняття з англійської мови з розвитку вмінь монологічного мовлення студентів третього курсу з використанням колажу на гостру соціальну тематику . *Іноземні мови*. № 4. С. 62 – 64.

6. Матвійчук Т. А. Фрагмент практичного заняття німецької мови з формування у студентів другого курсу компетентності в діалогічному мовленні з використанням соціокультурного колажу . *Іноземні мови*. 2017. №3. С. 47 – 51.

7. Ємельянова Т. С. Фрагмент практичного заняття німецької мови з формування у студентів другого курсу компетентності в говорінні з використанням автентичних відеоматеріалів та колажу на гостру соціально-політичну тему . *Іноземні мови*. 2017. № 3. С. 62 – 64.

Професійно орієнтоване творче завдання

Розробіть план-конспект фрагменту ПЗ з ІМіК для формування іншомовної компетентності в говорінні (для навчання діалогічного або монологічного мовлення) та підготуйтеся до його проведення на практичному занятті у формі професійно орієнтованої рольової гри, де ви будете виконувати роль викладача ІМ. Сформулюйте методичні вміння, якими повинен володіти викладач ІМ, щоб реалізувати представлений вами фрагмент практичного заняття.

Деякі поради:

Перед тим, як розробляти і укласти план-конспект фрагменту практичного заняття з формування мовленнєвої компетентності в говорінні, ви маєте

визначити:

- якого виду говоріння – монологічного або діалогічного – ви плануєте навчати;
- конкретну тему (підтему та/або проблему) і курс навчання;
- якого функціонального типу монологу або діалогу ви хочете навчати;
- які лінгвосоціокультурні особливості має діалог або монолог обраного вами типу;
- які етапи навчання монологічного / діалогічного мовлення ви плануєте включити до плану-конспекту;
- які вправи будуть домінувати у вашому плані-конспекті;
- як ви будете моделювати типові навчальні комунікативні ситуації;
- які опори ви хочете надати студентам;
- як і в яких вправах ви плануєте реалізувати професійну мету навчання.

Додаткова література

1. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / О. Б. Бігич [та ін.] / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. С. 298 – 309, 313 – 348, 350 – 370.
- 2.. Практикум з методики навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх навчальних закладах: англ. мова, нім. мова, франц. мова, ісп. мова: навч. посібник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / О. Б. Бігич [та ін.] / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Ірпінь : Видавець Романенко Л. Л., 2016. 398 с.
3. Дацків О. П. Система вправ для формування вмінь говоріння у майбутніх учителів англійської мови засобами драматизації. *Іноземні мови*. 2011. № 2. С. 22 – 28.
- 4.Скляренко Н. В. Підсистема вправ для навчання майбутніх філологів монологу – доказу на основі художнього тексту. *Іноземні мови*. 2012. № 2. С. 57 – 61.
- 5.Ярошенко О. В. Вправи для формування у майбутніх викладачів англійської мови професійно орієнтованої компетентності в діалогічному мовленні на основі кейс-методу. *Іноземні мови*. 2013. № 4. С. 21 – 28.
6. Майер Н. В. Формування методичної компетентності у майбутніх викладачів французької мови: теорія і практика: монографія . Київ : Вид. центр КНЛУ, 2015. С. 281 – 282, 285 – 286.
7. Сучасні технології навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх і вищих навчальних закладах: колективна монографія / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2015. С. 370 – 397, 403 – 439.
- 8.Черниш В. В. Методика формування у майбутніх учителів професійно орієнтованої англомовної компетенції в говорінні: монографія. Київ : Ленвіт, 2013. 396 с.

Додаткова література іноземними мовами

1. Burns A. Research and the teaching of speaking in the second language classroom. / Handbook of Research in Second Language Teaching and Learning . Voume III, Publisher: Routledge, Editors: Eli Hinkel, 2017. P. 242 – 256.
2. Thornbery S. How to Teach Speaking. Harlow: Longman, 2005. 150 p.
3. Richards J. C. Teaching Listening and Speaking. From Theory to Practice. Cambridge: Cambridge University Press, 2008. 44 p.
4. Newton E. Teaching ESL/EFL. Listening and Speaking. NY: Routledge, 2009. 205 p.
5. Maxom M. Teaching English as a Foreign Language. Chichester: John Wiley & Sons, 2009. 376 p.
6. Harmer J. How to Teach English. An Introduction to the Practice of English Language Teaching. Harlow: Longman, 2001. 198 p.
7. Häussermann U.; Piepho H. – E. Aufgaben – Handbuch. Deutsch als Fremdsprache. Abriss einer Aufgaben – und Übungstypologie. München: iudicium, 1996. 528 S.
8. Funk H., Kuhn Chr. u.a. Aufgaben, Übungen, Interaktion. Deutsch lehren und lernen. München: Klett – Langenscheidt, 2014. S.84 – 107.
9. Schatz H. Fertigkeit Sprechen: Fernstudieneinheit 20. Berlin: Langenscheidt, 2006. 200 S.
10. Vigner G. Enseigner le français comme langue seconde : CLE International. 2001. P. 34 – 38.
11. García M. C. Creación de materiales para la expresión y la interacción orales *Materiales, estrategias y recursos para la enseñanza del español como 2/L*. Madrid: ARCO/LIBROS. 2011. P. 323 – 369.
12. García M. C. Creación y explotación de materiales para la expresión escrita *Materiales, estrategias y recursos para la enseñanza del español como 2/L*. Madrid: ARCO/LIBROS. 2011. P. 371 – 413.

Рекомендовані Інтернет-ресурси

<http://www.britishcouncil.org.ua>
<http://institutfrançais-ukraine.com/>
<http://ave.cervantes.es/>
<http://www.coe.int/>
<http://www.goethe.de/ins/ua/kie/deindex.htm>
http://www.daad.org.ua/de/daad_ukraine.htm
<http://www.ecml.at/>

Завдання для самоконтролю

A. Перевірте, чи ви можете:

- пояснити термін «іншомовна компетентність у говорінні»;
- назвати компоненти цієї мовленнєвої компетентності;
- дати визначення мовленнєвого уміння;
- пояснити, на яких навичках базується компетентність у говорінні;

- охарактеризувати психолінгвістичну модель породження усного висловлювання і пояснити, яке значення вона має для методики навчання ІМ;
- назвати психофізіологічні механізми говоріння та їх значення для організації процесу навчання ІМ;
- пояснити різницю між діалогічним і монологічним мовленням через характеристику їхніх комунікативних, психологічних і лінгвістичних особливостей;
- охарактеризувати навчальну комунікативну ситуацію і назвати її компоненти, які необхідно моделювати на практичному занятті з ІМ;
- назвати основні опори для навчання монологічного і діалогічного мовлення.

Б. Виконайте тест до теми:

1. Які аналізатори є допоміжними у монологічному мовленні?

а. зоровий б. слуховий в. мовномоторний

2. Які з аналізаторів є допоміжними у діалогічному мовленні?

а. зоровий б. слуховий в. мовномоторний

3. Безперервність і логічна зв'язність характерні:

а. для діалогічного мовлення

б. для монологічного мовлення

в. для обох форм говоріння

4. Зверненість і ситуативність характерні:

а. для діалогічного мовлення

б. для монологічного мовлення

в. для обох форм говоріння

5. Наявність неповних речень і «готових» речень характерні:

а. для діалогічного мовлення

б. для монологічного мовлення

в. для обох форм говоріння

6. Підготовленим може бути висловлювання:

а. у діалогічній формі

б. у монологічній формі

в. у обох формах

7. Говоріння поділяють на офіційне та неофіційне за критерієм:

а. кількість учасників комунікації

б. характер взаємовідносин комунікантів

в. зміна ролей мовця і слухача

8. Група вправ для навчання реплікування є першою у підсистемі вправ для розвитку вмінь:

а. діалогічного мовлення

б. монологічного мовлення

в. обох форм говоріння

9. Група вправ на з'єднання речень у понадфразову єдність є першою у підсистемі вправ для розвитку вмінь:

- а. діалогічного мовлення
- б. монологічного мовлення
- в. обох форм говоріння

Бланк для відповідей

№ завдання	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Варіант відповіді									

Завдання для індивідуальної роботи

Першого рівня складності

Назвіть основні функціональні типи діалогів і монологів.

Другого рівня складності

Порівняйте труднощі оволодіння іншомовною компетентністю в діалогічному і монологічному мовленні.

Третього рівня складності

Ви – майбутній викладач іноземної мови – розробляєте план-конспект фрагменту практичного заняття з доміантою «тренування у спілкуванні» для формування вмінь діалогічного / монологічного мовлення студентів I курсу за обраною вами темою. Визначте один функціональний тип діалогу / монологу, якого ви плануєте навчати. Змодельуйте навчальну комунікативну ситуацію, передбачивши використання студентами спеціально створених опор.

Підтема 2: «Методика формування професійно орієнтованої іншомовної компетентності в письмі у студентів мовних спеціальностей»

Питання для обговорення і література для опрацювання

1. Мета і зміст формування професійно орієнтованої іншомовної компетентності в письмі у студентів мовних спеціальностей. Загальноєвропейські рекомендації з формування компетентності у письмі.

1. Конспект лекції.
2. Програма з відповідної ІМ.
3. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції: Курс лекцій: навч.-метод. посібник для студ. мовн. спец. осв.-квал. рівня «магістр» / О. Б. Бігич [та ін.] / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2011. С. 229 – 230.
4. Тарнопольський О. Б. Методика навчання іншомовної мовленнєвої діяльності у вищому мовному закладі освіти: навч. посіб. Дніпропетровськ : Вид – во ДУЕП, 2005. С. 183 – 205.
5. Майер Н. В. Формування методичної компетентності у майбутніх викладачів французької мови: теорія і практика: монографія. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2015. С. 303 – 308.

6. Common European Framework of Reference for Languages : Learning, teaching, assessment. Companion Volume with New Descriptors./ Education Department, Council of Europe, 2018. P. 75 – 80.

2. Вправи для формування іншомовної компетентності в письмі

1. Тарнопольський О. Б. Методика ... Вказ. праця. С. 205 – 240.
2. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції: Курс лекцій: навч.-метод. посібник для студ. мовн. спец. осв.-квал. рівня «магістр» / О. Б. Бігич [та ін.] / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2011. С. 232 – 241.
3. Гальскова Н. Д. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика: учеб. пособие для студ. лингв. ун – тов и фак. ин. яз. высш. учеб. заведений . 3 – е изд. стер. Москва : Изд. центр «Академия», 2006. С. 256 – 266.
4. Пассов Е. И. Основы коммуникативной методики обучения иноязычному общению. Москва : Рус. яз., 1989. С. 210 – 216.
5. Майер Н. В. Формування методичної компетентності у майбутніх викладачів французької мови: теорія і практика: монографія . Київ : Вид. центр КНЛУ, 2015. С. 309 – 312.
6. Мельник Є. Ю. Навчання написання зв'язних інформувальних і пояснювальних текстів з використанням автентичної відеопродукції (на матеріалі французької мови). *Іноземні мови*. 2018. № 3. С.3 – 9.

3. Особливості організації самостійної позааудиторної роботи студентів з оволодіння іншомовною компетентністю в письмі

1. Задорожна І.П. Організація самостійної роботи майбутніх учителів англійської мови з практичної мовної підготовки: монографія. Тернопіль : Вид – во ТНПУ, 2011. С. 200 – 212.
2. Коряковцева Н. Ф. Современная методика организации самостоятельной работы изучающих иностранный язык: пособие для учителей. Москва : АРКТИ, 2002. С. 39 – 41, 57 – 58.

Професійно орієнтоване творче завдання

Розробіть план – конспект фрагменту практичного заняття з ІМіК для формування мовленнєвої компетентності в письмі та підготуйтеся до його проведення на практичному занятті у формі професійно орієнтованої рольової гри, де ви будете виконувати роль викладача ІМ. Сформулюйте методичні вміння, якими повинен володіти викладач ІМ, щоб реалізувати представлений вами фрагмент практичного заняття.

Деякі поради:

Перед тим, як розробляти і укласти план – конспект фрагменту практичного заняття з формування мовленнєвої компетентності в письмі, ви маєте визначити:

- якого жанру або типу писемного висловлювання ви плануєте навчати;
- які особливості має обраний вами жанр / тип тексту;
- які етапи навчання продукування обраного вами жанру / типу тексту ви

- реалізуєте у плані – конспекті;
- яку роль відіграють засоби міжфразового зв'язку в обраному вами жанрі / типі тексту і як ви будете їх навчати;
- які мовні і позамовні стандарти характерні для обраного вами жанру / типу тексту і як ви плануєте їх урахувати;
- як ви будете реалізовувати професійну мету навчання писемного спілкування.

Додаткова література

1. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / О. Б. Бігич [та ін.] / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. С. 390 – 394, 396 – 417.
2. Практикум з методики навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх навчальних закладах: англ. мова, нім. мова, франц. мова, ісп. мова: навч. посібник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / О. Б. Бігич [та ін.] / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Ірпінь : Видавець Романенко Л. Л., 2016. 398 с.
3. Васильєва Е. В. Комплекс вправ для навчання студентів – філологів написання research paper. *Іноземні мови*. 2002. № 1. С. 29 – 34.
4. Глазунова Т. В. Застосування діалогу-журналу у навчанні іншомовного писемного мовлення. *Методика викладання іноземних мов* : зб. Наук. Праць. Київ . 1996. Вип. 25. С.77 – 80.
5. Давиденко Л., Гриненко І. Письмові завдання з англійської мови. Тернопіль, 2000. 112 с.
6. Пінська О. В. Система вправ з навчання професійно спрямованого писемного мовлення вчителів іноземної мови . *Іноземні мови*. 2000. №2. С. 34 – 36.
7. Середа О. М. Комплекс вправ для навчання писемного спілкування за допомогою електронної пошти. *Іноземні мови*. 2003. №4. С. 40 – 47.
8. Щур О.В. Навчання студентів написання академічного есе. *Іноземні мови*. №1. 2003. №1. С.23 – 27.
9. Руснак Д. А. Навчання студентів французького писемного мовлення з використанням рекламних матеріалів . *Іноземні мови*. 2011. № 4. С. 21 – 25.
10. Андрійко І. Ф. Навчання німецькомовного творчого письма студентів мовних спеціальностей. *Іноземні мови*. 2011. № 4. С. 26 – 29.
11. Курило Л. В. Контроль та оцінювання професійно орієнтованого наукового писемного мовлення майбутніх викладачів англійської мови. *Іноземні мови*. 2013. № 4. С. 29 – 34.
12. Майєр Н. В. Формування методичної компетентності у майбутніх викладачів французької мови: теорія і практика: монографія . Київ : Вид. центр КНЛУ, 2015. С. 312 – 315.
13. Федоренко Л. О. Підвищення мотивації та комунікативної спрямованості занять з німецької мови з використанням автентичних відеоматеріалів і сучасних положень нейродидактики. *Іноземні мови*. 2018. № 3. С. 10 – 14.

Додаткова література іноземними мовами

1. Evans V. Successful Writing. (Upper – Intermediate). Swansea: Express Publishing, 1997. P. 4 – 8, 64 – 70.
2. Glass K. T., Marzano R. J. The New Art and Science of Teaching Writing : (research – Based Instructional Strategies for Teaching and Assessing Writing Skills). United States :Solution Tree , 2018 .215 p.
3. Harmer J. How to Teach English. An Introduction to the Practice of English Language Teaching. Harlow: Longman, 2001. 198 p.
4. Harmer J. How to Teach Writing. Harlow: Longman, 2007. 155 p.
5. Maxom M. Teaching English as a Foreign Language. Chichester: John Wiley & Sons, 2009. 376 p.
6. Borisko N., Petrotschuk O. Verbessere dein Deutsch. Rechtschreibung des modernen Deutschen. Київ: Ленвіт, 2004. 96 с.
7. Funk H., Kuhn Chr. u.a. Aufgaben, Übungen, Interaktion. Deutsch lehren und lernen. München: Klett – Langenscheidt, 2014. S.108 – 125.
8. Kast B. Fertigkeit Schreiben. Fernstudieneinheit 12. – Berlin: Langenscheidt, 1999. 121 S.
9. Schmitz, D. A. Handbuch des kreativen Schreibens. Ponauworth: Auer Verlag, 2001. 144 S.
10. Vigner G. Enseigner le français comme langue seconde: CLE International. 2001. P. 71 – 77, 80 – 88.
11. García M. C. Creación y explotación de materiales para la expresión escrita. *Materiales, estrategias y recursos para la enseñanza del español como 2/L*. Madrid: ARCO/LIBROS. 2011. P. 371 – 413.

Рекомендовані Інтернет-ресурси

<http://www.britishcouncil.org.ua>
<http://institutfrançais-ukraine.com/>
<http://ave.cervantes.es/>
<http://www.coe.int/>
<http://www.goethe.de/ins/ua/kie/deindex.htm>
http://www.daad.org.ua/de/daad_ukraine.htm
<http://www.ecml.at/>

Завдання для самоконтролю

A. Перевірте, чи ви можете:

- пояснити термін «іншомовна компетентність у письмі»;
- назвати компоненти цієї мовленнєвої компетентності;
- охарактеризувати письмо як засіб і як мету навчання;
- назвати і охарактеризувати навички, на яких базується компетентність у письмі;
- дати визначення мовленнєвого вміння;
- охарактеризувати психофізіологічні механізми писемного спілкування;
- пояснити різницю між говорінням і письмом у психологічному і лінгвістичному аспектах;

Варіант відповіді									
------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Завдання для індивідуальної роботи

Першого рівня складності

Сформулюйте практичну мету формування іншомовної компетентності в письмі у студентів мовних спеціальностей.

Другого рівня складності

Обґрунтуйте виділення трьох етапів для розвитку вмінь продукувати писемні тексти різних жанрів і видів.

Третього рівня складності

Проаналізуйте чинний навчально-методичний комплекс з виучуваної іноземної мови для студентів I курсу. Наведіть приклади використання письма як засобу навчання, визначте їх тип і вид.

9. ПІДГОТОВКА ДО МОДУЛЬНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

9.1. Зразок модульної контрольної роботи

Після опрацювання всіх тем, на останньому практичному занятті ви напишете модульну контрольну роботу. Вона складається з трьох завдань.

Перше завдання – це тест множинного вибору, який перевіряє ваші знання з навчальної дисципліни. Аналогічні тести ви виконували протягом семестру, готуючись до практичних / семінарських занять.

Друге завдання – це визначення типу і виду вправ за наданою інструкцією. Воно перевіряє не лише ваші знання, але й практичні вміння.

Третє завдання має на меті перевірити ваші професійно орієнтовані творчі вміння розробляти план-конспект фрагменту практичного заняття з навчання ІМіК. Такі плани-конспекти ви готували до кожного практичного заняття. Втім, під час модульної контрольної роботи ви будете розробляти план-конспект фрагменту практичного заняття на основі навчального матеріалу відповідного підручника.

Приклад модульної контрольної роботи (англійська мова)

Перше завдання

Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант відповіді та запишіть відповідну літеру на бланку для відповідей.

1. Кінцевою практичною метою навчання ІМ студентів мовних спеціальностей є:
 - а) навчання іншомовної усної та письмової мовленнєвої діяльності
 - б) формування іншомовної міжкультурної комунікативної компетентності
 - в) навчання іншомовного мовлення
2. Методичним принципом навчання студентів іншомовного спілкування англійською мовою у ЗВО є принцип:
 - а) урахування рідної мови студентів
 - б) посильності і доступності
 - в) науковості
3. Граматичні структури, що використовуються переважно в текстах для читання, раціонально подавати:
 - а) у комунікативній ситуації, представленій викладачем усно
 - б) у комунікативній ситуації, представленій за допомогою фоно- або відеофонограми
 - в) у письмовому тексті

Друге завдання

Прочитайте уважно інструкції до трьох вправ та визначте:

- 1) мету вправи;
- 2) тип вправи за критерієм «прийом/видача інформації»;
- 3) тип вправи за критерієм «комунікативність»;
- 4) вид вправи.

Запишіть результати Вашого аналізу на бланку для відповідей.

Зразок

Ex. 0. Listen to some alternative questions paying special attention to the intonation. Repeat them after the tape.

Вправа 0. *Мета:* формування у студентів іншомовних інтонаційних навичок; *тип:* рецептивно-репродуктивна; некомунікативна; *вид:* в імітації

Ex.1. Listen to these short dialogues, and write the connotation «polite, friendly» or «aggressive, angry» during the pause after each speaker's utterance.

Ex.2. You are going to London at your pen friend's invitation. Send him an e-mail. Mention the time of your arrival, express your wishes concerning your cultural programme.

Ex.3. Read the text «English as an Asian language» by Andy Kirkpatrick (from «English for third-year students», 2003, pp. 23-24) and match each paragraph of the text (1-11) with each point of the outline given below (A-L). One point is odd.

Третє завдання

Укладіть план-конспект фрагменту практичного заняття з формування рецептивної лексичної компетентності, детально розробивши етап автоматизації дій студентів з новими лексичними одиницями на рівні тексту «The Founding of the United States of America». (Підручник для ... курсу, авторів ... - видавництво, рік – розділ ..., тема, стор.).

9.2. Загальні поради

Для того щоб ретельно підготуватися до модульної контрольної роботи і успішно виконати її, доцільно зробити наступне:

- повторити матеріал лекцій і практичних / семінарських занять;
- перевірити виконані вами тести і проаналізувати свої помилки;
- переглянути запитання для самоперевірки і відповісти на них без використання ваших конспектів;
- уважно переглянути свої плани-конспекти, які перевірів ваш викладач, і ще раз проаналізувати свої помилки і його зауваження й поради;
- потренуватися в аналізі вправ із будь-якого чинного підручника з ІМ для ЗВО за запропонованим вище зразком.

Перед модульною контрольною роботою викладач ознайомить вас із чинними критеріями її оцінювання.

10. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

10.1. Загальна характеристика

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку з дисципліни «Методика навчання іноземних мов і культур в європейському контексті у закладах вищої освіти».

Оцінка в національній шкалі («зараховано», «не зараховано») та оцінка в шкалі ЄКТС виставляються на підставі семестрового рейтингового балу магістранта за дисципліну таким чином:

90 – 100 балів	A	}	зараховано
82 – 89 балів	B		
75 – 81 бал	C		
66 – 74 бали	D		
60 – 65 балів	E		
0 – 59 балів	FX	не зараховано	

Студенти магістратури, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **60 і вище**, отримують оцінку «зараховано» і відповідну оцінку в шкалі ЄКТС без складання заліку.

Магістранти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **59 і нижче**, складають залік і в разі успішного складання їм виставляється оцінка «зараховано» в національній шкалі, а в шкалі ЄКТС – **E** та бал **60**. Якщо магістрант під час заліку отримав оцінку «не зараховано», то йому у відомість обліку успішності виставляється оцінка «не зараховано» в національній шкалі, оцінка **FX** – у шкалі ЄКТС та його семестровий рейтинговий бал за дисципліну.

10.2. Орієнтовні питання і завдання до заліку

Методика – наука про навчання ІМіК у ЗВО. Цілі, зміст, принципи, методи і засоби навчання ІМіК у ЗВО. Методика навчання ІМіК в європейському контексті:

- Поясніть вплив Загальноєвропейських рекомендацій... на навчання ІМіК в Україні.
- Розкрийте суть комунікативного підходу до навчання ІМіК.
- Назвіть цілі навчання ІМіК у ЗВО.
- Опишіть принципи навчання ІМіК у ЗВО.
- Охарактеризуйте складники змісту навчання ІМіК у ЗВО.

Проблема підручника і навчально-методичного комплексу з ІМ для ЗВО:

- Назвіть навчально-методичні комплекси з ІМ, їх склад і структуру.
- Охарактеризуйте підручник як основний засіб навчання ІМіК.
- Розкрийте характер творчої діяльності викладача ІМ при використанні підручників і навчально-методичних комплексів.

Використання технічних засобів зорової і слухової наочності на різних ступенях навчання ІМіК у ЗВО:

- Назвіть види технічних засобів зорової і слухової наочності, мету їх використання на різних ступенях навчання ІМіК.
- Розкрийте суть методики застосування різних засобів навчання.

Визначте особливості використання інформаційно-комунікативних технологій у навчанні ІМіК.

Система вправ для формування професійно орієнтованої іншомовної комунікативної компетентності:

Назвіть складники професійно орієнтованої іншомовної комунікативної компетентності.

Дайте визначення понять «іншомовна комунікативна компетентність», «мовленнєва діяльність», «мова», «мовлення», «навичка», «вміння».

Назвіть етапи формування навички.

Охарактеризуйте вправи для формування іншомовної комунікативної компетентності: поняття «вправа», «завдання», «класифікація вправ», «система вправ», «вимоги до вправ», «структура вправи».

Охарактеризуйте типи вправ за різними критеріями.

Наведіть приклади вправ різних типів і видів для формування мовних і мовленнєвих компетентностей.

Проаналізуйте вправи одного з циклів підручника з ІМ для ... курсу.

Формування професійно орієнтованої іншомовної лексичної компетентності:

Розкрийте мету і зміст формування професійно орієнтованої іншомовної лексичної компетентності.

Назвіть складники іншомовної лексичної компетентності.

Поясніть різницю між активним і пасивним лексичними мінімумами і опишіть процес оволодіння ними.

Розкрийте поняття «потенціальний словник».

Дайте характеристику лексичних навичок.

Назвіть способи семантизації лексичних одиниць і опишіть хід роботи на етапі ознайомлення студентів з новою лексичною одиницею.

Наведіть приклади вправ для автоматизації мовленнєвих дій студентів з лексичними одиницями активного / пасивного мінімуму з теми

Запропонуйте ефективні прийоми контролю розуміння лексичних одиниць на першому ступені навчання (на основі вправи ... циклу ... підручника I курсу).

Поясніть особливості контролю та оцінки лексичної компетентності.

Проаналізуйте лексичні вправи ... циклу ... підручника для ... курсу; запропонуйте прийоми інтенсифікації виконання цих вправ з метою залучення всіх студентів до навчальної діяльності.

Формування професійно орієнтованої іншомовної фонетичної компетентності:

Розкрийте цілі та зміст навчання вимови студентів мовних спеціальностей.

Назвіть складники іншомовної фонетичної компетентності.

Поясніть поняття «фонетичний мінімум» і охарактеризуйте вимоги до вимови студентів.

Опишіть процес оволодіння слухо-вимовними артикуляційними навичками і наведіть приклади вправ для їх формування.

Опишіть процес оволодіння слухо-вимовними інтонаційними навичками і наведіть приклади вправ для їх формування.

Поясніть особливості контролю та оцінки фонетичної компетентності.

Проаналізуйте вправи для формування фонетичної компетентності в підручниках з ІМ для різних ступенів навчання.

Формування професійно орієнтованої іншомовної граматичної компетентності:

Розкрийте мету і зміст навчання граматики студентів мовних спеціальностей на різних ступенях.

Охарактеризуйте різницю між «лінгвістичною» і «педагогічною» граматиками.

Назвіть складники іншомовної граматичної компетентності.

Опишіть процес формування продуктивної граматичної компетентності та вправи, що виконуються на етапі ознайомлення з граматичними структурами активного мінімуму.

Наведіть приклади вправ, що виконуються на етапі автоматизації мовленнєвих дій студентів з граматичними структурами активного мінімуму на різних рівнях (фразовому, понадфразовому).

Опишіть процес формування рецептивної граматичної компетентності та вправи, що виконуються на етапі ознайомлення з граматичними структурами пасивного мінімуму.

Наведіть приклади вправ, що виконуються на етапі автоматизації мовленнєвих дій студентів з граматичними структурами пасивного мінімуму.

Проаналізуйте граматичні вправи ... циклу ... підручника для ... курсу; запропонуйте прийоми інтенсифікації виконання цих вправ з метою залучення всіх студентів до навчальної діяльності.

Поясніть особливості контролю та оцінки рівня сформованості граматичної компетентності.

Формування професійно орієнтованої іншомовної компетентності в аудіюванні:

Розкрийте суть методики формування професійно орієнтованої іншомовної компетентності в аудіюванні: складники компетентності, мету і зміст навчання, суть аудіювання як виду мовленнєвої діяльності, труднощі аудіювання, види аудіювання, способи презентації аудіотекстів.

Охарактеризуйте систему вправ для навчання аудіювання, три етапи роботи з аудіотекстом, різні способи перевірки розуміння аудіотекстів.

Наведіть приклади умовно-комунікативних і комунікативних вправ для формування компетентності в аудіюванні (визначеного типу тексту).

Формування професійно орієнтованої іншомовної компетентності в говорінні:

Розкрийте загальні та відмінні характеристики (психолінгвістичні, психологічні й мовні) діалогічного і монологічного мовлення та їх урахування у процесі навчання. Назвіть функціональні типи діалогу та монологу.

Розкрийте суть методики формування професійно орієнтованої іншомовної компетентності в діалогічному мовленні: складники компетентності, мету і зміст навчання, використання навчально-мовленнєвих ситуацій, систему вправ для навчання діалогічного мовлення.

Наведіть приклади умовно-комунікативних і комунікативних вправ для формування компетентності в діалогічному говорінні (визначеного функціонального типу діалогу).

Розкрийте суть методики формування іншомовної компетентності в монологічному мовленні: складники компетентності, мету і зміст навчання, систему вправ для навчання монологічного мовлення.

Наведіть приклади умовно-комунікативних і комунікативних вправ для формування компетентності в монологічному говорінні (визначеного функціонального типу монологу).

Формування професійно орієнтованої іншомовної компетентності в читанні:

Розкрийте суть методики формування професійно орієнтованої іншомовної компетентності в читанні: структуру компетентності, мету і зміст навчання читання, особливості навчання різних видів читання.

Охарактеризуйте роботу з текстом для читання: передтекстові, текстові та післятекстові вправи, різні способи перевірки розуміння прочитаного.

Наведіть приклади умовно-комунікативних і комунікативних вправ для формування компетентності в читанні (визначеного типу тексту).

Формування професійно орієнтованої іншомовної компетентності в письмі:

Розкрийте суть методики формування професійно орієнтованої іншомовної компетентності в письмі: мету і зміст навчання письма як виду мовленнєвої діяльності, систему вправ для навчання письма.

Опишіть систему вправ для навчання письма.

Наведіть приклади умовно-комунікативних і комунікативних вправ для формування компетентності в письмі (визначеного жанру тексту).

Формування професійно орієнтованої лінгвосоціокультурної компетентності:

Розкрийте суть і особливості методики інтегрованого формування лінгвосоціокультурної компетентності: складники компетентності, мету, зміст навчання.

Наведіть приклади вправ для формування лінгвосоціокультурної

компетентності, інтегрованих у процес формування мовних і мовленнєвих компетентностей.

Формування професійно орієнтованої навчально-стратегічної компетентності:

Розкрийте суть і особливості методики інтегрованого формування навчально-стратегічної компетентності: складники компетентності, мету, зміст навчання.

Наведіть приклади вправ для формування лінгвосоціокультурної компетентності, інтегрованих у процес формування мовних і мовленнєвих компетентностей.

Загальна характеристика процесу навчання ІМіК на мовних факультетах ЗВО та особливості формування професійно орієнтованої іншомовної комунікативної компетентності у студентів на різних ступенях навчання:

Охарактеризуйте вимоги програми до рівня сформованості іншомовної комунікативної компетентності у студентів з 1 по 4 курси мовних факультетів ЗВО.

Опишіть особливості технології формування іншомовної комунікативної компетентності у студентів на різних ступенях навчання на мовних факультетах ЗВО.

Окресліть шляхи реалізації професійної спрямованості навчання ІМ на всіх ступенях навчання на мовних факультетах ЗВО.

Практичне заняття як основна форма освітнього процесу з ІМіК у ЗВО:

Охарактеризуйте специфіку практичного заняття, вимоги до сучасного практичного заняття з ІМ.

Розкрийте типологію практичних занять.

Проаналізуйте структуру практичних занять з ІМ обох типів на різних ступенях навчання.

Контроль і оцінювання рівня сформованості професійно орієнтованої іншомовної комунікативної компетентності:

Розкрийте суть методики контролю рівня сформованості професійно орієнтованої іншомовної комунікативної компетентності: функції, об'єкти, види і форми контролю.

Сформулюйте вимоги до контролю знань, навичок і вмінь з ІМ.

Охарактеризуйте критерії оцінювання навчальних досягнень студентів з ІМ.

Охарактеризуйте тест як засіб контролю у навчанні ІМіК: поняття «тест», структура тесту, типи, види тестів і методику їх використання.

Проведення заліку передбачає такі **форми контролю**:

- усна співбесіда;
- виконання професійно орієнтованого творчого завдання (наприклад, захист плану-конспекту фрагмента практичного заняття).

Усна співбесіда оцінюється за **критеріями**: відповідність змісту; повнота і ґрунтовність викладу; термінологічна коректність.

Професійно орієнтоване творче завдання оцінюється за **критеріями**: точність виконання професійно орієнтованого творчого завдання; здатність до обґрунтування методичних рішень; правильність оформлення плану-конспекту фрагмента практичного заняття з ІМ.

Перед складанням заліку викладач ознайомить вас із чинними критеріями оцінювання вашої відповіді.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. укр. видання С.Ю. Ніколаєва. Переклад з англ. Київ: Ленвіт, 2003. 273 с.
2. Ерчак Н. Т. Иностранные языки: психология усвоения: учеб. пособие Минск: ИНФРА -М, 2018. 336 с.
3. Иванченко А. И. Практическая методика обучения иностранным языкам. СПб : КАРО, 2016. 256 с.
4. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції: Курс лекцій: навч. -метод. посібник для студ. мовн. спец. осв.-квал. рівня «магістр» / О. Б. Бігич [та ін.] / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2011. 344 с.
5. Ніколаєва С. Ю. Сучасні підходи до реалізації міжкультурної іншомовної освіти. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*. 2018. VI (66). Issue 162. P. 31 – 37 .
6. Ніколаєва С. Ю. The common European Framework of Reference for Languages: past, present and future. *Advanced Education*. 2019. №12. P. 12 – 20.
7. Майєр Н. В. Modern methods and technologies for developing pre – service foreign language and culture teachers’ methodological competence . *Advanced Education*. 2018. Issue 10. P. 12 – 20.
8. Основы методики обучения иностранным языкам: учеб.пособие. / Н. Д. Гальскова [и др.] . Москва: КНОРУС, 2018. 390 с.
9. Пассов Е. И. Методика как теория и технология иноязычного образования. Елец: ЕГУ им. И.А.Бунина, 2010. 543 с.

10. Соловова Е. Н. Методика обучения иностранным языкам: продвинутый курс: пособие для студентов педвузов и учителей. М.: АСТ Астрель, 2009. 238 с.
11. Солонцова Л. П. Методика обучения иностранным языкам в 3 частях: учебник для вузов. Москва: Издательство ВДАДОС, 2018. Часть 2 : Методические теории. 159 с.
12. Сучасні технології навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх і вищих навчальних закладах: Колективна монографія / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ: Вид. центр КНЛУ, 2015. 444 с.
13. Тарнопольский О. Б. Методика навчання іншомовної мовленнєвої діяльності у вищому мовному закладі освіти. Дніпропетровськ: ДУЕП, 2005. 246 с.
14. Тарнопольский О. Б., Кожушко С. П. Методика навчання студентів вищих навчальних закладів письма англійською мовою. Вінниця: Нова книга, 2008. 288 с.
15. Тарнопольський О. Б., Кабанова М. Р. Методика викладання іноземних мов та їх аспектів у вищій школі : підручник. Дніпро: Ун – т ім. Альфреда Нобеля, 2019. 256 с.
16. Черниш В. В. Методика формування у майбутніх учителів професійно орієнтованої англійської мовної компетенції в говорінні: монографія. Київ : Ленвіт, 2013. 396 с.
17. The Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment, :Companion Volume with New Descriptors. Education Department, Council of Europe, 2018. 235 p.

Додаткова

1. Бігич О. Б. Методична скарбничка вчителя/викладача іспанської мови: формування лінгвосціокультурної компетентності: монографія. Київ : Вид. центр КНЛУ. 2017. 140 с.
2. Бориско Н. Ф. Концепция учебно-методического комплекса для практической языковой подготовки учителей немецкого языка (на материале интенсивного обучения): монография. Киев: Изд. Центр КДЛУ, 1999. 268 с.
3. Бориско Н. Ф. Сам себе методист или советы изучающему иностранные языки. Киев: "Фирма "Инкос". 2001. 267 с.
4. Бориско Н. Ф. Проблеми міжкультурної підготовки майбутніх учителів і викладачів іноземних мов. *Іноземні мови*. 2018. № 1. С. 9 – 20.
5. Гальскова Н. Д., Гез Н. И. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика: учеб. пособие для студ. лингв. ун – тов и фак. ин. яз. высш. учеб. заведений. 3 – е изд. стер. Москва: Издательский центр «Академия», 2006. 336 с.
6. Задорожна І. П. Організація самостійної роботи майбутніх учителів англійської мови з практичної мовної підготовки: монографія. Тернопіль: Вид – во ТНПУ, 2011. 414 с.

7. Елизарова Г. В. Культура и обучение иностранным языкам. СПб.: КАРО, 2005. 352 с.
8. Ерчак Н. Т. Иностранные языки: психология усвоения: учеб. пособ. Москва: ИНФРА – М, 2018. 336 с.
9. Квасова О. Г. Основи тестування іншомовних навичок і вмінь. Київ: Ленвіт, 2009. 119 с.
10. Коньшева А. В. Игровой метод в обучении иностранному языку. СПб.: Каро, 2006. 192 с.
11. Коньшева А. В. Контроль результатов обучения иностранному языку. СПб: Каро, 2004. 144 с.
12. Коряковцева Н. Ф. Современная методика организации самостоятельной работы изучающих иностранный язык. Москва: АРКТИ, 2002. 176 с.
13. Майер Н. В. Формування методичної компетентності у майбутніх викладачів французької мови: теорія і практика: монографія. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2015. 472 с.
14. Майер Н. В. Distance learning technologies in organizing self – study work of students majoring in philology . *Information Technologies and Learning Tools*. 2017. Vol. 59. № 3. P. 96 – 102.
15. Майер Н. В. The methodological training of future university teachers to implement intercultural foreign language education : the competency –based approach . *Advanced Education*. 2017. Issue 8. P. 4 – 9.
16. Майер Н. В., Устименко О. М. Практикум з методики використання сучасних засобів, методів і технологій навчання іноземних мов і культур: навч. – метод. посібник для самост. роботи студ. магістратури. Київ : Ліра – К, 2018. 224 с.
17. Майер Н. В., Устименко О. М. Modern methods and technologies for developing pre - service foreign language and culture teachers' methodological competence. *Advanced Education*. 2018. Issue 10. P. 12 – 20.
18. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / О. Б. Бігич [та ін.] / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.
19. Методика обучения иностранному языку: учебник и практикум для академического бакалаврата/ под ред. О. И. Трубициной. Москва: Юрат. 2018. 384 с.
20. Морська Л. І. Інформаційні технології у навчанні іноземних мов: Навчальний посібник. Тернопіль: Астон, 2008. 256 с.
21. Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці): навчальний посібник. Київ: Ленвіт, 2008. 285 с.
22. Ніколаєва С. Ю. Від навчання іноземної мови до міжкультурної іншомовної освіти : сторічна історія цілей навчання (1917 – 2017 р. р.) *Молодий вчений*. 2017. № 8 (48). С. 256 – 263.
23. Ніколаєва С. Ю. Intercultural foreign language education in Ukraine in the context of the secondary school reform. *Advanced Education*. 2017. Issue 8. P. 54 – 58.

24. Николаєва С. Ю., Задорожна І. П., Дацків О. Development of Pre – Service English Teachers' Language Skills and Learner Autonomy via Blended Learning . *Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala*. 2019. Vol. 11 (#2). P. 222 – 239.
25. Пассов Е. И. Методика как теория и технология иноязычного образования. Елец: ЕГУ им. И.А.Бунина, 2010. 543 с.
26. Професійно-практична підготовка майбутніх викладачів вищої школи: педагогічна практика, науково-асистентська практика / уклад.: М. І. Соловей [та ін.] . 4 – е вид. допов. Київ : Ленвіт, 2014. 171 с.
27. Соловова Е.Н. Методика обучения иностранным языкам: базовый курс: пособие для студентов педвузов и учителей. Москва: АСТ Астрель, 2008. 272 с.
28. Федоренко Л. О. Підвищення мотивації та комунікативної спрямованості занять з німецької мови з використанням автентичних відеоматеріалів і сучасних положень нейродидактики. *Іноземні мови*. 2018. № 3. С. 10 – 14.
29. Тарнопольський О. Б., Кожушко С. П., Кабанова М. Р. Гейміфікація в навчанні іноземних мов у вищій школі. *Іноземні мови*. 2018. № 3. С. 15 – 22.
30. Черниш В. В. Competence – based approach to the development of professionally oriented competence of foreign languages teacher – trainees in the intercultural context . *Development trends in pedagogical and psychological sciences: the experience of countries of Eastern Europe and prospects of Ukraine* : monograph. Riga: SIA Izdevnieciba Baltija Publishing, 2018. P. 559 – 584.
31. Шамов А. Н. Методика обучения иностранным языкам: практикум. Ростов н/Д: Феникс, 2017. 269 с.
32. Щукин А. Н. Лингводидактический энциклопедический словарь. Москва: Изд. Центр «Академия», 2015. 288 с.
33. Веассо Ж. – С. L'approche par compétence dans l'enseignement des langues. 2007. 308 p.
34. Funk H., Kuhn Chr. u.a. Aufgaben, Übungen, Interaktion. Deutsch lehren und lernen. München: Klett – Langenscheidt, 2014. 184 S.
35. García M. Creación de materiales para la expresión y la interacción orales. *Materiales, estrategias y recursos para la enseñanza del español como 2/L*. Madrid: ARCO/LIBROS. 2011. 329 p.
36. Hadfield J., Hadfield Ch. Introduction to Teaching English. Oxford, 2010. 176 p.
37. Harmer J. The Practice of Language Teaching. Longam, 2004. 370 p.
38. Rösler D., Würffel N. Lernmaterialien und Medien. Deutsch lehren und lernen. München: Klett – Langenscheidt, 2014. 189 S.

12. РЕКОМЕНДОВАНІ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Сайти видань кафедри методики викладання іноземних мов й інформаційно-комунікаційних технологій

"Вісник КНЛУ. Серія "Педагогіка та психологія" –

Режим доступу: <http://visnyk-pedagogy.knlu.edu.ua>

Науково-методичний журнал «Іноземні мови» –

Режим доступу: <http://fl.knlu.edu.ua>

Освітній сайт КНЛУ –

Режим доступу : <http://m.knlu.edu.ua/course/index.php?categoryid=13>

Репозитарій КНЛУ –

Режим доступу : <http://rep.knlu.edu.ua/xmlui/handle/787878787/30>

Сайти кафедри та викладачів кафедри методики викладання іноземних мов й інформаційно-комунікаційних технологій

Сайт кафедри. – Режим доступу: <http://methods.knlu.edu.ua/>

Сайт О. Б. Бігич. – Режим доступу: <http://bigich.knlu.edu.ua>

Сайт О. М. Устименко. – Режим доступу: <http://ustymenko.knlu.edu.ua>

Сайти бібліотек

Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. –

Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>

Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського. –

Режим доступу: <http://www.dnpb.gov.ua>

Національної парламентської бібліотеки України. –

Режим доступу: <http://www.nplu.org>

Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка. –

Режим доступу: <http://korolenko.kharkov.com>

Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника. –

Режим доступу: <http://www.lsl.lviv.ua>

Державної науково-технічної бібліотеки України. –

Режим доступу: <http://gntb.gov.ua>

Одеської національної наукової бібліотеки України. –

Режим доступу: <http://www.odnb.odessa.ua>

Українського інституту науково-технічної і економічної інформації. –

Режим доступу: <http://www.uinte1.kiev.ua>
Педагогічна бібліотека [Електронний ресурс]. –
Режим доступу: <http://www.pedlib.clx.ru>
Портал сучасних педагогічних ресурсів [Електронний ресурс]. –
Режим доступу: <http://www.intellect-invest.org.ua>
Освіта України [Електронний ресурс]. –
Режим доступу: <http://osvita-ukrainy.com.ua>
Освіта.UA [Електронний ресурс]. –
Режим доступу: <http://osvita.ua>
Інформаційний портал «Знання» [Електронний ресурс]. –
Режим доступу: <http://znannya.info>
Єдине освітнє інформаційне вікно України [Електронний ресурс]. –
Режим доступу : <http://www.osvita.com>
Науковий журнал «Creative Education» –
Режим доступу: <http://www.Scirp.org/journal>

Сайти зарубіжних представництв

<http://www.britishcouncil.org.ua>
<http://institutfrançais-ukraine.com/>
<http://ave.cervantes.es/>
<http://www.coe.int/>
<http://www.goethe.de/ins/ua/kie/deindex.htm>
http://www.daad.org.ua/de/daad_ukraine.htm
<http://www.ecml.at/>

Сайти освітніх порталів

http://intellect-invest.org.ua/pedagog_editions_e-magazine_pedagogical_science_vypuski_n4_2010_st_11/
<http://lib.oa.edu.ua/files/15.doc>
<http://filolingvia.com/publ/44-1-0-118>
https://vk.com/topic-13358257_27897369
<http://filolingvia.com/publ/45-1-0-91>
<http://ilolingvia.com/publ/45-1-0-128>
http://www.osvita.ua/school/lessons_summary/education/45122/
http://www.rusnauka.com/30_NIEK_2009/Philologia/54127.doc.htm
<http://www.lib.oa.edu.ua/files/15.doc>
http://www.rusnauka.com/13_NPN_2010/Philologia/65737.doc.htm
http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/soc_gum/.../korol.pdf
http://www.confcontact.com/2013.../15_Evdokimova_Lisogor.html
<http://www.intkonf.org/skurativska-mo-suchasni-metodi-ta-tehnologiyi-vikladannya-inozemnih-mov-u-vischii-shkoli-ukrayini/>
http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/soc_gum/.../korol.pdf
<http://www.web.znu.edu.ua/herald/issues/2012/ped-1.../026-30.pdf>

Language Teaching Conferences:

www.tesol.org/attend-and-learn/academies-conferences-symposia/upcoming-regional-conferences

www.actfl.org/convention-expo

www.aaal.org/?page=Conference

www.aila.info/en/congresses.html

Language Teaching Journals:

www.tesol.org/docs/default-source/books/how-to-get-published-in-applied-linguistics-serials.pdf?sfvrsn=4

www.tefl-tips.com/2014/06/list-of-esl-efl-and-linguistic-journals.html?m=1

www.academia.edu/2064493/Choosing_the_right_international_journal_in_tesol_and_applied_linguistics

<http://linguistlist.org/pubs/journals/browse-journals.cfm>

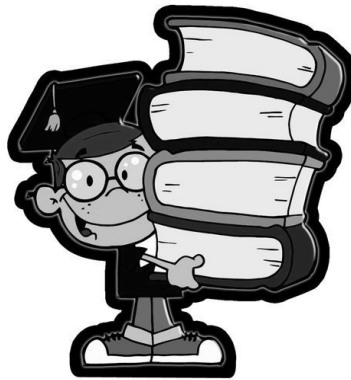
13. РЕКОМЕНДОВАНІ РЕПОЗИТАРІЇ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Інституційний репозитарій – електронний архів для тривалого зберігання, накопичення та забезпечення довготривалого та надійного відкритого доступу до результатів наукових досліджень, що проводяться у вищому закладі освіти чи науковій установі. Університетський інституційний репозитарій може містити такі матеріали: наукові статті; автореферати дисертацій та дисертації; навчальні матеріали; книжки чи розділи книг; студентські курсові та дипломні роботи; матеріали конференцій; патенти; зображення, аудіо- та відео-файли; веб-сторінки; комп'ютерні програми тощо.

Характерні риси інституційного репозитарію: забезпечення відкритого доступу до результатів наукових досліджень, які проводяться в університеті, через самоархівування; доступ до наукових досліджень викладачів і студентів університету для світової спільноти; зосередження матеріалів в одному центрі; збереження інших електронних матеріалів, в тому числі неопублікованих, таких як дисертації, курсові, дипломні роботи тощо.

**Перелік відкритих е-архівів (репозитаріїв)
закладів вищої освіти України**

1. Репозитарій Київського національного лінгвістичного університету
<http://www.knlu.edu.ua/struktura/library/repozitarij-universitetu>
2. ARChNU - Інституційний репозитарій Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича
3. eKhNUIR - Електронний архів Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна
4. eKMAIR – Електронний архів Національного університету "Києво-Могилянська академія"
5. ELAKPI – Електронний архів наукових та освітніх матеріалів НТУУ "КПІ"
6. ElarKhNU - Інституційний репозитарій Хмельницького національного університету
7. ENPUIR – Архів наукових публікацій Національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова
8. ePHSHEIR - Електронний архів ДВНЗ "Переяслав-Хмельницького ДПУ імені Григорія Сковороди"
9. eSNUIR - Інституційний репозитарій Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки
10. eSSUIR - Електронний архів Сумського державного університету
11. Old Printed Books - депозитарій європейських раритетних видань, Наукова бібліотека ім. М. Максимовича, Київський національний університет ім. Т. Шевченка
12. Електронна бібліотека- репозитарій Житомирського державного університету імені Івана Франка
13. Цифровий архів Національного університету «Острозька академія»
14. Електронна онлайн - бібліотека Університету імені Альфреда Нобеля. Науковий онлайн – репозитарій
15. DSpace at TNPU – репозитарій Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка
16. eSSPU Institutional Repository Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка
17. Інституційний репозитарій Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського
18. Інституційний репозитарій Національного університету "Чернігівський колегіум" імені Т.Г. Шевченка
19. HNPU DSpace Media Repository - Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Бажаю успіхів! PEPE.COM

Навчальне видання

Ніколаєва Софія Юріївна
Бориско Наталія Федорівна
Майєр Наталія Василівна

Методика навчання іноземних мов і культур в європейському контексті у закладах вищої освіти

Навчально-методичний посібник для студентів магістратури

Підписано до друку 10.09. 2019 р. Формат 60x84 1/16
Папір друк. №1 Спосіб друку офсетний. Умов. друк. арк. 8,73
Умов. фарб. відб. 8,84 Обл. вид. арк. 8,84
Тираж 100. Зам. № 19 -

Видавничий центр КНЛУ
Свідоцтво: серія ДК № 1596 від 08.12.2003 р.

Віддруковано «Видавництво Ліра – К»
03115, м. Київ, вул. Ф. Пушиної, 27, офіс 20-22
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
серія ДК № 3981